

จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม

ศิลปนิพนธ์เสนอเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์

พฤษภาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

THE IMAGERY OF THE IDENTITY OF THE THIRD SEX

**An Art Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree in of Bachelor of Fine and Applied Arts**

Program in Visual Art Design

May 2016

Copyright 2016 by Naresuan University

ศิลปินพันธ์ เรื่อง “จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม”
ของ นายชญานนท์ นุ่มแน่น
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์

คณะกรรมการสอบศิลปินพันธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีร์ศรัณย์ พรหมรัตน์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มาอ่อน)

.....กรรมการ

(อาจารย์อาคม ทองโปร่ง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ลัคนา วงศ์สวัสดิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ฐิติ สมบูรณ์เอนก)

.....กรรมการ

(อาจารย์ชญานิศ ชิงช่วง)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันต์ จันทร์สมศักดิ์)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

พฤษภาคม 2559

ชื่อเรื่อง	จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม
ผู้วิจัย	ชญานนท์ นุ่มแน่น
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรชาติ เกษประสิทธิ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีร์ศมี พรหมรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	ศิลปนิพนธ์ ศป.บ. สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	อัตลักษณ์ เพศที่สาม

บทคัดย่อ

ศิลปนิพนธ์ เรื่อง จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สามนี้ เป็นกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สร้างสรรค์เกิดการเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการขั้นตอนของการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ ในการถ่ายทอดเรื่องราวที่สะท้อนอัตลักษณ์จากพฤติกรรมและรสนิยมของเพศที่สามที่มีการแสดงออกทางเพศภายใต้จิตสำนึกผ่านเพศสภาพของตนให้บุคคลอื่นเห็นด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ ในรูปแบบงานจิตรกรรม

โดยนำเสนอองค์ประกอบที่แสดงเรื่องราวอันแฝงความหมายของสภาวะทางจิตใจมนุษย์ที่เป็นเพศที่สาม ในการถ่ายทอดลักษณะเฉพาะตัวที่แสดงถึงรสนิยมความปรารถนาต่างๆ อันเป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นหญิงของผู้สร้างสรรค์ที่เป็นเพศที่สาม สำหรับการดำรงชีวิตของตนในสังคม ในเชิงบวกอย่างเป็นเอกภาพ จำนวน 4 ภาพ ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานอย่างเป็นระบบ ประกอบกับประสบการณ์ในการใช้ทักษะฝีมือที่มีความชำนาญด้านการสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยกลวิธีสีน้ำมันบนผ้าใบ

ผลงานศิลปะในศิลปนิพนธ์ชุดนี้ จึงแสดงความงามทางสุนทรีย์ภาพ มีเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันของทัศนธาตุประกอบกับการจัดองค์ประกอบที่เหมาะสม จึงมีเนื้อหาศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม โดยมีสัญลักษณ์เป็นสิ่งสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้สร้างสรรค์จากการทำงานในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ยังช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของเพศที่สาม เป็นเรื่องปกติที่มนุษย์สามารถแสดงออกได้ เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ และเกิดความเข้าใจเพศที่สามมากขึ้น

Title THE IMAGERY OF THE IDENTITY OF THE THIRD SEX
Author Chayanon Numnaen
Advisor Assist. Prof. Surachat kesprasit, Abb. of degree.
Co - Advisor Assist. Prof. Dr. Thaveerat phomrat, Abb. of degree.
Academic Paper Thesis B.F.A. in Visual Art Design,
Naresuan University, 2015
Keywords Identities, Third Sex

ABSTRACT

Art thesis about the image of the identity of the third sex. A creative research in visual The author aims to make learning and understanding the process. The process of creative works of visual art. In a story that reflects the identity of the behavior and the taste of the third sex with the expression of sexual consciousness through gender under their other people to agree to circumstances. In the form of painting.

By presenting the list elements story meaning of mental status latent human being as a third sex. To convey the unique taste desire represents. The symbol for a woman of the creator is the third sex. For living in their society, positive unity of 4 work, through the process of creative works systematically. According to the experience in the use of the skills of skilled in the art creations by mechanical method, oil on canvas

Works of art in this series of thesis. It shows the beauty of aesthetics. The resulting from the harmonization of visual elements and the composition is appropriate. The content of art is the language of beauty. The symbol is a reflection of the author from the identity function in daily life. It also helps to understand the behavior of the third sex. It is normal that humans can express. In order to open space for the performance of sexual identity human. The third sex more.

ประกาศคุณูปการ

ศิลปินพจน์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ และให้แนะนำในปรึกษาได้อย่างดีเยี่ยมจากบุคคลผู้เปี่ยมด้วยความอนุเคราะห์

ผู้สร้างสรรค์ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อทองสุข นุ่มแน่น และคุณแม่สุนันท์ นุ่มแน่น บิดามารดาของผู้สร้างสรรค์ ผู้เปรียบเป็นแรงผลักดันสำคัญในการศึกษา คอยสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งให้คำปรึกษาและดูแลงบประมาณให้เพียงพอต่อการทำศิลปินพจน์ได้อย่างราบรื่น และยังเป็นกำลังใจให้ผู้สร้างสรรค์อย่างดีที่สุดเสมอมา

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุรชาติ เกษประสิทธิ์ ประธานที่ปรึกษาศิลปินพจน์ ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ามาเป็นทีปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำอันเป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์งาน ตลอดระยะเวลาในการทำศิลปินพจน์ฉบับนี้ และขอขอบพระคุณคณะกรรมการศิลปินพจน์ ประกอบไปด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ พรหมรัตน์ ประธานกรรมการศิลปินพจน์ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมหมาย มาอ่อน, อาจารย์ ลัดดา วงศ์สวัสดิ์, อาจารย์ อาคม ทองโปร่ง, อาจารย์ ฐิติ สมบูรณ์เอก และอาจารย์ ชญานิศ ชิงช่วง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของศิลปินพจน์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้ศิลปินพจน์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง มีความครบถ้วนสมบูรณ์อย่างมีคุณค่า

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ จินายน อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์สถานที่ของมหาวิทยาลัยนเรศวรในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อแหล่งการเรียนรู้ของสังคมให้ผู้สร้างสรรค์ได้มีโอกาสเข้าไปศึกษาข้อมูลทางด้านเนื้อหา และให้ทุนสนับสนุนในการเป็นนิสิตที่มีผลการเรียนดีของมหาวิทยาลัยจำนวน 5,000 บาท ทำให้ลดค่าใช้จ่ายบางส่วนสำหรับการสร้างสรรค์ศิลปินพจน์ในครั้งนี้

และขอขอบคุณเพื่อน ๆ นิสิตสาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ ที่คอยช่วยเหลือแบ่งปันตลอดระยะเวลาการดำเนินการสร้างสรรค์งาน

คุณประโยชน์และคุณค่าอันพึงจะมีจากศิลปินพจน์ฉบับนี้ ผู้สร้างสรรค์ขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน ผู้สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานศิลปินพจน์นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาที่จะช่วยสร้างความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม และเข้าใจเพศที่สามไม่มากก็น้อย

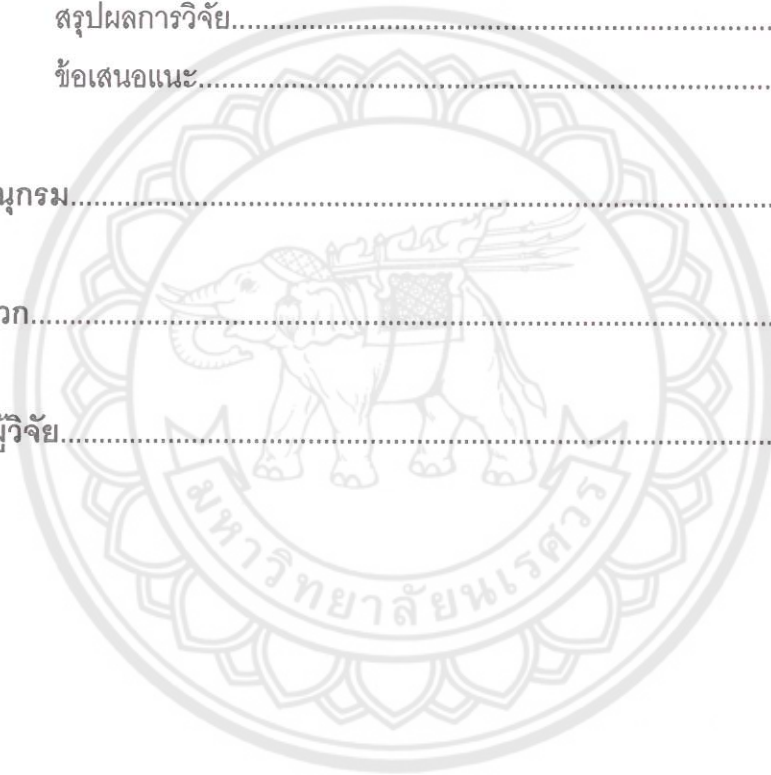
ชญานนท์ นุ่มแน่น

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษา.....	2
ขอบเขตของงานวิจัย.....	2
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
แผนการดำเนินการ.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
อิทธิพลและความบันดาลใจในการสร้างสรรค์.....	5
อิทธิพลและความบันดาลใจจากประสบการณ์.....	6
อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิทางศิลปะ.....	8
อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน.....	13
กระบวนการทัศน์ในการสร้างสรรค์.....	20
สรุปการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล.....	22
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน.....	23
การสร้างสรรค์ผลงานก่อนศิลปินนิพนธ์.....	23
การศึกษาข้อมูลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปินนิพนธ์.....	26
ขั้นตอนและวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปินนิพนธ์.....	30
4 ผลการวิจัย.....	46
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปินนิพนธ์ภาพที่ 1.....	47
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปินนิพนธ์ภาพที่ 2.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3.....	71
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4.....	82
5 บทสรุป.....	93
สรุปผลการวิจัย.....	93
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	97
ประวัติผู้วิจัย.....	102

สารบัญภาพ

ภาพ		หน้า
1	กลุ่มเพศที่สามที่มีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ตรงข้ามกับเพศสรีระ เป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกันกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง.....	6
2	เครื่องประดับที่เป็นรสนิยมของผู้สร้างสรรค์ เป็นการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ในแบบความเป็นหญิง.....	7
3	ผ้าที่มีสีสั่นลวดลายเป็นรสนิยมของผู้สร้างสรรค์ที่แสดงอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ในแบบความเป็นหญิง.....	8
4	ชื่อผลงาน The Third - Class Carriage. 1862. ศิลปิน Honoré Daumier.....	8
5	ชื่อผลงาน The Stone Breakers. 1849. ศิลปิน Gustave Courbet.....	9
6	ชื่อผลงาน The Gleaners. 1857. ศิลปิน Jean - François Millet.....	10
7	ชื่อผลงาน The Night Watch. 1642. ศิลปิน Rembrandt van Rijn.....	11
8	ชื่อผลงาน Girl with a Pearl Earring. 1665. ศิลปิน Johannes Vermeer.....	12
9	เอดูอาร์ต มาเน็ต (Édouard Manet).....	13
10	ชื่อผลงาน The Luncheon on the Grass. 1862 - 1863. ศิลปิน Édouard Manet.....	14
11	ชื่อผลงาน A Bar at the Folies - Bergère. 1882. ศิลปิน Édouard Manet.....	14
12	อาจารย์จักรพันธ์ุ โปษยกฤต.....	15
13	ชื่อผลงาน ดวงตา นันทขว้าง, ศิลปิน อ.จักรพันธ์ุ โปษยกฤต.....	16
14	ชื่อผลงาน รัตเกล้าเปลว (Crowning touch), ศิลปิน อ.จักรพันธ์ุ โปษยกฤต.....	16
15	ชื่อผลงาน ขุนแผนเข้าห้องนางแก้วกิริยา, ศิลปิน อ.จักรพันธ์ุ โปษยกฤต.....	17
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนฤกษ์ ทิพย์วารี.....	18
17	ชื่อผลงาน My Gathering, ศิลปิน ธนฤกษ์ ทิพย์วารี.....	19
18	ชื่อผลงาน เสียงแว่วแห่งพุทธภาวนา, ศิลปิน ธนฤกษ์ ทิพย์วารี.....	19
19	ผลงานก่อนศิลปินพันธ์ุ ภาพที่ 1.....	24
20	ผลงานก่อนศิลปินพันธ์ุ ภาพที่ 2.....	24
21	ผลงานก่อนศิลปินพันธ์ุ ภาพที่ 3.....	25

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า	
22	แผนผังการสร้างสรรค้งานศิลปะ.....	26
23	เฟรมผ้าใบ.....	30
24	ถาดผสมสี.....	30
25	พู่กัน.....	31
26	ถังใส่น้ำ.....	31
27	ผ้าสำหรับเช็ดพู่กัน.....	31
28	สีน้ำมัน.....	32
29	น้ำมันลินสีด (Linseed oil).....	32
30	เกรียงผสมสี.....	32
31	ข้อมูลจากภาพถ่ายในการทำภาพแบบร่างผลงานศิลปนิพนธ์ก่อนนำไปปรับแก้ไข ให้สมบูรณ์ด้วยโปรแกรม Photoshop ในเครื่องคอมพิวเตอร์.....	33
32	การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 1 ในโปรแกรม Photoshop.....	36
33	การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 2 ในโปรแกรม Photoshop.....	36
34	การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 3 ในโปรแกรม Photoshop.....	36
35	การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 4 ในโปรแกรม Photoshop.....	37
36	ขั้นตอนการเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิกในผลงานภาพที่ 1.....	37
37	ขั้นตอนการร่างภาพในผลงานภาพที่ 1 โดยร่างด้วยดินสอก่อน จากนั้นจึงใช้สี น้ำมันร่างภาพ เพื่อให้เห็นน้ำหนักแสงเงาชัดเจนยิ่งขึ้น.....	38
38	ขั้นตอนการระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีในผลงานภาพที่ 1.....	38
39	ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 1 ตามภาพแบบร่าง (sketch).....	39
40	ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 1.....	39
41	การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิกในผลงานภาพที่ 2.....	40
42	การร่างภาพด้วยสีน้ำมันเพื่อให้เห็นน้ำหนักแสงเงาชัดเจนในผลงานภาพที่ 2.....	40
43	การระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีในผลงานภาพที่ 2.....	40
44	ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 2 ตามภาพแบบร่าง (sketch).....	41

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
45	ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 2.....	41
46	การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิคในผลงานภาพที่ 3.....	42
47	การร่างภาพด้วยดินสอ และใช้สีน้ำมันร่างภาพในผลงานภาพที่ 3.....	42
48	การระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีในผลงานภาพที่ 3.....	42
49	ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 3 ตามภาพแบบร่าง (sketch).....	43
50	ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 3.....	43
51	การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิค และร่างภาพด้วยดินสอในผลงานภาพที่ 4....	44
52	ขั้นตอนการใช้สีน้ำมันร่างภาพเพื่อให้เห็นน้ำหนักแสงเงาในผลงานภาพที่ 4.....	44
53	ขั้นตอนการระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีที่ใช้ในผลงานภาพที่ 4.....	44
54	ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 4 ตามภาพแบบร่าง (sketch).....	45
55	ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 4.....	45
56	แผนภาพการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ชุด จินตภาพแห่ง อัตลักษณ์ของเพศที่สาม.....	46
57	ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 1.....	47
58	สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 1.....	48
59	วรรณะสีในผลงานภาพที่ 1.....	49
60	การใช้สีแบบเอกรงค์ในผลงานภาพที่ 1.....	50
61	เส้นแนวตั้งในผลงานภาพที่ 1.....	51
62	เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 1.....	51
63	เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 1.....	52
64	เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 1.....	52
65	เส้นหยักแบบซิกแซกในผลงานภาพที่ 1.....	53
66	เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 1.....	53
67	ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 1.....	54
68	ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะดวงตาของผลงานภาพที่ 1.....	55

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ	หน้า
69 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 2.....	59
70 สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 2.....	60
71 วรรณะสีในผลงานภาพที่ 2.....	61
72 การใช้สีแบบเอกรงค์ในผลงานภาพที่ 2.....	62
73 เส้นแนวตั้งในผลงานภาพที่ 2.....	63
74 เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 2.....	63
75 เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 2.....	64
76 เส้นซิกแซกในผลงานภาพที่ 2.....	64
77 เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 2.....	65
78 เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 2.....	65
79 ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 2.....	66
80 ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลวดตาของผลงานภาพที่ 2.....	67
81 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 3.....	71
82 สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 3.....	72
83 วรรณะสีในผลงานภาพที่ 3.....	73
84 เส้นแนวตั้งในผลงานภาพที่ 3.....	74
85 เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 3.....	75
86 เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 3.....	75
87 เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 3.....	76
88 เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 3.....	76
89 ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานจิตรกรรมภาพที่ 3.....	77
90 ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลวดตาของผลงานภาพที่ 3.....	78
91 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 4.....	82
92 สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 4.....	83
93 วรรณะสีในผลงานภาพที่ 4.....	84

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
94	เส้นตรงแนวตั้งในผลงานภาพที่ 4.....	85
95	เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 4.....	86
96	เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 4.....	86
97	เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 4.....	87
98	เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 4.....	87
99	ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานภาพที่ 4.....	88
100	ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลวดตาของผลงานภาพที่ 4.....	89

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงแผนการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 1).....	3
2 แสดงแผนการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 2).....	4
3 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 1.....	58
4 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 2.....	70
5 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 3.....	81
6 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 4.....	92

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพ	หน้า
1 แสดงวิธีในการดำเนินการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 1).....	34
2 แสดงวิธีในการดำเนินการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 2).....	35
3 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1.....	56
4 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2.....	68
5 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3.....	79
6 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4.....	90

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

มนุษย์มีความหลากหลายทางเพศในการแสดงออกทางพฤติกรรม อัตลักษณ์ รวมไปถึงการปฏิบัติทางเพศของมนุษย์ สิ่งเหล่านี้มีการถกเถียงกันมายาวนานในประวัติศาสตร์ เป็นความคิดที่ต้องการเปิดพื้นที่ให้กับการแสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานและกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น คนรักเพศเดียวกัน คนข้ามเพศ เป็นต้น ทั้งนี้ การแสดงอัตลักษณ์ทางเพศในแบบที่ต่างไปจากผู้ชายและผู้หญิงเป็นสิ่งที่พบได้ในหลายวัฒนธรรมตามวิถีคิดและความเชื่อทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การทำความเข้าใจในเรื่องเพศจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะจะช่วยให้เข้าใจค่านิยมและมีโลกทัศน์ที่กว้างไปกว่าเดิม และเข้าใจถึงความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่ โดยไม่จำเป็นต้องผูกติดอยู่กับธรรมชาติหรือเพศสรีระ

ในการแสดงออกพฤติกรรมทางเพศนั้นโดยส่วนใหญ่ผู้คนยึดค่านิยม ความเชื่อ โลกทัศน์ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นไปตามเพศสภาพ คือ เพศชายและเพศหญิง ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นตามประสบการณ์ชีวิตของคนส่วนใหญ่ แต่มนุษย์มีการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึกทางเพศได้อย่างหลากหลาย และพฤติกรรมทางเพศทุกรูปแบบล้วนเป็นสิ่งที่มีธรรมชาติสร้างมา แม้แต่พฤติกรรมรักเพศเดียวกัน ซึ่งเป็นผลมาจากฮอร์โมนในร่างกายและการทำงานของสมอง เป็นพฤติกรรมของเพศที่สาม โดยเป็นกลุ่มคนที่ต้องการแสดงออกทางเพศตรงข้ามที่อยู่ภายใต้จิตสำนึกให้ผู้อื่นรับรู้ เช่น ผู้ชายที่มีจิตใจตรงข้ามกับเพศสรีระจะมีการแสดงออกทางพฤติกรรม อารมณ์ และความรู้สึกแบบผู้หญิง หรือมีลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิง ทั้งนี้ในการแสดงออกทางเพศของมนุษย์ในลักษณะเพศที่สาม ยังเป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง ที่มีบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ภายนอกสะท้อนมาจากจิตไร้สำนึกภายใน มีรสนิยมและความสนใจต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เป็นค่านิยมที่ต่างจากผู้ชายทั่วไป เช่น ชื่นชอบในเครื่องประดับและสิ่งของที่สวยงาม ซึ่งมีการแสดงออกผ่านเพศสภาพอย่างเปิดเผย แม้จะถูกมองว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่ก็สามารถดำรงชีวิต เป็นสิ่ส์ันในสังคมได้อย่างปกติสุข

ด้วยสิ่งเหล่านี้เอง จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์ต้องการเป็นตัวแทนของเพศที่สาม ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งในสังคม มานำเสนอความเป็นตัวตน โดยสร้างเป็นผลงานศิลปะที่ใช้ถ่ายทอดอัตลักษณ์และค่านิยมภายใต้จิตสำนึกของเพศที่สาม ผ่านรูปทรงในเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงถึงรสนิยมและความปรารถนาต่าง ๆ ที่เพศที่สามคิดว่ามีคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตของตนในสังคม

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาค้นคว้าในกระบวนการ ขั้นตอน ของการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ และนำไปสู่การบันทึกข้อมูลผลของการสร้างสรรค์งานอย่างเป็นระบบในรูปแบบเอกสารภาคศิลป์นิพนธ์
2. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาของการสร้างสรรค์งานทางทัศนศิลป์ในรูปแบบงานจิตรกรรม
3. เพื่อสะท้อนอัตลักษณ์ที่แสดงถึงสภาวะทางพฤติกรรมและรสนิยมของเพศที่สามในเพศสภาพของตน ให้นักคณอื่นรับรู้ด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ขอบเขตทางด้านเนื้อหา เป็นการนำเสนอองค์ประกอบที่แสดงเรื่องราวอันแฝงความหมายที่เป็นนามธรรมของสภาวะทางจิตใจมนุษย์ที่เป็นเพศที่สาม ในการแสดงอัตลักษณ์และค่านิยม ผ่านสัญลักษณ์ที่แสดงถึงพฤติกรรมและรสนิยมทางเพศ ที่เพศที่สามคิดว่ามีคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตของตนในสังคม ด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นเอกภาพในเชิงบวก (ความสุข)
2. ขอบเขตทางด้านรูปแบบ คือส่วนที่ผู้สร้างสรรค์สร้างเป็นผลงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรกรรมบนระนาบ 2 มิติ แบบลวงตา 3 มิติ ในลักษณะเหมือนจริง (Realistic)
3. ขอบเขตทางด้านกลวิธี ใช้การระบายด้วยสีน้ำมันบนผ้าใบเป็นหลักในการสร้างสรรค์งาน เพราะมีคุณสมบัติที่แห้งช้า ทำให้สามารถเขียนภาพและเก็บรายละเอียดในผลงานได้อย่างมีคุณภาพตามความต้องการ โดยเน้นให้เห็นเอกลักษณ์ในความสามารถเฉพาะตัวมาสร้างให้เกิดองค์ประกอบที่แสดงการถ่ายทอดความมีนัยซ่อนเร้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งรวมสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น

เพศที่สาม หมายถึง ผู้ชายที่มีจิตใจและกิริยาอาการตรงข้ามกับเพศของตน การที่ผู้ชายมีความรักเพศเดียวกันมีสาเหตุหลายอย่าง ทั้งปัจจัยทางชีววิทยาและจิตวิทยา เริ่มตั้งแต่สาเหตุทางพันธุกรรม การพัฒนาของสมองเด็กในครรภ์ที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของฮอร์โมนเพศ ตลอดจนการอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์การเรียนรู้หลังจากที่เกิดมาแล้ว ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้เกิดจากการเลียนแบบ และไม่ติดต่อกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาข้อมูลจำเป็นต้องมีการทบทวนเรื่องการจัดองค์ประกอบศิลปะ ประกอบด้วย ทฤษฎีทางด้านองค์ประกอบของศิลปะ ทักษะทางศิลปะ ข้อมูลเกี่ยวกับเพศที่สาม ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมมนุษย์ และศึกษาอิทธิพลทางด้านศิลปะที่เกี่ยวข้อง เช่น ลัทธิธรรมชาตินิยม (Realism) ศิลปะบาโรก (Baroque) รวมไปถึงรูปแบบกลวิธีและกระบวนการสร้างสรรค์ ก่อนดำเนินการสร้างภาพแบบร่าง (sketch) และพัฒนาภาพแบบร่าง เพื่อนำไปสู่การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ที่สมบูรณ์

แผนการดำเนินการ

การดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ มีการวางแผนการดำเนินการตลอดระยะเวลาในปีการศึกษา 2558 ดังนี้

ตาราง 1 แสดงแผนการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 1)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ปีการศึกษา 2558																		
	สิงหาคม			กันยายน				ตุลาคม			พฤศจิกายน				ธันวาคม				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17		
การเขียนโครงร่างศิลปนิพนธ์	←→																		
การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูล	←→																		
การจัดทำภาพแบบร่างและพัฒนาภาพแบบร่าง																			
- ผลงานช่วงที่ 1	←→																		
- ผลงานช่วงที่ 2											←→								
ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์						←→				←→									
การประเมินความก้าวหน้าของผลงานศิลปะ																			
- ผลงานช่วงที่ 1	←→																		
- ผลงานช่วงที่ 2											←→								
การประเมินการสร้างสรรค์ผลงาน								↔										↔	
การเขียนและเรียบเรียงรายงานศิลปนิพนธ์	←→																		

ตาราง 2 แสดงแผนการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 2)

กิจกรรมการดำเนินงาน	ปีการศึกษา 2558																		
	มกราคม			กุมภาพันธ์				มีนาคม					เมษายน				พฤษภาคม		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
การศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม	↔																		
การจัดทำภาพแบบร่างและ พัฒนาภาพแบบร่าง																			
- ผลงานช่วงที่ 1	↔																		
- ผลงานช่วงที่ 2	↔																		
ดำเนินการสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปนิพนธ์	↔																		
การประเมินความก้าวหน้าของ ผลงานศิลปะ																			
- ผลงานช่วงที่ 1	↔																		
- ผลงานช่วงที่ 2	↔																		
การประเมินการสร้างสรรค์ ผลงาน	↔																		
การเขียนและเรียบเรียง รายงานศิลปนิพนธ์	↔																		
การจัดพิมพ์และเข้าเล่ม รายงานศิลปนิพนธ์	↔																		
การจัดนิทรรศการ ผลงานศิลปนิพนธ์	↔																		

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสร้างสรรคผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่อง จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม (The imagery of the identity of the third sex) ชุดนี้ เป็นกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ด้านทัศนศิลป์ ที่มีกระบวนการแบบในประเภทจิตรกรรม (Painting) ฉะนั้น เอกสารและข้อมูลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สร้างสรรค์ต้องค้นคว้าและศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นพื้นฐาน เป็นความบันเทิงใจ ส่งเสริมและให้อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

อิทธิพลและความบันเทิงใจในการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องราวของเพศที่สาม ที่มีการแสดงอัตลักษณ์อันเป็นพฤติกรรมที่สะท้อนมาจากสภาวะจิตไร้สำนึกในแบบเฉพาะตน เนื่องจากมนุษย์มีการแสดงพฤติกรรมและอารมณ์ทางเพศได้หลากหลาย และพฤติกรรมทางเพศทุกรูปแบบล้วนเป็นสิ่งที่ธรรมชาติสร้างมา สำหรับผู้ชายที่มีความรู้สึกรักและชอบเพศเดียวกัน มีสาเหตุมาจากผู้ชายคนนั้นมีฮอร์โมนของผู้หญิงในตัวมากมาตั้งแต่กำเนิดทำให้มีจิตใจแบบผู้หญิงและสนใจในเพศเดียวกัน ซึ่งจะมีการแสดงออกแบบผู้หญิง หรือมีลักษณะท่าทาง ความปรารถนาต่าง ๆ รวมไปถึงการมีรสนิยมที่เหมือนผู้หญิงอีกด้วย คำว่า "ผู้หญิง" ไม่ได้มีเอกภาพหรือเป็นสิ่งที่มั่นคง แต่การแสดงออกถึงความเป็น "ผู้หญิง" สามารถทำได้หลายแบบ ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรม และไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับบรรทัดฐานของคนรักต่างเพศที่พยายามควบคุม "ผู้หญิง" และ "ผู้ชาย" ให้อยู่ใต้กฎของเพศสรีระเท่านั้น "เพศสภาพ" ของชายและหญิงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามพฤติกรรม เช่น การแต่งกาย การแสดงกิริยาท่าทาง และการแสดงอารมณ์ความรู้สึก พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้การแสดงความเป็นหญิงและชายมีความหลากหลาย หรือมีลักษณะเป็น "การแสดง" (acting) มากกว่าที่จะเป็นอัตลักษณ์ตายตัวที่ยึดโยงอยู่กับอวัยวะเพศ เช่น เพศชายที่แสดงออกกิริยาท่าทาง การแต่งตัว มีรสนิยมในสีสันวัตถุต่าง ๆ แบบผู้หญิง จะให้ความหมายว่าตนเองเป็นหญิงโดยพิจารณาจาก "พฤติกรรม" ความเป็นหญิงจึงไม่ถูกนิยามจากเพศสรีระ จะเห็นได้ว่า มนุษย์สามารถแสดงออกในบทบาททางเพศ และอัตลักษณ์ทางเพศได้หลายแบบ มิใช่สิ่งที่ "ผิดปกติ" แต่อย่างใด พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมทางเพศที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเช่นเดียวกับพฤติกรรมแบบอื่น ๆ ที่มนุษย์มี แต่ธรรมชาติไม่ได้เป็นตัวกำหนดทุกสิ่งทุก

อย่าง หากแต่เป็นเพียงพื้นฐานของการแสดงออกทางพฤติกรรม ส่วนการควบคุมพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์จะมาจากสังคม แม้สภาวะทางจิตใจจะตรงข้ามกับเพศสภาพ แต่เพศที่สามก็สามารถดำเนินชีวิต มีรสนิยม ที่เป็นคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ด้วยสิ่งเหล่านี้เอง ที่ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับความบันดาลใจจากเพศที่สาม เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง เพราะมีรสนิยมในเครื่องแต่งกายที่มีสีสันงดงาม ชื่นชอบในเครื่องประดับและวัตถุที่มีลวดลายสีสันแบบผู้หญิง รวมไปถึงค่านิยมในชีวิตที่ตรงข้ามกับเพศสภาพอันมาจากจิตได้สำนึก ทำให้เกิดแรงผลักดันในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ ชุด “จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม” โดยผลงานแต่ละชิ้นจะใช้สีเป็นทัศนธาตุที่สำคัญในการแสดงออกเพื่อตอบสนองความรู้สึกบนผลงานจิตรกรรม และมีทัศนธาตุอื่น ๆ เช่น รูปร่าง รูปทรง และที่ว่าง มาถ่ายทอดอัตลักษณ์เฉพาะตนของผู้สร้างสรรค์ ประกอบกับรูปทรงของวัตถุในเชิงสัญลักษณ์ ที่แฝงความหมายอันมีนัยซ่อนเร้นในเชิงบวก (ความสุข ร่าเริง) อย่างมีคุณค่าทางสุนทรียภาพ

อิทธิพลและความบันดาลใจจากประสบการณ์

เพศที่สาม คือ บุคคลที่มีความต้องการทางเพศกับบุคคลที่มีเพศเดียวกัน เกิดได้กับทั้งผู้หญิงและผู้ชาย เช่น เกย์ (ชายรักชาย) และเลสเบี้ยน (หญิงรักหญิง) เป็นต้น

พฤติกรรมมนุษย์ หมายถึง การกระทำ หรือกิริยาอาการของมนุษย์ที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มากระตุ้นทางร่างกายหรือจิตใจ และปรากฏให้รับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 หรือโดยการวัดโดยใช้เครื่องมือ สิ่งเร้าได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสทางกาย ความคิด ความจำ และความรู้สึก สิ่งเร้ากระตุ้นให้มนุษย์มีการตอบสนองโดยผ่านสัญชาตญาณหรือโดยการรับรู้

ภาพ 1 กลุ่มเพศที่สามที่มีการแสดงออกทางพฤติกรรมที่ตรงข้ามกับเพศสรีระ เป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกันกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง

ดร.นฤพนธ์ ดั่งวงวิเศษ ได้กล่าวว่า การศึกษาของคาร์ล เฮนริค อุลริชส์ เรื่อง Researches on the Riddle of Male - Male Love อุลริชส์ชี้ให้เห็นว่า พฤติกรรม "รักเพศเดียวกัน" เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ กล่าวคือ ในกรณีของผู้ชายที่มีความรู้สึกรักชอบเพศเดียวกัน มีสาเหตุมาจากผู้ชายคนนั้นมีฮอร์โมนของผู้หญิงในตัวมาตั้งแต่กำเนิด ทำให้มีจิตใจแบบผู้หญิงและสนใจในเพศเดียวกัน ผู้ชายที่มีพฤติกรรมเช่นนี้จะมีชื่อเรียกว่า Urnings (Karl Heinrich Ulrichs, 1994: 34) ผู้ชายที่มีจิตใจแบบ "เฮอร์นิง" จะมีการแสดงออกแบบผู้หญิงหรือมีลักษณะท่าทางเหมือนผู้หญิง (2553, หน้า 3)

ดร.นฤพนธ์ ดั่งวงวิเศษ ได้นิยามว่า การศึกษาความหลากหลายทางเพศในมานุษยวิทยา เพศที่สาม (Third Gender) หรือเพศที่อยู่ตรงกลางระหว่างชายหญิง ตามความคิดของนักมานุษยวิทยารุ่นแรก ๆ เชื่อว่า สาเหตุของการเป็นโฮโมเซ็กชวล มาจากความเบี่ยงเบนตามธรรมชาติ เช่น คาร์เพนเตอร์ กล่าวว่า เพศที่อยู่กึ่งกลางระหว่างชายหญิง จะมีพื้นที่ทางสังคมและการทำงานของตัวเอง (Gert Hekma, 2000)(2553, หน้า 13)

ดร.นฤพนธ์ ดั่งวงวิเศษ ได้กล่าวว่า "ความเป็นหญิง" (Femininity) และ "ความเป็นชาย" (Masculinity) มีความซับซ้อน กล่าวคือ การแสดงบทบาทตามเพศสรีระอาจเป็นเพียงรูปแบบหนึ่งของการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ แต่การแสดงความเป็นหญิงและความเป็นชายที่ไม่เป็นไปตามเพศสรีระก็เป็นรูปแบบหนึ่งที่มนุษย์สามารถแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย(2553, หน้า 9)

ภาพ 2 เครื่องประดับที่เป็นรสนิยมของผู้สร้างสรรค์ เป็นการแสดงอัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ในแบบความเป็นหญิง

ที่มา: <http://goo.gl/Z5v9Ax> (7/8/2558)

ภาพ 3 ผ้าที่มีสีสันลวดลายเป็นรสนิยมของผู้สร้างสรรค์ที่แสดงอัตลักษณ์ทางเพศของ
มนุษย์ในแบบความเป็นหญิง

ที่มา: http://o.lnwfile.com/_o/_raw/rn/1q/2v.jpg (7/8/2558)

อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิทางศิลปะ

1. ศิลปะแบบเรียลลิสม์ (Realism)

ศิลปะเรียลลิสม์ (Realism) หรือ ศิลปะสำนึกนิยม โดยทั่วไป หมายถึง การสร้างงานที่เหมือนจริงดังที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติ รวมถึง การสร้างสรรค์ภาพงานในเชิงวิพากษ์วิจารณ์สังคม (socially critical images) ภาพเกี่ยวกับชีวิตของคนเมืองและชนบท พวกเขาไร้ชานาในช่วงยุคสมัย ปฏิเสธเนื้อหาเรื่องราวในแบบคลาสสิกและเชิงเปรียบเทียบที่แฝงความหมาย

ภาพ 4 ชื่อผลงาน The Third - Class Carriage. 1862. ศิลปิน Honoré Daumier

ที่มา: <http://pronthipa.blogspot.com/2012/05/realism-1.html> (25/1/2559)

ในทางสุนทรียศาสตร์ หมายถึง คตินิยมทางศิลปะที่ยึดถือหลักการสร้างงานให้เหมือนจริงและเป็นจริงดังที่สายตาเห็นอยู่ บางครั้งมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่าธรรมชาตินิยมจะแตกต่างกันบ้างตรงที่ธรรมชาตินิยมเน้นไปที่ธรรมชาติทั่วไป แต่ศิลปะสังคมนิยมจะเน้นชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยเห็นว่าในความจริงนั้นมีความงามอย่างสมบูรณ์อยู่แล้ว ซึ่งมีความหมายตรงข้ามกับศิลปะอุดมคติ

ศิลปินกลุ่มเรียลลิสม์มีความเชื่อว่า ความจริงทั้งหลายคือความเป็นอยู่จริง ๆ ของชีวิตมนุษย์ ดังนั้น ศิลปินกลุ่มนี้จึงเขียนภาพที่เป็นประสบการณ์ตรงของชีวิต เช่น ความยากจน การปฏิวัติ ความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการเน้นรายละเอียดเหมือนจริงมากที่สุด ศิลปินสำคัญในกลุ่มนี้ ได้แก่ โดมิเยร์ (Daumier), คูร์เบต์ (Courbet), มิลเลต์ (Jean - Francois Millet)

ภาพ 5 ชื่อผลงาน The Stone Breakers. 1849. ศิลปิน Gustave Courbet

ที่มา: <http://pronthipa.blogspot.com/2012/05/realism-1.html> (25/1/2559)

ศิลปะแบบสังคมนิยมหรือเรียลลิสม์เกิดขึ้นประมาณกลางคริสต์ศตวรรษที่ 19 จนถึงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 (ค.ศ. 1850 - 1880) มีจุดเริ่มต้นในประเทศฝรั่งเศส โดยกลุ่มศิลปินที่ไม่เห็นด้วยกับการทำงานของกลุ่ม นีโอ - คลาสสิกอิสม์ (คลาสสิกใหม่ คือ ความเคลื่อนไหวทางศิลปะซึ่งมีสุนทรียภาพแบบกรีกและโรมัน) และกลุ่มโรแมนติคอิสม์ (จินตนิยม) ที่ยึดถือประเพณีหรือตัวตนเป็นหลัก หรือแสดงความคิดฝันตามใจตนเอง ศิลปินเรียลลิสม์เห็นว่า ศิลปะทั้งสองไม่ได้แสดงความกลมกลืนของชีวิต แต่ยังคงลักษณะความเป็นอุดมคติอยู่ หาใช่ความจริงไม่

ด้วยความเห็นว่า ศิลปะควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความจริงตามธรรมชาติ ปฏิเสธเรื่องราวเกี่ยวกับความกล้าหาญ ความรุนแรงแบบศิลปะโรแมนติก มาแสดงออกในรูปแบบง่าย ๆ ในชีวิตประจำวัน การใส่อารมณ์ตนเองถูกสลัดทิ้งออกไป เป็นลักษณะของการยึดตามวัตถุ และการรู้จักสังเกตธรรมชาติ สร้างงานตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งศิลปินเชื่อว่า ความงามอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าจะในพระราชวังหรือที่ตามชนบท

ภาพ 6 ชื่อผลงาน The Gleaners. 1857. ศิลปิน Jean - François Millet

ที่มา: <http://pronthipa.blogspot.com/2012/05/realism-1.html> (25/1/2559)

อีกทั้งยังเชื่อกันว่าศิลปะนั้นสอนกันไม่ได้ เป็นเรื่องเฉพาะตัวที่แต่ละคนมีความสามารถต่างกัน ศิลปะคือการเลียนแบบตามตาเห็น ศิลปินควรบันทึกเหตุการณ์ที่เป็นความจริงในยุคสมัยของตนเอาไว้ ไม่ใช่สร้างงานแบบโบราณนิยม เป็นการปฏิเสธแนวคลาสสิกและโรแมนติกอย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้ ศิลปะเรียลลิสม์ในเวลาต่อมาได้ให้แนวทางกับศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ กล่าวคือ ศิลปินเริ่มเรียนรู้แสงสีประกอบในวัตถุ รู้จักสังเกตแสงสีตามบรรยากาศต่าง ๆ

ศิลปะแบบสำนึกนิยมหรือเรียลลิสม์ ยังได้รับแรงผลักดันจากสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในขณะนั้น ผลพวงจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมได้สร้างปัญหาแก่สังคมและเศรษฐกิจมากมาย มีคนจน ชนชั้นกรรมาชีพเพิ่มขึ้น ศิลปินเรียลลิสม์ต้องการนำเสนอปัญหาในงานศิลปะ เพื่อนำความจริงดีแผ่ให้เพื่อนมนุษย์ได้รับรู้ โดยมักปฏิเสธเรื่องราวเกี่ยวกับคนชั้นสูงหรือคนรวย แต่เลือกสะท้อนภาพความลำบากของชนชั้นล่าง แสดงให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในสังคมตามพันธกิจ ซึ่ง

พวกเขาเห็นว่า ภาระหน้าที่ของศิลปินคือการถ่ายทอดเรื่องราวที่สอดคล้องกับสภาพสังคม และสอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ร่วมสมัย

2. ศิลปะบาโรก (Baroque)

ศิลปะบาโรก (Baroque) เป็นคำที่กล่าวถึงสมัยหนึ่งของวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งเริ่มประมาณต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 ที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ศิลปะบาโรกจะเน้นความเป็นนาฏกรรม หรือนาฏลักษณะลีลา ศิลปะจะแสดงความขัดแย้ง (tension) และความหรูหรา โอ้อำ บาโรกเป็นลักษณะของ ประติมากรรม จิตรกรรม วรรณกรรม นาฏศิลป์ และดนตรี

ภาพ 7 ชื่อผลงาน The Night Watch. 1642. ศิลปิน Rembrandt van Rijn

ที่มา: <http://goo.gl/VAYmR> (25/1/2559)

ศิลปินบาโรกจะนิยมใช้รายละเอียดใกล้เคียงกัน (repeated and varied patterns) ครั้งแล้วครั้งเล่า แต่แต่ละครั้งจะค่อย ๆ แปรเปลี่ยนลวดลายไปที่ละเอียดละน้อย ลักษณะของศิลปะแบบบาโรกที่เด่นและแตกต่างจากสมัยอื่น คือ จะออกไปทางที่เรียกกันว่า อลังการ จะเต็มไปด้วยลวดลายประติประดอย สีจัด หน้าตาจะดูไม่จริงจังเหมือนจริงแต่จะเป็นหน้าอímเอิบเหมือนเทพเทวดานางฟ้าในสวรรค์

ภาพ 8 ชื่อผลงาน Girl with a Pearl Earring. 1665. ศิลปิน Johannes Vermeer

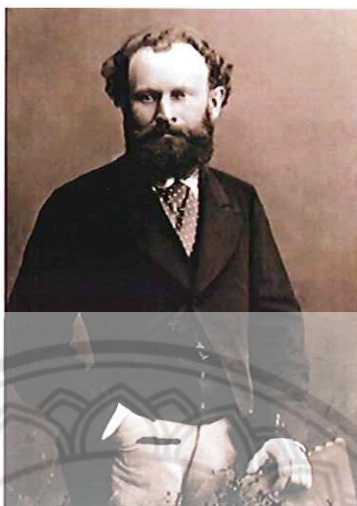
ที่มา: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/d/d7/Meisje_met_de_parel.jpg
(25/1/2559)

คำว่า Baroque และ Rococo ในปัจจุบัน หมายถึง สิ่งที่มีการตกแต่งประดับประดาด้วยเครื่องอสังการ วิจิตรพิสดารจนเกินงาม เป็นศิลปะตอนปลายสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยาเชื่อมต่อกับศิลปะยุคใหม่ ศิลปะแบบบาโรกและรอกโกโก เป็นลักษณะการจัดองค์ประกอบของศิลปะที่เน้นรายละเอียดส่วนย่อยอย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะการใช้ส่วนโค้ง ส่วนเว้า งานจิตรกรรมและประติมากรรม ยังคงเน้นรูปร่าง รูปทรงธรรมชาติ (Realistic) แต่ใช้สีรุนแรงขึ้น งานสถาปัตยกรรมประกอบด้วยเส้นโค้งมนตกแต่งโครงสร้างเดิม มีลวดลายอ่อนช้อย งดงาม อาคารที่ถือเป็นแบบฉบับของศิลปะบาโรก และรอกโกโก ได้แก่ โบสถ์เซนต์แอกเนส (Church of St. Agnese) โบสถ์เซนต์คาร์โล (Church of St. Carlo) ที่กรุงโรม พระราชวังแวร์ซาย (Versailles palace) ในประเทศฝรั่งเศส โบสถ์ทั่วไปในยุโรปตอนเหนือ เช่น ในประเทศเนเธอร์แลนด์และประเทศเยอรมนี เป็นต้น

ด้วยอุปนิสัยของผู้สร้างสรรค์นั้น เคยชินกับการสร้างสรรค์งานศิลปะในแบบรูปธรรม ลัทธิทางศิลปะดังกล่าว จึงมีอิทธิพลต่อการสร้างผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้อย่างมาก ทั้งแนวคิดและศิลปินในลัทธิดังกล่าว ยังให้แนวทางการศึกษาที่สำคัญ ทั้งด้านการจกองค์ประกอบของภาพ การนำเสนอเรื่องราว รวมไปถึงกลวิธีที่จะช่วยให้ผู้สร้างสรรค์สร้างผลงานได้ดียิ่งขึ้น

อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน

1. เอ็ดวาร์ต มาเน็ต (Édouard Manet)

ภาพ 9 เอ็ดวาร์ต มาเน็ต (Édouard Manet)

ที่มา: <https://goo.gl/QRMtIE> (25/1/2559)

เอ็ดวาร์ต มาเน็ต (Édouard Manet) เป็นศิลปินในลัทธิประทับใจ (impressionism) ชาวฝรั่งเศส ซึ่งลัทธิแนวนี้เริ่มเกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศสราวคริสต์ศตวรรษที่ 19 ศิลปินในลัทธินี้จะถือว่าธรรมชาติเป็นสิ่งเร้าสำคัญที่ทำให้เกิดความประทับใจ ดังนั้น จึงนิยมวาดภาพธรรมชาติหรือภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั่ว ๆ ไป แต่จะถ่ายทอดผ่านจินตนาการของแต่ละบุคคลโดยจะเน้นรูปทรงและแสงสีที่ดูแตกต่างจากภาพในยุคก่อน ซึ่งถูกนักวิจารณ์ในสมัยนั้นโจมตีว่าเขียนภาพเพียงเพื่อความประทับใจของผู้เขียนเองเท่านั้น

ศิลปินที่มีชื่อเสียงในแนวนี้มีอีกหลายคน เช่น โคล็ด โมเนต์ (Claude Monet), เอ็ดการ์ เดอกาส์ (Edgar Degas), คามิลล์ ปิสซาโร (Camille Pissaro) มาเน็ตเริ่มเขียนงานจากลัทธิสำนึกนิยม (realism) มาก่อน แต่ภายหลังได้ปรับเข้าสู่ลัทธิที่ประทับใจ การจัดแสดงผลงานของมาเน็ต ถูกต่อต้านในระยะแรก ๆ เพราะความแหวกแนวไม่เหมือนภาพเขียนในอดีตที่ผ่านมา แต่ในเวลาต่อมากลับเป็นที่ยอมรับอย่างมาก ผลงานจิตรกรรมที่สำคัญของมาเน็ตมีหลายภาพ เช่น Le déjeuner sur l'herbe (The Luncheon on the Grass) (1863), Olympia (1863), A Bar at the Folies - Bergère (1882) เป็นต้น

ภาพ 10 ชื่อผลงาน The Luncheon on the Grass. 1862 - 1863. ศิลปิน Édouard Manet

ที่มา: <https://goo.gl/XukIB1> (25/1/2559)

ภาพ 11 ชื่อผลงาน A Bar at the Folies - Bergère. 1882. ศิลปิน Édouard Manet

ที่มา: <https://goo.gl/f54QHH> (25/1/2559)

ผู้สร้างสรรค์มีความประทับใจในศิลปินที่มีการนำเหตุการณ์ชีวิตประจำวันมานำเสนอ ถ่ายทอดเป็นผลงานทางศิลปะ นอกจากผลงานของศิลปินจะมีคุณค่าทางสุนทรียภาพแล้ว ยังสามารถเป็นเครื่องบอกเวลาและเหตุการณ์ในยุคสมัยนั้นอีกด้วย จึงทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานที่เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวันของตัวผู้สร้างสรรค์เอง

2. อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต

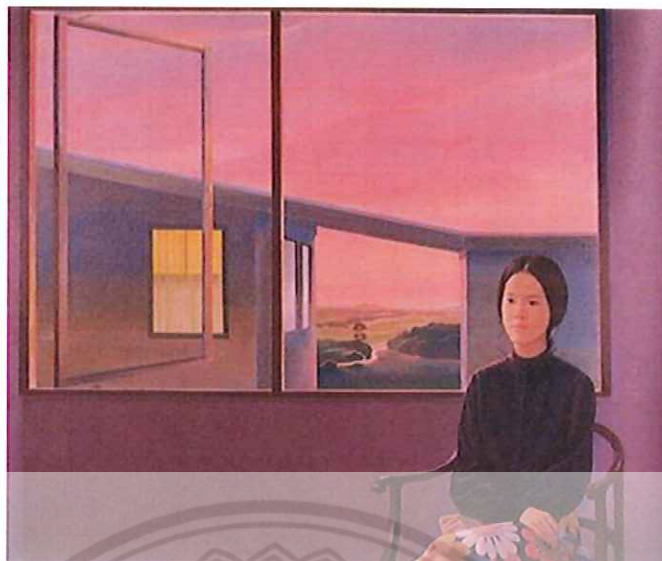

ภาพ 12 อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต

ที่มา: <http://goo.gl/g5WNRf> (25/1/2559)

ประวัติ อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต เกิดเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2486 ที่ กรุงเทพมหานคร เป็นบุตรนายชูปและนางสว่างจันทร์ โปษยกฤต ระยะเวลาเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย จากนั้นจึงเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยศิลปากร

อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติเป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาทักษะศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปีพุทธศักราช 2543 ได้รับการยกย่องเป็น 1 ใน 52 นายช่างเอกในรอบ 200 ปี แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ อาจารย์จักรพันธ์ เคยเป็นพระอาจารย์พิเศษถวายการสอนวิชาจิตรกรรมให้กับทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปัจจุบันได้ก่อตั้งมูลนิธิจักรพันธ์ โปษยกฤต ซึ่งเป็นทั้งพิพิธภัณฑ์ มูลนิธิ สถานที่ทำงาน และโรงละครหุ่นกระบอก ที่บริเวณบ้านพัก ถนนเอกมัย

ภาพ 13 ชื่อผลงาน ดวงตา นันทขว้าง, ศิลปิน อ.จักรพันธ์ุ โปษยกฤต

ที่มา: <http://chakrabhand.org/chakrabhand/index.asp> (25/1/2559)

ภาพ 14 ชื่อผลงาน รดเกล้าเปลว (Crowning touch), ศิลปิน อ.จักรพันธ์ุ โปษยกฤต

ที่มา: <http://chakrabhand.org/chakrabhand/index.asp> (25/1/2559)

ภาพ 15 ชื่อผลงาน ขุนแผนเข้าห้องนางแก้วกิริยา, ศิลปิน อ.จักรพันธ์ โปษยกฤต

ที่มา: <http://chakrabhand.org/chakrabhand/index.asp> (25/1/2559)

อาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต ได้รับรางวัลเหรียญเงินจากงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ 20 ปีพ.ศ. 2514 อาจารย์ จักรพันธ์ เป็นศิลปินอิสระที่มีความเชี่ยวชาญด้านจิตรกรรมทั้งแบบไทยประเพณีและศิลปะร่วมสมัย มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง อีกทั้งผลงานอื่น ๆ ได้แก่ งานพุทธศิลป์ ประเภทจิตรกรรมฝาผนังโบสถ์ เช่น โบสถ์วัดตรีทศเทพวรวิหาร วัดเขาสุกิม งานประติมากรรมไทย เช่น ประติมากรรมรูปเจ้าเงาะกับเด็กเลี้ยงควาย จากเรื่องสังข์ทอง (พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย) ที่อุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จังหวัดสมุทรสงคราม งานหุ่นกระบอก เช่น หุ่นกระบอกเรื่องสามก๊ก ลิลิตตะเลงพ่าย งานซ่อมหุ่นวังหน้า เป็นต้น

จากการสร้างสรรค์ผลงานของอาจารย์จักรพันธ์ โปษยกฤต ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดความประทับใจในผลงานที่มีคุณค่า และมีความงาม โดยเฉพาะการเขียนรูปคนที่มีความงามแบบอุดมคติ มีความอ่อนโยน มีกลวิธีการเขียนรูปในลักษณะที่แสดงร่องรอยของฝีแปรงแบบ Painterly ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน อันเป็นอัตลักษณ์ของศิลปิน ที่ทำให้ผู้ชมสามารถเข้าใจรูปแบบและกลวิธีได้ อีกทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้สร้างสรรค์ค้นหาวิถี เพื่อสร้างผลงานในแบบเฉพาะตนอีกด้วย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธณฤษภ์ ทิพย์วารี

ภาพ 16 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธณฤษภ์ ทิพย์วารี

ที่มา: <http://goo.gl/SfwyQ3> (25/1/2559)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธณฤษภ์ (ศักดิ์ดา) ทิพย์วารี เกิดเมื่อ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2516 ศิลปินไทยในสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) เป็นอาจารย์ประจำคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และ ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จบการศึกษาศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม) และศิลปมหาบัณฑิต (จิตรกรรม) จากมหาวิทยาลัยศิลปากร

รางวัลที่เคยได้รับ : รางวัลเกียรติคุณอันดับ 3 เหรียญทองแดง ประเภทจิตรกรรม การแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 53 ในปีพ.ศ. 2550 และรางวัลยอดเยี่ยมอันดับ 1 เหรียญทอง ประเภทวาดเส้น การประกวดวาดเส้นและภาพพิมพ์นานาชาติ ครั้งที่ 12 ณ ประเทศไต้หวัน ใน พ.ศ. 2549

ผลงานที่ผ่านมา : ในปี พ.ศ. 2549 - พ.ศ. 2551 มีผลงาน ดังนี้

2551 - นิทรรศการศิลปะกลุ่ม "...อันเนื่องมาจากความรัก" ณ แกลเลอรี เอ็น

2550 - นิทรรศการศิลปะกลุ่ม "ยักษ์" ครั้งที่ 2 ณ หอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากร

- นิทรรศการศิลปะกลุ่ม "คน: ผู้มีสิ่งไร้นลับในหัวใจ" ณ หอศิลป์สมเด็จพระนางเจ้าฯ

- นิทรรศการศิลปะกลุ่ม "ความจริงที่เหลืออยู่" ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถ.เจ้าฟ้า

- ร่วมแสดงงานนิทรรศการความงดงามของเกาะรัตนโกสินทร์ ณ The Queen's Gallery

- ร่วมแสดงงานนิทรรศการศิลปะชุด "จตุคามร้อน" ณ 44 แกลเลอรี กรุงเทพฯ

2549 - ปฏิบัติและแสดงงานศิลปะร่วมกับศิลปินไทยและศิลปินอเมริกัน เทศกาลศิลปะนานาชาติ

ครั้งที่ 15 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏรัตนโกสินทร์ วิทยาเขตเพาะช่าง

ภาพ 17 ชื่อผลงาน My Gathering, ศิลปิน ธนฤกษ์ ทิพย์วาริ

ที่มา: <http://goo.gl/ltYXCq> (25/1/2559)

ภาพ 18 ชื่อผลงาน เสียงแว่วแห่งพุทธาวนา, ศิลปิน ธนฤกษ์ ทิพย์วาริ

ที่มา: <http://www.artbangkok.com/wp-content/uploads/2013/12/102.jpg> (25/1/2559)

ในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนฤกษ์ ทิพย์วารี มีการใช้สีที่หลากหลายที่ทำให้สะดุดตา เป็นทัศนธาตุแสดงถึงอารมณ์ของภาพ ทำให้เกิดความรู้สึกตามที่ศิลปินต้องการจะแสดงให้เห็น และด้วยการทintingที่แปร่งทำให้เกิดความเคลื่อนไหวในภาพ เกิดความน่าสนใจ ความสามารถดังกล่าวของศิลปิน ทำให้ผู้สร้างสรรค์เกิดแนวทางในการสร้างสรรค์งานที่มีการใช้สีที่หลากหลาย รวมไปถึงวิธีการแทรกสีให้เกิดคุณค่าทางสุนทรียภาพในงานทัศนศิลป์

กระบวนการทัศนในการสร้างสรรค์

1. ความหมายของศิลปะในทัศนคติของผู้สร้างสรรค์

ศิลปะ คือ การแสดงออกทางความงาม เป็นการสร้างสรรค์ให้เกิดคุณค่า แม้จะมีการเลียนแบบธรรมชาติ ที่มีการมุ่งให้เกิดความเหมือนจริงจริงตามที่สายตามองเห็น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เปรียบเทียบได้กับการเขียนภาพเหมือนทั่ว ๆ ไป แต่ก็สามารถใช้อารมณ์ความรู้สึกเข้าไปปรุงแต่งให้เกิดความงามตามทัศนะของผู้สร้างสรรค์ได้

2. คำนิยามของศิลปะ

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ นิยามว่า นักปรัชญาสำคัญของกรีก คือ เพลโต (Plato: 428 - 349 B.C.) และอริสโตเติล (Aristotle: 384 - 322 B.C.) ทั้งสองคนให้ความเห็นว่า ศิลปะคือการเลียนแบบ (ความเหมือนจริง) อะไรบางอย่างจากโลกภายนอก โดยทำให้เหมือนต้นแบบมากที่สุด การเลียนแบบในที่นี้ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะกับโลกภายนอกอย่างตรงไปตรงมา แต่โลกภายนอกของทั้งสองคนมีความแตกต่างกัน คือ โลกภายนอกของเพลโต หมายถึง ปรากฏการณ์หรือเปลือก แต่โลกภายนอกของอริสโตเติล หมายถึง แก่นหรือสิ่งสากล (universal thing) ซึ่งเป็นโลกของแบบ (world of form) เป็นโลกของความจริง เป็นอมตะ สมบูรณ์ และมีค่าสูงสุด มีลักษณะเป็นนามธรรม เข้าถึงได้ด้วยการคิดและเหตุผล อีกโลกหนึ่งเป็นโลกของผัสสะ (world of sensible) โลกที่มนุษย์อาศัยอยู่นั้น เป็นโลกแห่งมายาหรือโลกที่ปรากฏมีการเปลี่ยนแปลงและขาดความสมบูรณ์ เป็นโลกที่เข้าถึงได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 สิ่งที่มีอยู่ในโลกแห่งผัสสะ ได้แก่ ธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ คน สัตว์ วัตถุ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งการกระทำของมนุษย์ (ความดี ความชั่ว) เพลโตให้ความสำคัญกับโลกแห่งผัสสะ และถือว่าศิลปะคือการเลียนแบบโลกแห่งผัสสะที่ปรากฏต่อสายตา การเลียนแบบของศิลปินนั้น ทำได้เพียงบางส่วนหรือคล้ายคลึงกับต้นแบบเท่านั้น เพราะศิลปินเลียนแบบด้วยผัสสะได้เพียงบางส่วนเท่าที่มองเห็น อริสโตเติล มีความเห็นที่ต่างจากเพลโต แม้จะเป็นศิษย์และมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเลียนแบบของเพลโตก็ตาม แต่อริสโตเติล เห็นว่า ผลที่เกิดจากการเลียนแบบเป็นสิ่งมีคุณค่า การเลียนแบบเป็นสัญชาตญาณอย่างหนึ่ง มนุษย์ต่างจากสัตว์ตรงที่รู้จักการเลียนแบบ บทเรียนแรก

ของมนุษย์ก็เกิดจากการเลียนแบบ มนุษย์ได้รับความเพลิดเพลินและเรียนรู้จากการเลียนแบบ (2549, หน้า 56)

3. ศิลปะตามจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์

ศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่มี "ความงาม" หรือสุนทรียภาพทางรูปทรง เป็นหลักการสำคัญ "แก่นแท้" ของศิลปะก็คือ "ความงาม" ดุจเดียวกับ "ความไพเราะ" ในคีตศิลป์ เมื่อพิจารณาย้อนกลับไปในอดีต "มาตรฐานของความงาม" เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทุกยุคทุกสมัย ดังเห็นได้ประจักษ์ชัดจากยุคสมัยและลัทธิของศิลปะที่เปลี่ยนไป ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งนอกเหนือจาก "เวลา" ก็คือ "สถานที่" ประเทศแต่ละประเทศในแต่ละสมัยล้วนแต่มีมาตรฐานของความงามที่แตกต่างกัน อาจจะกล่าวสรุปได้ว่า มาตรฐานของความงามนั้นขึ้นอยู่กับเวลาและสถานที่ อันที่จริงมาตรฐานของความงามในระดับที่เป็น "สากล" คงอยู่ทุกยุคทุกสมัยทุกแห่งหน เป็นที่ยอมรับและยกย่องในความงามที่เป็น "อมตะ" อยู่เหนือกาลเวลาและสถานที่ของศิลปกรรมจำนวนมากก็ปรากฏให้เห็นเป็นที่ประจักษ์แจ้งอยู่มากมายในพิพิธภัณฑ์ต่าง ๆ ทั่วโลก ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ความงามมีหลายลักษณะและหลายระดับ ความงามเป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้และเป็น "อวัชย" อย่างยิ่งของบุคคลแต่ละคนที่มีได้ใช้เพียง "ตา" แต่ใช้ "จิตใจ" สัมผัส ไม่มีเครื่องมือใด ๆ ที่วัด "เชิงปริมาณ" ว่าขนาด สัดส่วน น้ำหนักเท่าใดถึงจะงามเป็นมาตรฐานได้ ความงามในศิลปกรรมมิใช่เป็นเพียงรูปทรงที่สวยงามองค์ประกอบที่ลงตัว และมีมือที่สมบูรณ์แบบเท่านั้น แต่ยังมีเนื้อหาสำคัญคือ ทศนคติและเจตนาของศิลปินผู้สร้างที่ปรารถนาให้เกิดผลลัพธ์ที่ดึงดูดจิตใจและปัญญาของผู้ดูอีกด้วย

ศิลปะที่เป็นภาษาแห่งความงามนี้ หมายถึง คุณค่าทางรูปทรงที่มีพร้อมทั้งความงามทางรูปทรง องค์ประกอบ มือมือ และกลวิธีที่สมบูรณ์แบบ รวมทั้งคุณค่าทางความเป็นจริงและคุณค่าทางความดี

4. รูปแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติหรือสำนึกนิยม (Realistic)

รูปแบบเหมือนจริงตามธรรมชาติหรือสำนึกนิยม (Realistic) เป็นการถ่ายทอดโดยใช้สื่อรูปแบบตามธรรมชาติ เช่น ภาพคน สัตว์ ทิวทัศน์ ดอกไม้ ต้นไม้ ฯลฯ ซึ่งผู้ดูส่วนใหญ่สามารถเข้าใจได้ด้วยเคยมีพื้นฐานประสบการณ์เกี่ยวกับรูปแบบเหล่านี้มาแล้ว ศิลปินอาจถ่ายทอดตามตาเห็น หรือนำเอาวัสดุมาจัดวางใหม่ ตามความคิดเห็นที่คิดว่าเหมาะสม โดยศิลปินมีโอกาสเลือกมุม การจัดวางรูปแบบ การตัดทอนบางส่วน นำมาแสดงเฉพาะบางส่วน ซึ่งศิลปะลักษณะนี้ดูเหมือนเลียนแบบธรรมชาติก็จริง แต่การเลียนแบบธรรมชาติของศิลปินไม่ใช่เป็นกระจกเงาที่ต้องสะท้อนทุกสิ่งตรงหน้าให้ปรากฏ ศิลปินจะสอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อเครื่องมือ กลวิธี วิธีการ ฯลฯ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในตัวศิลปิน

ส่วนผู้ดูจะอาศัยประสบการณ์เดิมมาประกอบในการตีความ โดยการเปรียบเทียบว่าเหมือน คล้าย สวย ไม่เหมือน หรือสิ่งอื่น ๆ โดยนำเอาธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และศึกษาเทคนิควิธีการ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้ในผลงานนั้น

5. การสร้างสรรค์ด้วยกลวิธีจิตรกรรมสีน้ำมัน (Oil Painting)

จิตรกรรมสีน้ำมัน หรือ ภาพเขียนสีน้ำมัน (Oil Painting) คือการเขียนภาพโดยใช้สีฝุ่นที่ผสมกับน้ำมันแห้ง (Drying Oil) โดยเฉพาะในตอนต้นของยุโรปสมัยใหม่, น้ำมันลินสีด (Linseed Oil) ตามปกติแล้วก็จะตม้ำมันเช่นลินสีดกับยางสนหรือยางสนหอม (Frankincense) ส่วนผสมนี้เรียกว่า "น้ำมันเคลือบ" (Varnish) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ภาพเขียนมีความหนาและเป็นเงา น้ำมันอื่นที่ใช้ก็มีน้ำมันเมล็ดฝิ่น, น้ำมันวอลนัท, และน้ำมันดอกคำฝอย น้ำมันแต่ละอย่างก็มีคุณภาพต่าง ๆ กัน เช่น อาจจะทำให้สีเหลืองน้อยลง หรือใช้เวลาแห้งไม่เท่ากัน บางครั้งก็เห็นความแตกต่างจากเงาของภาพเขียนแล้วแต่ชนิดของน้ำมัน จิตรกรจะใช้น้ำมันหลายชนิดในภาพเขียนเดียวกันเพื่อให้ได้ลักษณะของภาพเขียนออกมาตามที่ต้องการ การแสดงออกของสีก็จะต่างกันตามแต่วัสดุที่ใช้เขียนภาพ

สรุปการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล

จากประสบการณ์และการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความเข้าใจ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์งานศิลปะที่มีคุณค่ายิ่งขึ้น ในการศึกษาข้อมูล ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในรูปแบบงานที่เป็นแบบรูปธรรมหรือสัจนิยม (Realistic) สามารถสัมผัสและเข้าใจได้ส่วนใหญ่มักเลียนรูปทรงจากธรรมชาติ ตามแนวคิดปรัชญาทางศิลปะของอริสโตเติล ที่มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอสุนทรีย์ของรูปทรงและสีสันที่แฝงความหมาย ผ่านกลวิธีการระบายสีน้ำมันบนผ้าใบในรูปทรงเหมือนจริงและนำเสนอเนื้อหาที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน เพื่อให้เกิดจินตภาพ มีความงามที่เต็มไปด้วยลวดลายประติประดอย สีจัด จนเกิดความน่าทึ่ง ทั้งนี้ อิทธิพลและแนวคิดในการสร้างสรรค์ จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ได้แนวทางของรูปแบบ (Form) ที่มีลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของงานจิตรกรรม ได้แก่ โครงสร้างต่าง ๆ เช่น โครงสร้างทางทัศนธาตุที่ประกอบไปด้วย เส้น สี รูปทรง แสงเงา ฯลฯ ที่จัดรวมเป็นเอกภาพในการปฏิบัติกรสร้างสรรค์ผลงานของผู้สร้างสรรค์ศิลป์ขั้นสุด "จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม"

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม มีจุดมุ่งหมายในการนำเสนอเรื่องราวของเพศที่สามที่มีรูปแบบการดำเนินชีวิตในลักษณะเฉพาะตน เพื่อถ่ายทอดอัตลักษณ์ของผู้สร้างสรรค์ ผ่านสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นตัวตนของผู้สร้างสรรค์ที่เป็นเพศที่สาม โดยมีการศึกษาข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงาน และสร้างสรรค์ตามรูปแบบกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะด้านจิตรกรรมด้วยกลวิธีสีน้ำมันบนผ้าใบ ซึ่งมีทัศนธาตุเป็นสิ่งที่แสดงความรู้สึก และใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ประกอบกับมุมมอง กลวิธี และทัศนคติของผู้สร้างสรรค์ ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

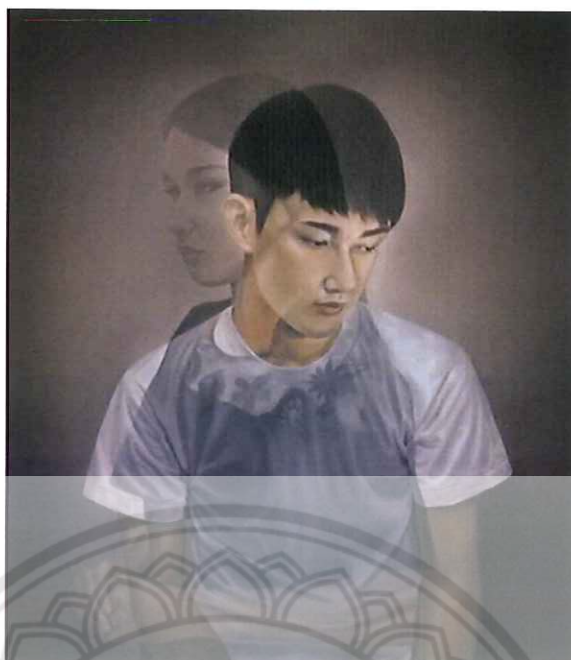
ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ เป็นการวิจัยแบบสร้างสรรค์ ที่อาศัยกระบวนการและวิธีในการดำเนินการสร้างสรรค์ ดังนี้

1. การสร้างสรรค์ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์
2. การศึกษาข้อมูลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์
3. ขั้นตอนและวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานก่อนศิลปนิพนธ์

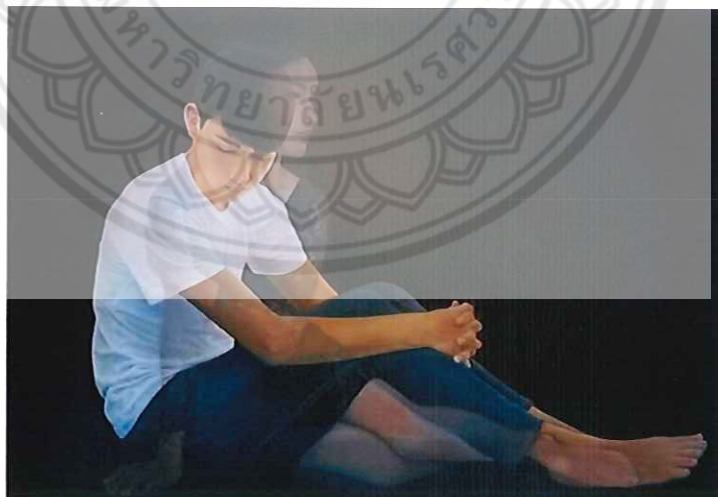
ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานก่อนที่จะพัฒนามาเป็นผลงานในศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม ได้มีการสร้างผลงานที่มีแนวความคิดเพื่อสะท้อนอารมณ์ความรู้สึกของเพศที่สาม อันเป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับตัวผู้สร้างสรรค์เองที่ไม่สามารถแสดงออกความเป็นเพศตรงข้ามผ่านทางเพศสภาพได้ โดยถ่ายทอดให้เห็นถึงความโดดเดี่ยว และสะท้อนความรู้สึกที่ลับ ซ่อนเร้น ภายในจิตใจของเพศที่สาม

การดำเนินงานในระยะแรกมีความสับสนต่อการถ่ายทอดเพื่อแสดงออกทางอารมณ์ลงในผลงานทำให้ยังไม่เป็นที่พอใจต่อผู้สร้างสรรค์มากนัก จึงเป็นเหตุให้ปรับแก้ไขเนื้อหาภายในงาน

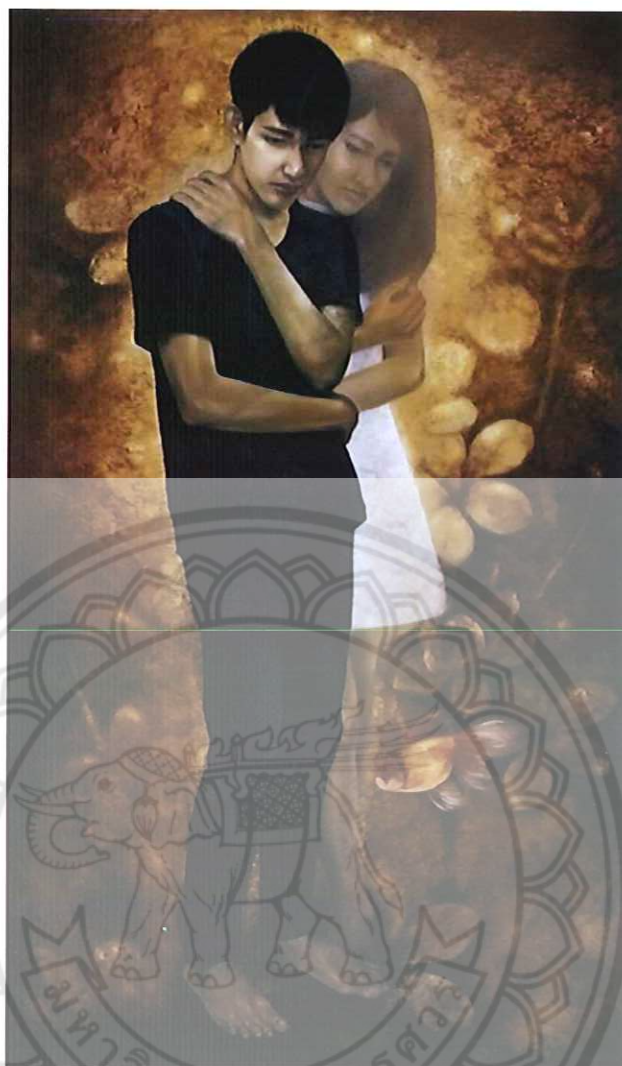
ภาพ 19 ผลงานก่อนศิลปินิพนธ์ ภาพที่ 1

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน จินตภาพแห่งเพศได้จิตสำนึก 1 ขนาด 160 × 140 เซนติเมตร
กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

ภาพ 20 ผลงานก่อนศิลปินิพนธ์ ภาพที่ 2

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน จินตภาพแห่งเพศได้จิตสำนึก 2 ขนาด 135 × 210 เซนติเมตร
กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

ภาพ 21 ผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์ ภาพที่ 3

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน จินตภาพแห่งเพศได้จิตสำนึก 3 ขนาด 110 × 190 เซนติเมตร

กลวิธี สีนํ้ามันบนผ้าใบ

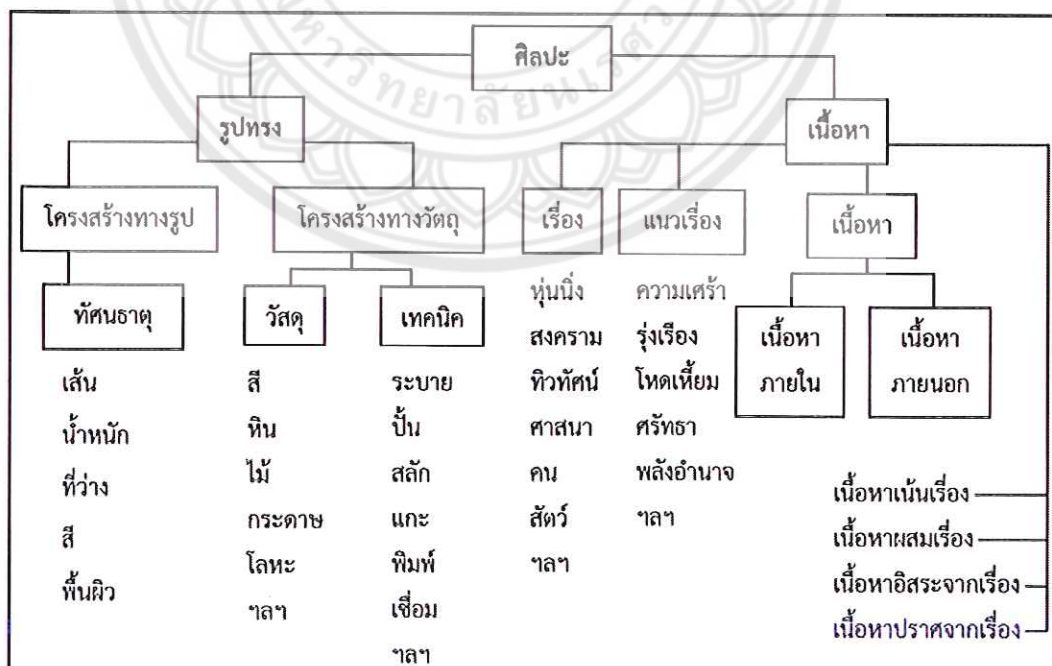
ในระต่อมาได้มีการพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบของผลงานให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมีการปรับแนวเรื่องจากในเชิงลบ ให้เป็นการนำเสนอองค์ประกอบที่แสดงเรื่องราวอันแฝงความหมายที่เป็นนามธรรมของสภาวะทางจิตใจมนุษย์ที่เป็นเพศที่สาม ในการแสดงอัตลักษณ์ผ่านสัญลักษณ์ที่แสดงถึงพฤติกรรม รสนิยม และความปรารถนาต่าง ๆ ในจิตใจ ที่เพศที่สามคิดว่ามีคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตของตนในสังคม ด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ

การศึกษาข้อมูลการสร้างสรรคผลงานศิลปะ

1. การประมวลความคิด

การวิเคราะห์อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง และทำความเข้าใจ ประกอบกับการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทำให้ความคิดของผู้สร้างสรรค์ตรงกับความต้องการที่จะสื่อสารลงบนผลงาน เพราะสิ่งเหล่านี้ จะเป็นตัวกำหนดในการสร้างภาษาแบบเฉพาะทางทัศนศิลป์ ที่ผ่านการเห็นกับการสื่อความหมาย คือ ค่าของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างทัศนธาตุกับกฎเกณฑ์ทางการเห็น การรับรู้ ทำหน้าที่เป็นตัวแปลความ หรือสื่อข้อมูลจากการเห็น ให้เป็นความหมายที่เข้าใจได้ ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับศักยภาพในการรับรู้ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ทางการมองเห็นด้วย ศิลปินผู้นี้ จึงสร้างสรรค์เพื่อสะท้อนสภาวะทางพฤติกรรมของเพศที่สาม ที่มีการแสดงออกทางเพศภายใต้จิตสำนึก ผ่านอัตลักษณ์ในเพศสภาพของตนให้บุคคลอื่นเห็นด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ

การสร้างผลงานยังต้องอาศัยส่วนประกอบทางศิลปะที่มีความสัมพันธ์กันทั้งรูปแบบและเนื้อหา นำไปสู่การสร้างสรรคผลงานที่มีคุณค่าทางสุนทรียภาพตามองค์ประกอบของศิลปะ หมายถึง ศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด หรือความงาม ซึ่งประกอบด้วยส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้น และส่วนที่เป็นการแสดงออก อันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างทางวัตถุ

ภาพ 22 แผนผังการสร้างสรรคงานศิลปะ

ชูด นิมเสมอ ได้นิยามว่า การสร้างสรรค์งานศิลปะให้ได้ดีนั้น ผู้สร้างสรรค์จะต้องทำความเข้าใจกับองค์ประกอบศิลป์เป็นพื้นฐานเสียก่อน ไมเช่นนั้นแล้วผลงานที่ออกมาจะไม่สมบูรณ์เท่าไรนัก ซึ่งองค์ประกอบหลักของศิลปะก็คือรูปทรงกับเนื้อหา(2530, หน้า 26)

2. การศึกษาข้อมูลด้านรูปทรง (Form)

รูปทรง คือ สิ่งที่มองเห็นได้ในงานทัศนศิลป์ เป็นส่วนที่สร้างขึ้นเข้าด้วยกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ ประกอบด้วย สี เส้น น้ำหนัก และพื้นผิว โดยผู้สร้างสรรค์ใช้สีน้ำมันในการสร้างงานจิตรกรรม และสร้างรูปทรงให้เกิดความพอใจต่อความรู้สึกสัมผัส โดยถ้าเปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต รูปทรงคือส่วนที่เป็นกายที่สามารถรับรู้ เห็น สัมผัสได้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ โครงสร้างทางรูปและโครงสร้างทางวัตถุ

2.1 โครงสร้างทางรูป ได้แก่ ส่วนที่เป็นเรื่องของทัศนธาตุ (Visual Element) ที่รวมกันเป็นรูปร่างรูปทรงของสิ่งทั้งหลายตามสิ่งที่ตาเห็น เป็นเอกภาพประกอบด้วย ดังนี้

2.1.1 สี (Color) เป็นสิ่งที่มีผลในทางจิตวิทยา คือ มีอำนาจให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตา สายตาจะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกตามอิทธิพลของสี สีมีความหมายอย่างมากเพราะเป็นสิ่งที่ศิลปินใช้เป็นสื่อสร้างความประทับใจในผลงานศิลปะ และสะท้อนความประทับใจนั้นให้บังเกิดแก่ผู้ดู

2.1.2 เส้น (Line) คือ ร่องรอยที่เกิดจากเคลื่อนที่ของจุด หรือถ้าเรานำจุดมาวางเรียงต่อ ๆ กันไปก็จะเป็นเส้นขึ้น เส้นมีมิติเดียว คือ ความยาว ไม่มีความกว้าง ทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่าง รูปร่าง รูปทรง น้ำหนัก สี ตลอดจนกลุ่มรูปทรงต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแกนหรือโครงสร้างของรูปร่างรูปทรง เส้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญของงานศิลปะทุกชนิด เมื่อนำเส้นมาจัดวางในลักษณะต่าง ๆ จะมีชื่อเรียกต่างกัน และให้ความหมายและความรู้สึกที่แตกต่างกันอีกด้วย

2.1.3 ค่าน้ำหนักแสงเงา (Light & Shade) เป็นทัศนธาตุที่อยู่คู่กัน แสงเมื่อส่องกระทบกับวัตถุจะทำให้เกิดเงา แสงและเงาเป็นตัวกำหนดระดับของค่าน้ำหนัก ความเข้มของเงาจะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง ในที่มีแสงสว่างมากเงาจะเข้มขึ้น และในที่ที่มีแสงสว่างน้อยเงาจะไม่ชัดเจน ถ้าไม่มีแสงจะไม่มีเงา และเงาจะอยู่ในทางตรงข้ามกับแสงเสมอ

2.1.4 พื้นผิว (Textures) หมายถึง ลักษณะของบริเวณผิวหน้าของสิ่งต่าง ๆ ที่เมื่อสัมผัสแล้วสามารถรับรู้ได้ว่ามีลักษณะอย่างไร เช่น หยาบ ขรุขระ เรียบ มัน ด้าน เนียน สาก เป็นต้น ลักษณะที่สัมผัสได้ของพื้นผิวมี 2 ประเภท คือ พื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยมือหรือกายสัมผัส เป็นลักษณะพื้นผิวที่เป็นอยู่จริง ๆ ของผิวหน้าของวัสดุนั้น ๆ ซึ่งสามารถสัมผัสได้ และพื้นผิวที่สัมผัสได้ด้วยสายตาจากการมองเห็นแต่ไม่ใช่ลักษณะที่แท้จริงของผิววัสดุนั้น ๆ เป็นการสร้างพื้นผิวลวงตาให้สัมผัสได้ด้วยการมองเห็นเท่านั้น

2.2 โครงสร้างทางวัตถุ ได้แก่ วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูป เช่น สี ดิน หิน ไม้ กระดาษ โลหะรวมถึงกลวิธีที่ใช้กับวัสดุเหล่านั้นด้วย เช่น การระบาย การปั้น การแกะสลัก การทอ เป็นต้น

3. การศึกษาข้อมูลด้านเนื้อหา (Content)

เนื้อหา คือ องค์ประกอบที่เป็นนามธรรม หรือโครงสร้างทางจิต ตรงกันข้ามกับส่วนที่เป็นรูปทรง หมายถึง ผลที่ได้รับจากงานศิลปะ โดยเนื้อหาให้ความพอใจต่อความรู้สึกทางจิตใจและอารมณ์ ถ้าเปรียบเทียบกับสิ่งมีชีวิต เนื้อหา คือ ส่วนที่รับรู้ในเรื่องของความหมาย อารมณ์ และความรู้สึกที่แสดงออกผ่านรูปทรงโดยมีองค์ประกอบหลักอยู่ 3 ส่วน คือ

3.1 เรื่อง หมายถึง สิ่งที่ศิลปินสรรหามาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างงานศิลปะในรูปแบบที่เป็น "รูปธรรม" เช่น คน สัตว์ ทิวทัศน์ สิ่งของ ศาสนา เพศ เป็นต้น หรือเห็นได้ชัดว่าภาพหรือผลงานชิ้นนี้เกี่ยวกับอะไร ศิลปินต้องการเขียนหรือปั้นอะไร

3.2 แนวเรื่อง หมายถึง ส่วนขององค์ประกอบทางนามธรรมของงานศิลปะที่เน้นแนวความคิด (Concept) ที่มีต่อเรื่องหรือรูปทรง เป็นสาระหรือแนวทางของการสร้างสรรค์มากกว่าในส่วนของตัว "เรื่อง"

3.3 เนื้อหา หมายถึง ความหมายของงานศิลปะที่แสดงออกผ่านรูปทรงทางศิลปะ (Artistic Form) โดยเนื้อหาของงานแบบรูปธรรมเกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของเรื่อง แนวเรื่อง และรูปทรง แต่ถ้าเป็นงานลักษณะแบบนามธรรม เนื้อหาของงานเกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของรูปทรง แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ เนื้อหาภายนอกหรือเนื้อหาทางเรื่องราว สัญลักษณ์ และเนื้อหาภายใน หรือเนื้อหาทางรูปทรง

เนื้อหาภายใน เป็นเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุในรูปทรง เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง เนื้อหาประเภทนี้ จะให้อารมณ์สุนทรีย์ภาพแก่ผู้ดู เป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ เป็นลักษณะจิตวิสัย เป็นพลัง ความรู้สึกส่วนตัว เป็นบุคลิกภาพการแสดงออกของผู้สร้างสรรค์ ประกอบด้วย

3.3.1 เอกภาพ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบศิลป์ทั้งด้านรูปลักษณะและด้านเนื้อหาเรื่องราว

3.3.2 ความสมดุล (Balance) หมายถึง น้ำหนักที่เท่ากันขององค์ประกอบไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง มีความเหมาะสมพอดีของส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหนึ่งหรืองานศิลปะชิ้นหนึ่ง มี 2 ลักษณะ คือ ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetry Balance) หรือความสมดุลแบบซ้ายขวาเหมือนกัน และดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetry Balance) หรือความสมดุลแบบซ้ายขวาไม่เหมือนกันแต่เท่ากันในทางความรู้สึก

3.3.3 จุดเด่น (Dominance) หมายถึง ส่วนที่สำคัญที่สุดของภาพที่ต้องการแสดง ซึ่งนำไปสู่การบอกเล่าเนื้อหาของภาพทั้งหมด หรือเป็นจุดที่ดึงดูดความสนใจให้มอง

3.3.4 ความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง การรวมกันของทัศนธาตุต่าง ๆ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ทำให้เกิดเป็นการประสานเข้ากันได้โดยไม่มี ความขัดแย้ง

3.3.5 ความขัดแย้ง (Contrast) หมายถึง การนำเอาองค์ประกอบต่างชนิดต่างรูปร่าง รูปทรง ต่างสี มาจัดวางในภาพเดียวกันแล้วทำให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้น

เนื้อหาภายนอก หมายถึง เนื้อหาสืบเนื่องจากเนื้อหาภายใน เป็นความหมายของเรื่องและแนวเรื่องที่เปลือยออกมาโดยรูปทรงรูปธรรม เพราะฉะนั้นเนื้อหาภายนอกจะมีอยู่ในงานศิลปะแบบรูปธรรมเท่านั้น จะไม่มีในศิลปะแบบนามธรรม

การเน้นเนื้อหาด้วยเรื่อง คือ การใช้เรื่องที่ตรงกับเนื้อหา และเป็นตัวแสดงเนื้อหาของงานโดยตรง ตัวอย่างเช่น เมื่อศิลปินต้องการให้ความงามทางสรีระเป็นเนื้อหาของงาน เขาจะหาผู้หญิงเปลือยที่สวยงามมาเป็นเรื่อง รูปร่างหน้าตาของผู้หญิงสวยนั้นจะช่วยให้เกิดความงามขึ้นในผลงาน เป็นความงามที่มีอยู่ในเรื่อง ในกรณีแบบนี้ ถ้าศิลปินมุ่งเน้นไปที่ลักษณะของเรื่องมากเกินไป หรือมีตัวแสดงมาก คุณค่าทางรูปทรงจะน้อยลง

4. การศึกษาด้านกลวิธี

สีน้ำมัน (Oil paint) เป็นสีชนิดที่แห้งช้าที่ประกอบด้วยรงควัตถุที่ผสมกับน้ำมันระเหย (Drying oil) ซึ่งเป็นน้ำมันจากพืช เช่น น้ำมันลินสีด (Linseed) ซึ่งกลั่นมาจากต้นแฟลกซ์ หรือน้ำมันจากเมล็ดป๊อบบี้ ในปี ค.ศ. 1410 ศิลปินหนุ่มชื่อ แจน แวน อิคค์ (Jan Van Eyck) พบวิธีการเขียนภาพโดยใช้น้ำมันวาร์นิชบรูกลีขาวผสมน้ำมันลินสีดกับสีฝุ่น ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการเขียนภาพแบบสีน้ำมันที่ใช้กันอยู่ทุกวันนี้ สีน้ำมันเป็นสีที่บดแสง เวลาระบายมักใช้สีขาวผสมให้ได้น้ำหนักอ่อนแก่ งานวาดภาพสีน้ำมันมักเขียนลงบนผ้าใบ (Canvas) เพราะมีความคงทนมากและกันน้ำ การวาดภาพสีน้ำมัน สามารถวาดภาพที่มีขนาดใหญ่ ๆ และสามารถแก้ไขงานด้วยการเขียนทับงานเดิมได้ สีน้ำมันสำหรับเขียนภาพจะบรรจุในหลอด ซึ่งมีราคาสูงต่ำขึ้นอยู่กับคุณภาพ สำหรับการใช้งานจะผสมด้วยน้ำมันลินสีด ซึ่งทำให้เหนียวและเป็นมัน แต่ถ้าใช้น้ำมันสน จะทำให้แห้งเร็วขึ้นและสีด้าน พู่กันที่ใช้ระบายสีน้ำมันเป็นพู่กันแบนที่มีขนแข็ง ๆ

การระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยการใช้พู่กัน หรือแปรง หรือวัสดุอย่างอื่นมาระบายให้เกิดเป็นภาพ การระบายสี ต้องใช้ทักษะการควบคุมสีและเครื่องมือมากกว่าการวาดเส้น ผลงานการระบายสีจะสวยงามเหมือนจริงและสมบูรณืแบบมากกว่าการวาดเส้น

ขั้นตอนและวิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ มีการรวบรวมจดบันทึกข้อมูล และรายละเอียดระหว่างการทำ เพื่อใช้อธิบายขั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ส่วนประกอบในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

1.1 วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ใช้วัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างงานจิตรกรรมสีน้ำมันบนผ้าใบ ในการดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์จึงต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ที่ประกอบด้วย

ภาพ 23 เฟรมผ้าใบ

ภาพ 24 ภาตผสมสี

ภาพ 25 พู่กัน

ภาพ 26 ถังใส่น้ำ

ภาพ 27 ผ้าสำหรับเช็ดพู่กัน

ภาพ 28 สีน้ำมัน

ภาพ 29 น้ำมันลินสีด (Linseed oil)

ภาพ 30 เกรียงผสมสี

1.2 ข้อมูลภาพถ่าย

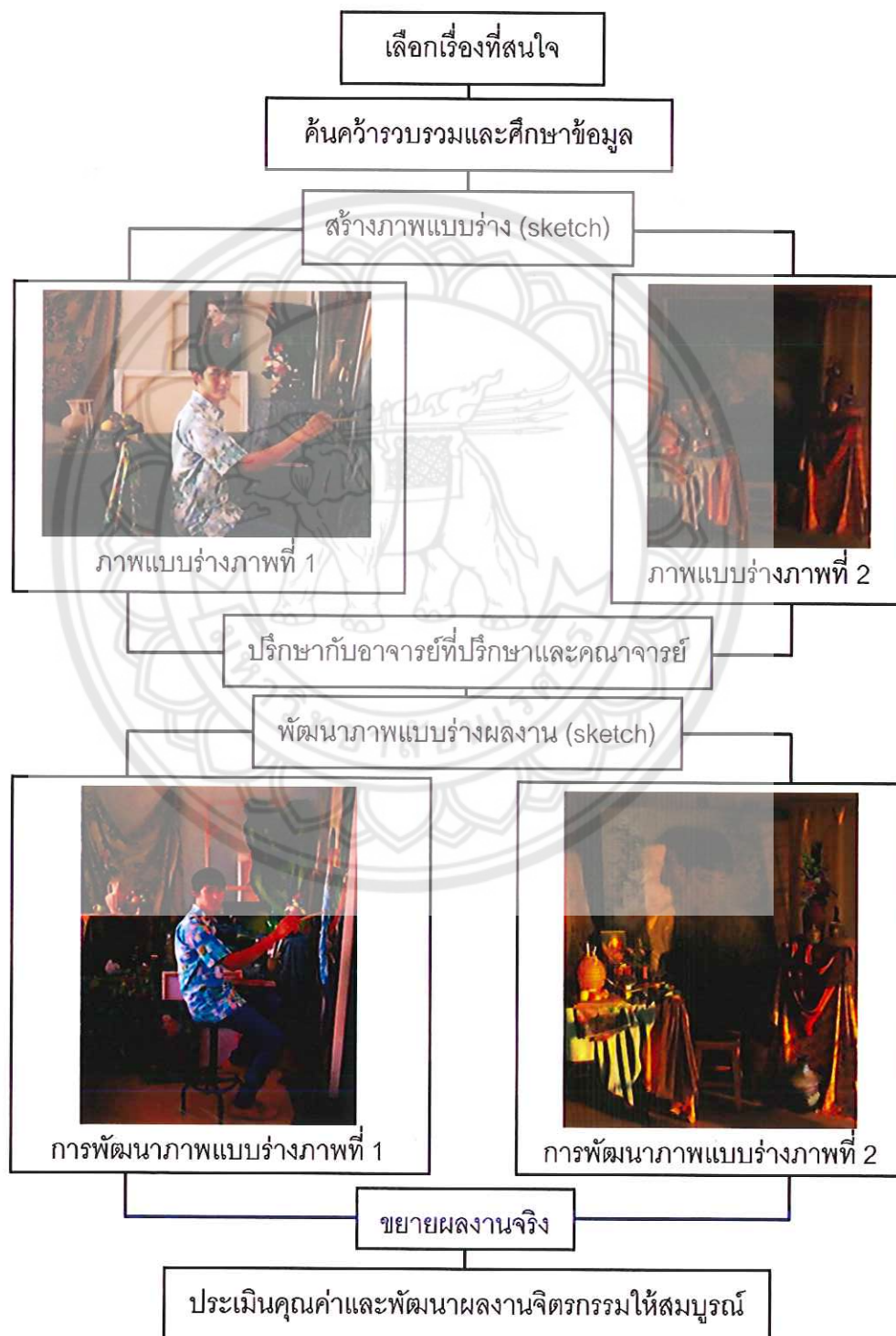

ภาพ 31 ข้อมูลจากภาพถ่ายในการทำภาพแบบร่างผลงานศิลปนิพนธ์ก่อนนำไปปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ด้วยโปรแกรม Photoshop ในเครื่องคอมพิวเตอร์

2. วิธีดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

ผู้สร้างสรรค์มีวิธีในการดำเนินการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

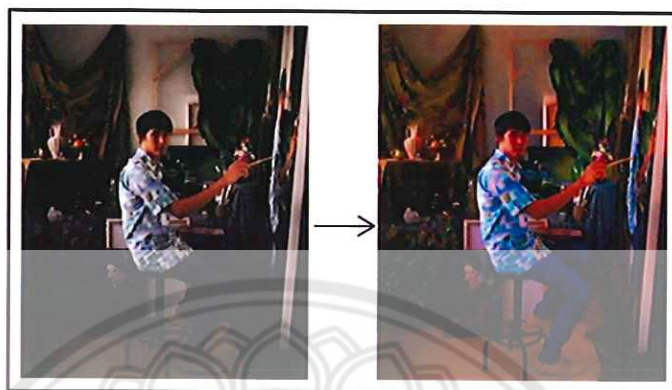
แผนภาพ 1 แสดงวิธีในการดำเนินการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 1)

แผนภาพ 2 แสดงวิธีในการดำเนินการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ (ช่วงที่ 2)

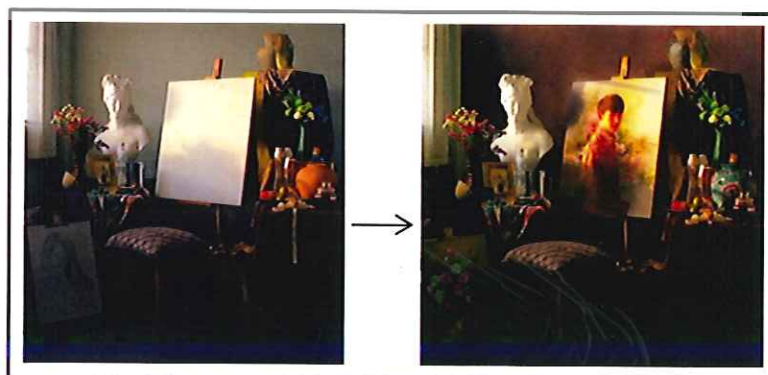
ขั้นตอนการทำภาพร่างผลงานศิลปนิพนธ์แต่ละภาพ อาศัยการถ่ายภาพแล้วนำมาปรับแก้ไขในเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Photoshop เป็นหลักในการสร้างภาพแบบร่าง (sketch)

ภาพ 32 การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 1 ในโปรแกรม Photoshop

ภาพ 33 การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 2 ในโปรแกรม Photoshop

ภาพ 34 การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 3 ในโปรแกรม Photoshop

ภาพ 35 การปรับแก้ไขภาพแบบร่างภาพที่ 4 ในโปรแกรม Photoshop

ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ สำหรับการขยายภาพแบบร่างเป็นผลงานจริง จำเป็นต้องมีการเตรียมเฟรมผ้าใบก่อนการร่างภาพ เพื่อให้ง่ายต่อการสร้างสรรค์ แล้วจึงลงสีและเก็บรายละเอียดตามลำดับ

การสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 1

ภาพ 36 ขั้นตอนการเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิกในผลงานภาพที่ 1

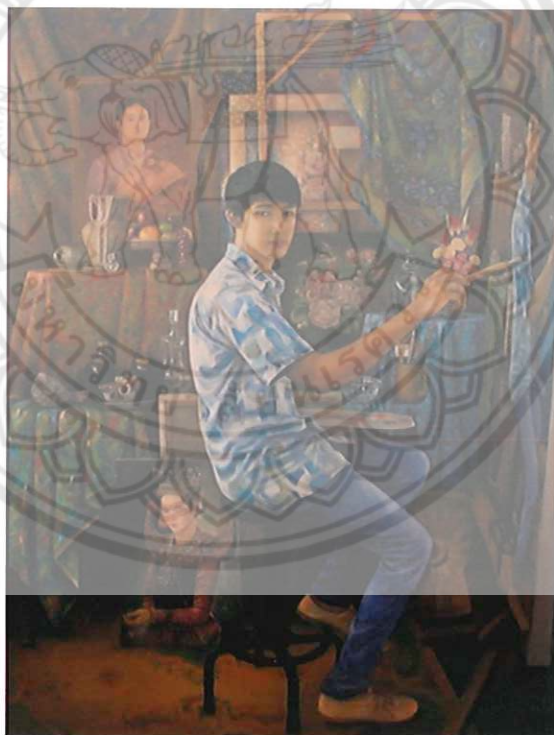
ภาพ 37 ขั้นตอนการร่างภาพในผลงานภาพที่ 1 โดยร่างด้วยดินสอก่อน จากนั้นจึงใช้สีน้ำมันร่างภาพ เพื่อให้เห็นน้ำหนักแสงเงาชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพ 38 ขั้นตอนการระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีในผลงานภาพที่ 1

ภาพ 39 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 1 ตามภาพแบบร่าง (sketch)

ภาพ 40 ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 1

หมายเหตุ: ชื่อภาพ ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 1

ขนาด 130 × 170 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

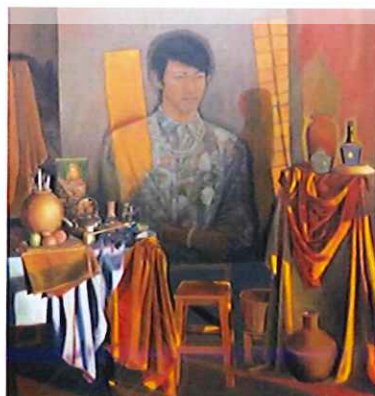
การสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 2

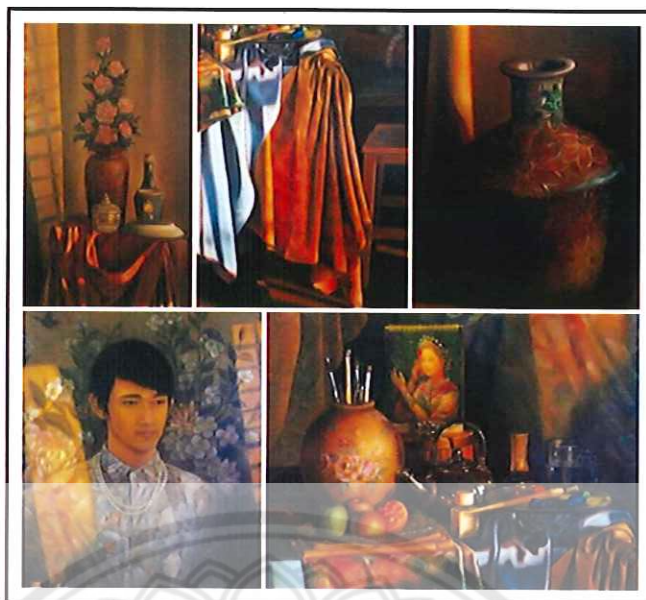
ภาพ 41 การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิกในผลงานภาพที่ 2

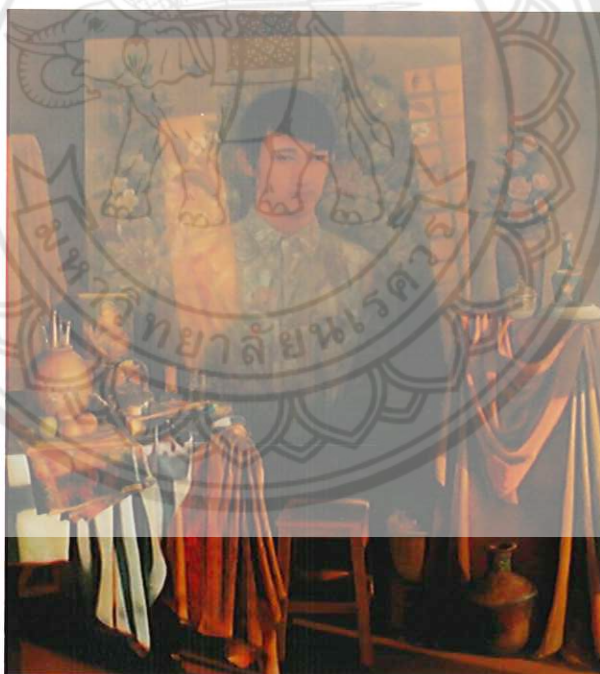
ภาพ 42 การร่างภาพด้วยสีน้ำมันเพื่อให้เห็นน้ำหนักแสงเงาชัดเจนในผลงานภาพที่ 2

ภาพ 43 การระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีในผลงานภาพที่ 2

ภาพ 44 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 2 ตามภาพแบบร่าง (sketch)

ภาพ 45 ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 2

หมายเหตุ: ชื่อภาพ ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 2

ขนาด 155 × 170 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

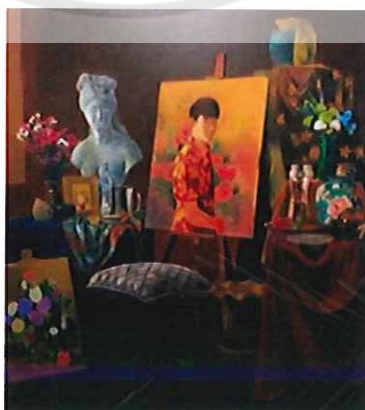
การสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 3

ภาพ 46 การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิกในผลงานภาพที่ 3

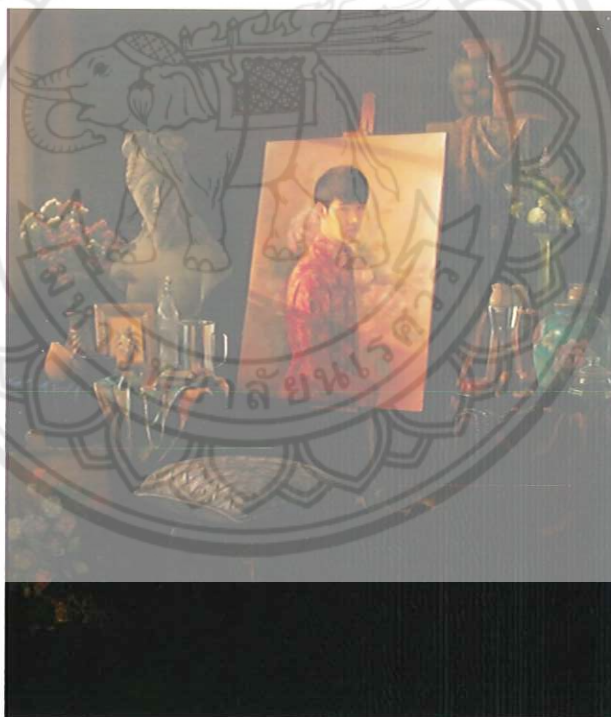
ภาพ 47 การร่างภาพด้วยดินสอ และใช้สีน้ำมันร่างภาพในผลงานภาพที่ 3

ภาพ 48 การระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีในผลงานภาพที่ 3

ภาพ 49 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 3 ตามภาพแบบร่าง (sketch)

ภาพ 50 ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 3

หมายเหตุ: ชื่อภาพ ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 3

ขนาด 140 × 160 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

การสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 4

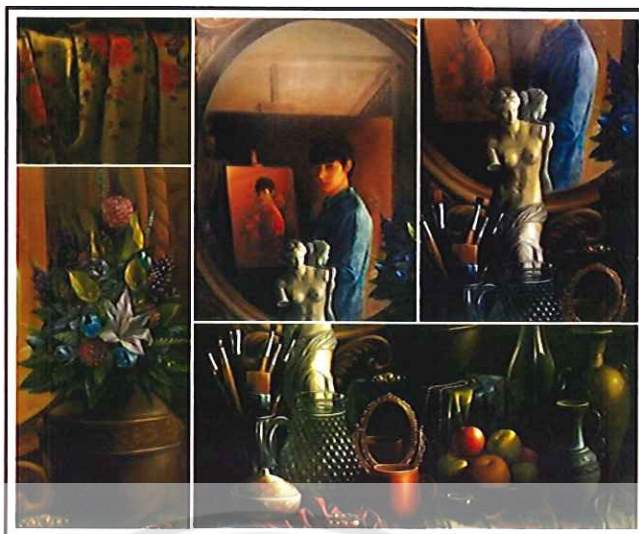
ภาพ 51 การเตรียมพื้นผ้าใบด้วยสีอะคริลิค และร่างภาพด้วยดินสอในผลงานภาพที่ 4

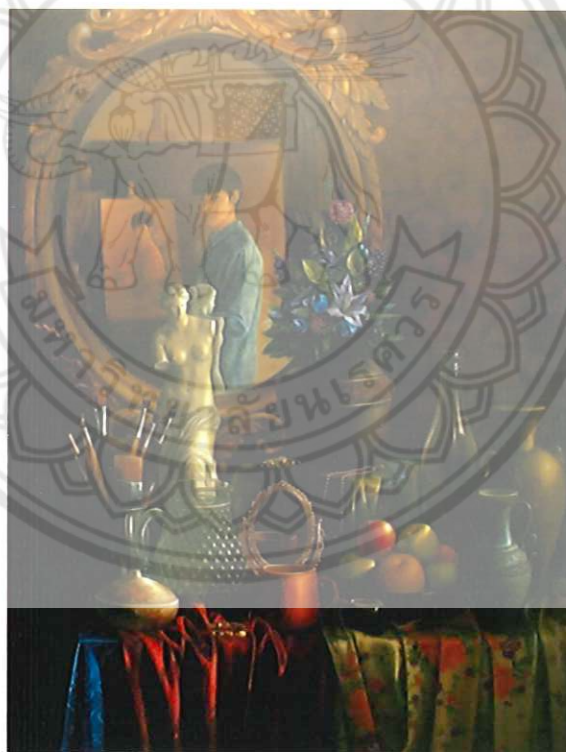
ภาพ 52 ขั้นตอนการใช้สีน้ำมันร่างภาพเพื่อให้เห็นน้ำหนักแสงเงาในผลงานภาพที่ 4

ภาพ 53 ขั้นตอนการระบายสีโดยรวมทั้งภาพเพื่อกำหนดสีที่ใช้ในผลงานภาพที่ 4

ภาพ 54 ขั้นตอนการเก็บรายละเอียดในผลงานภาพที่ 4 ตามภาพแบบร่าง (sketch)

ภาพ 55 ผลงานที่เสร็จสมบูรณ์ ภาพที่ 4

หมายเหตุ: ชื่อภาพ ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 4

ขนาด 125 × 165 เซนติเมตร

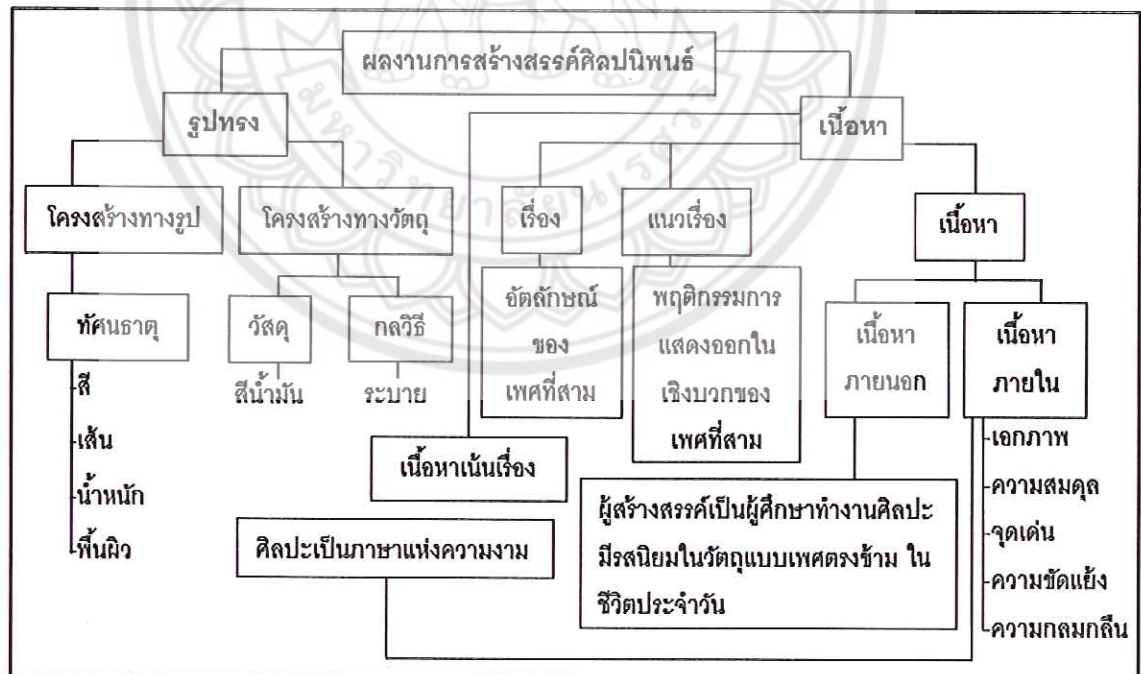
กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สามนั้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์คุณค่าศิลปะในการสร้างผลงาน เพื่อรายงานผลและอธิบายผลการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในแนวคิด ขั้นตอน และกระบวนการทำงานทางกลวิธีของผู้สร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ มีแบบแผนในการดำเนินงาน มีประสิทธิภาพ และเข้าใจความหมายที่เป็นสัญลักษณ์เฉพาะในผลงาน อันเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นจากองค์ความรู้ของผู้สร้างสรรค์ และถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานทางศิลปะที่มีคุณค่าทางสุนทรียภาพ มีประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้

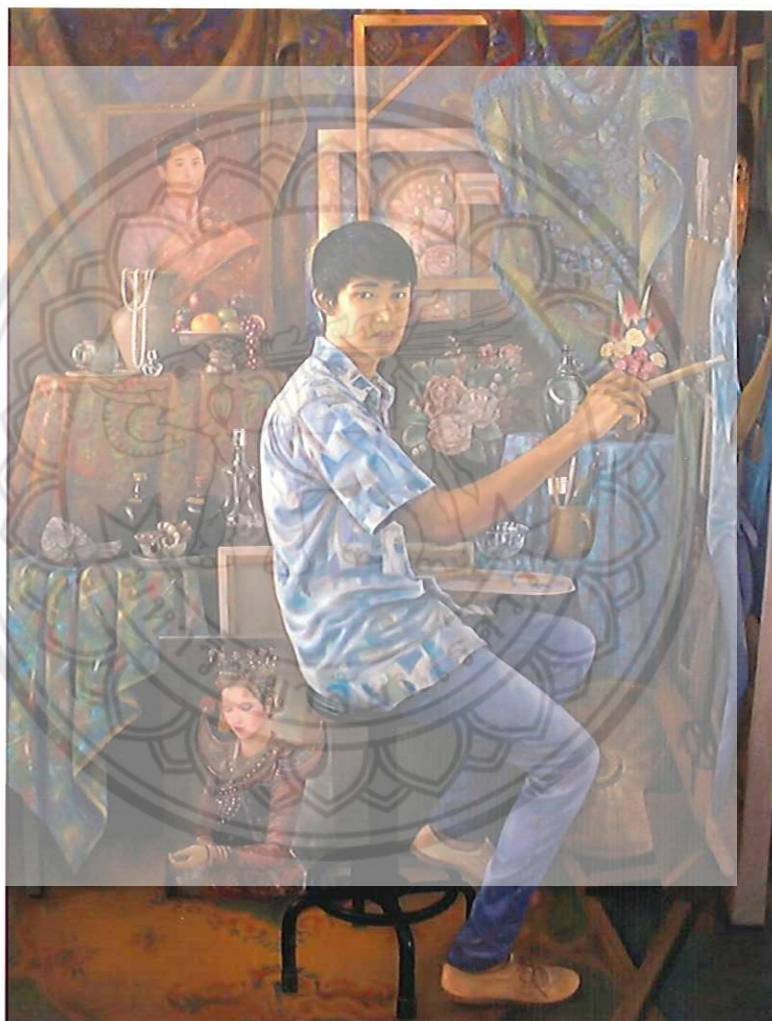
การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะในศิลปนิพนธ์ชุดนี้ เป็นการพิจารณาแยกแยะศึกษาองค์รวมของงานศิลปะออกเป็นส่วน ๆ ที่ละเอียดถี่ถ้วน ทั้งในด้านทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในด้านกลวิธีการแสดงออก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประเมินผลว่ามีคุณค่าอย่างไรทางด้านความงาม ทางด้านเนื้อหาสาระ และทางด้านอารมณ์ความรู้สึก

ภาพ 56 แผนภาพการวิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม

การวิเคราะห์ผลงานการสร้างสรรคดังกล่าวนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดแนวทางที่เป็นหลักการวิเคราะห์ โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ที่เป็นการสร้างสรรค์งานศิลปะอย่างมีจินตนาการทางความคิด กระบวนการสร้างสรรค์จึงมีจุดเริ่มต้น มีการพัฒนา และมีที่สิ้นสุดเป็นขั้นตอนที่สอดคล้องต่อเนื่องกัน ซึ่งมีผลจากการวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1

ภาพ 57 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 1

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 1

ขนาด 130 × 170 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง (Form)

1.1.1 โครงสร้างทางรูป

สี เป็นสิ่งที่ปรากฏในผลงาน ผู้สร้างสรรค์ใช้สีทั้งวรรณะเย็นและวรรณะร้อน ที่มีความหลากหลาย เช่น สีแดง สีส้ม สีเหลือง สีเขียว สีเขียวเหลือง สีนํ้าเงิน สีม่วง สี ส้มแดง สีม่วงแดง สีเขียวนํ้าเงิน สีม่วงนํ้าเงิน สีส้มเหลือง ฯลฯ เพื่อให้สะดุดตา เกิดความ น่าสนใจงานศิลปะ สีเป็นทัศนธาตุสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึก สีที่ใช้ในผลงาน ประกอบด้วย

ภาพ 58 สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 1

สีฟ้า ให้ความรู้สึกสงบ สุขุม สุภาพ ละเอียดย สง่างาม สูงศักดิ์ สามารถลดความตื้นตันได้ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีฟ้าเพื่อให้เกิดความขัดแย้งและเป็นจุดเด่นในผลงาน

สีเขียว ใช้เป็นสีที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ ให้ความรู้สึก สงบ สุขุม ร่มรื่น ผ่อนคลาย เป็นสีที่ช่วยประสานสีเหลืองกับสีนํ้าเงินให้ไม่ตัดกันจนเกินไปในผลงาน

สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อน มีชีวิตชีวา อบอุ่น มีความสดใส ให้ความรู้สึกถึงการปลดปล่อย ความเปรี้ยว การระวัง เป็นสีที่นำมาใช้ในผลงานเพื่อเร้าความรู้สึก

สีแดง เป็นสีที่สร้างความตื่นเต้น และกระตุ้นสมอง ในผลงานสีแดงปานกลางแสดงถึง การมีสุขภาพดี ความมีชีวิต ความรัก ความสำคัญ สร้างความรู้สึกรุนแรง ให้ความรู้สึกร้อน กระตุ้น ทำท่าย เคลื่อนไหว ตื่นเต้น ไร่่าใจ มีพลัง เป็นสีวอร์มร้อนที่ผู้สร้างสรรคนำมาแทรกในบางส่วนของผลงานให้ขัดแย้งกับสีตรงข้ามกัน

สีเหลือง เป็นสีแห่งความเบิกบาน ไร่่าอารมณ์ และเรียกร้องความสนใจ ให้ความรู้สึกแจ่มใส ไร่่าแรง มีความสนุกสนาน มีการแผ่กระจาย แสดงถึงอำนาจบารมี และทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวาขึ้น ผู้สร้างสรรคใช้สีเหลืองเพื่อให้เกิดความขัดแย้งด้วยสีในผลงาน

สีม่วง ให้ความรู้สึกมีเสน่ห์ น่าติดตาม ไร่่าลับ ซ่อนเร้น มีอำนาจ มีพลังแฝงอยู่ ความรัก ความสงบ ความสูงศักดิ์ เป็นสีที่ปลอบโยน และช่วยลดความเครียด เป็นสีที่ผู้สร้างสรรคสร้างเป็นจุดเด่นและขัดแย้งกับสีเหลืองในผลงาน

สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกอบอุ่น ผ่อนคลาย ผู้สร้างสรรคใช้ร่วมกับสีส้ม และสีเหลือง เพื่อสร้างน้ำหนักความอ่อน - เข้มของสี

ภาพ 59 วรรณะสีในผลงานภาพที่ 1

ที่มา: http://upic.me/i/u4/2008-06-02_142426_2232073517_03241975ed_o.gif (11/12/58)

สีวอร์มร้อน หมายถึง ชุดสีที่ให้ความรู้สึกตื่นตา มีพลัง สนุกสนาน อบอุ่น และดึงดูดความสนใจได้ดี เช่น สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง และสีม่วงแดง เป็นต้น สีวอร์มร้อนนี้ สภาพโดยรวมจะมีความกลมกลืนของสีมาก จึงมีการนำสีเย็นมาประกอบทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น ผู้สร้างสรรคใช้สีวอร์มร้อนประมาณร้อยละ 50 ในผลงาน

สีวอร์มเย็น หมายถึง ชุดสีที่ให้ความรู้สึกสุภาพ ลึกลับ เยือกเย็น และสงบ เช่น สีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน และสีน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน เป็นต้น ในทาง

จิตวิทยาสีในวรรณะนี้มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกหดหู่และเศร้า จึงใช้คู่กับสีวรรณะร้อนเพื่อให้ผลงานดูน่าสนใจมากขึ้น ผู้สร้างสรรค์ใช้สีวรรณะเย็นประมาณร้อยละ 50 ในผลงาน

และมีการใช้สีแบบเอกรงค์ในบางส่วนของภาพ โดยใช้สีเพียงสีเดียว แล้วลดค่า น้ำหนักอ่อน - เข้ม ในระยะต่าง ๆ

ภาพ 60 การใช้สีแบบเอกรงค์ในผลงานภาพที่ 1

เส้น ผู้สร้างสรรค์นำเส้นมานำเสนอผ่านรูปทรง เพื่อสร้างความขัดแย้งและความประสานกลมกลืนให้เกิดขึ้นในผลงาน ประกอบด้วย

เส้นแนวตั้ง (Vertical Line) เป็นเส้นที่เดินทางในแนวตั้ง ให้ความรู้สึกสมดุล มั่นคงหนักแน่น แข็งแรง สูงสง่า พุ่งขึ้น จริงจัง และเสียบขีริม

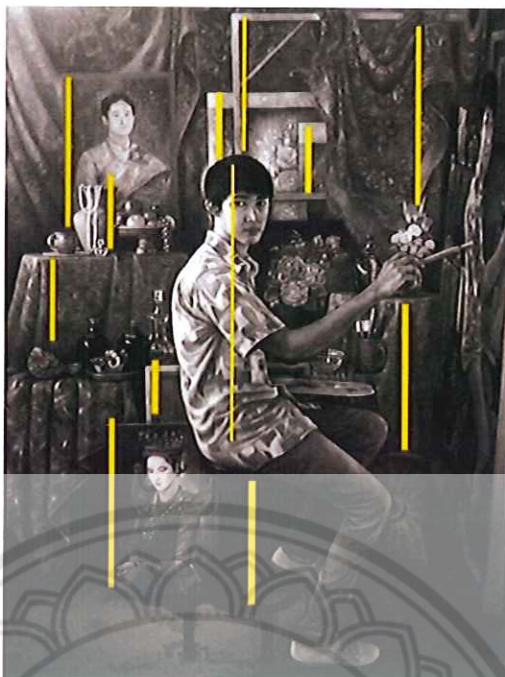
เส้นแนวนอน (Horizontal Line) เป็นเส้นที่เดินทางตามแนวนอน ให้ความรู้สึกในทางราบ กว้าง พักผ่อน เที่ยบ เจย สงบ และนิ่ง

เส้นแนวเฉียง (Diagonal Line) เป็นเส้นที่ใช้เชื่อมประสานระหว่างเส้นนอนกับเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในภาพ

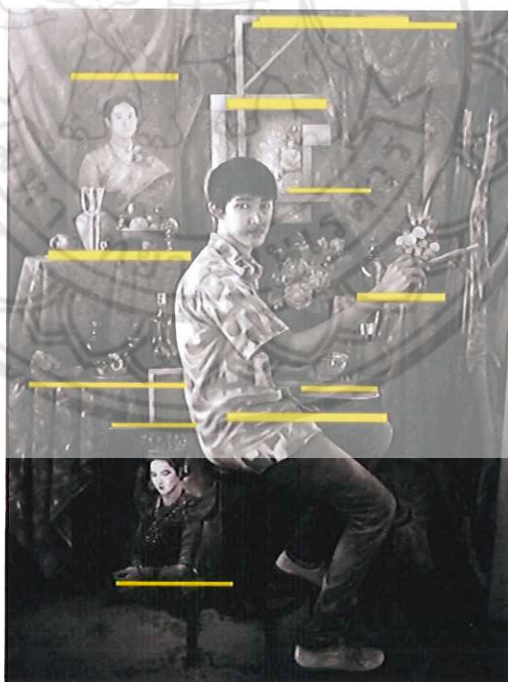
เส้นโค้ง (Curved Line) เส้นโค้งให้ความรู้สึกมีการเคลื่อนไหว เส้นโค้งมีหลายลักษณะ มีทั้งโค้งแบบเส้นที่ไปในทางเดียว และโค้งแบบเป็นคลื่นต่อเนื่องกัน เส้นลักษณะนี้จะให้ความรู้สึกสบาย สุภาพ เปลี่ยนแปลงได้ เลื่อนไหลต่อเนื่อง คลายความกระด้าง มีความกลมกลืนในการเปลี่ยนทิศทาง เข้ายวน และมีความนุ่มนวล

เส้นซิกแซก (Zigzag Line) เป็นเส้นคดที่หักเหโดยกะทันหัน เปลี่ยนทิศทางอย่างรวดเร็ว ให้ความรู้สึกรุนแรง ตื่นเต้น และสะดุดตา

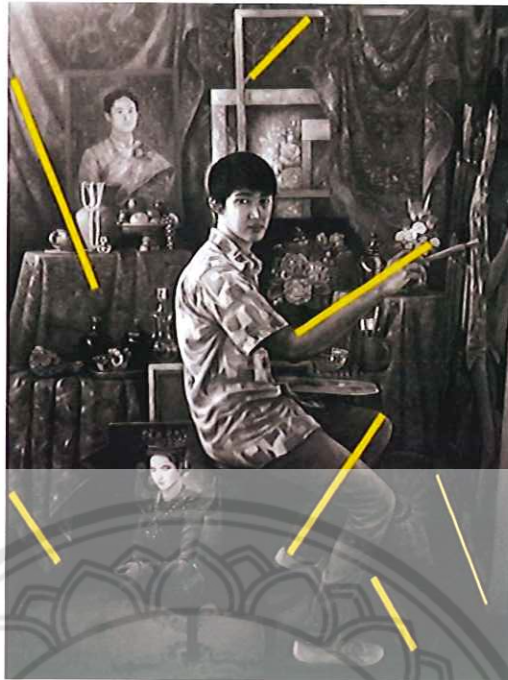
เส้นในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ จะแทรกผสมผสานกลมกลืนไปกับรูปร่างรูปทรงในผลงาน

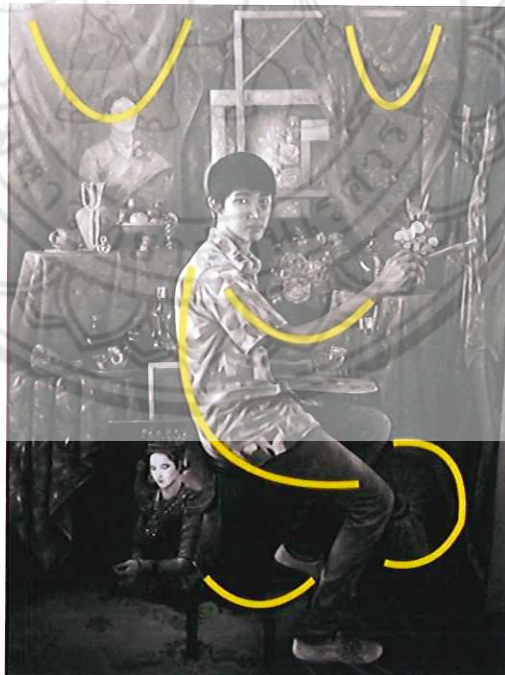
ภาพ 61 เส้นแนวตั้งในผลงานภาพที่ 1

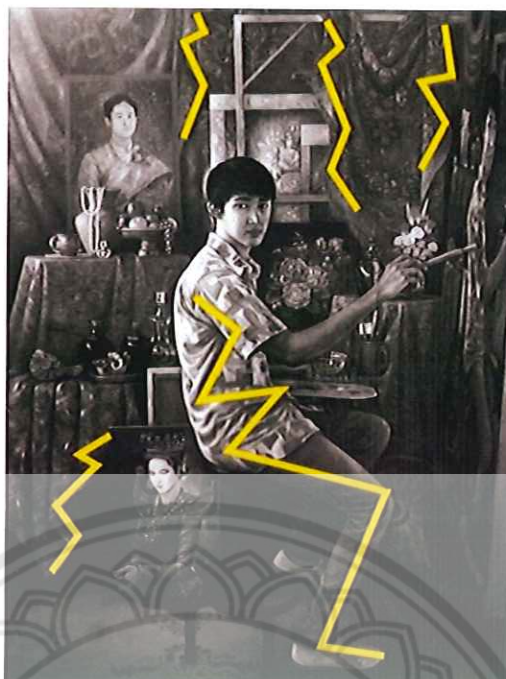
ภาพ 62 เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 1

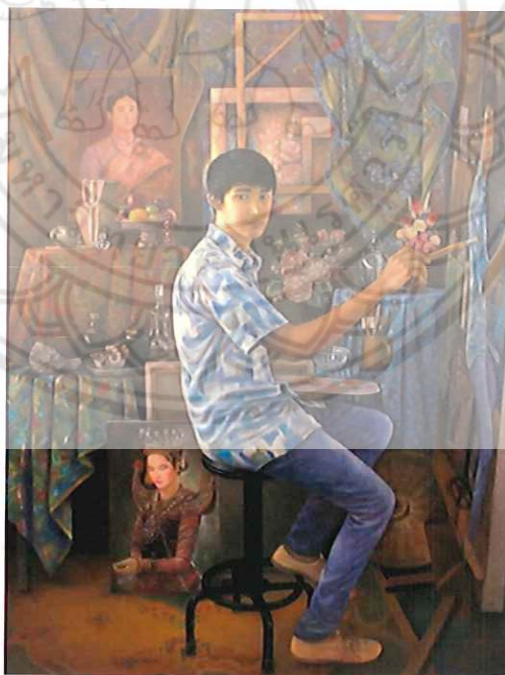
ภาพ 63 เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 1

ภาพ 64 เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 1

ภาพ 65 เส้นหยักแบบซิกแซ็กในผลงานภาพที่ 1

ภาพ 66 เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 1

ค่าน้ำหนักแสงเงา ผู้สร้างสรรค์นำค่าน้ำหนักแสงเงาในระดับต่าง ๆ มาสร้างมิติให้เกิดความรู้สึกเป็น 3 มิติ แก้ววัตถุในภาพ และใช้สร้างมิติแห่งความรู้สึกด้านระยะใกล้ไกลของวัตถุในภาพให้เกิดความแตกต่างระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง มีความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยแสงเงา ทำให้เกิดความกลมกลืนประสานกันของภาพ โดยมีค่าน้ำหนักแสงเงา 5 ระดับ คือ

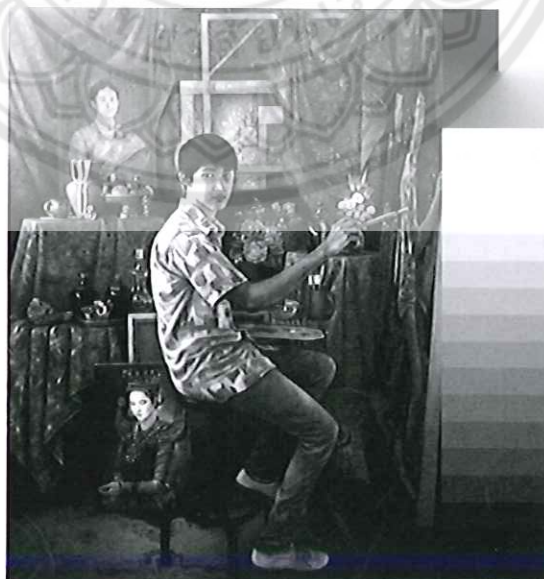
1. บริเวณแสงสว่างจัด (Hi - light) เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดแสงมากที่สุดจะมีความสว่างมากที่สุด ในวัตถุที่มีผิวมันวาวจะสะท้อนแหล่งกำเนิดแสงออกมาให้เห็นได้ชัด

2. บริเวณแสงสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่ได้รับแสงสว่างรองลงมาจากบริเวณแสงสว่างจัด เนื่องจากอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงออกมา และเริ่มมีค่าน้ำหนักอ่อน ๆ

3. บริเวณเงา (Shade) เป็นบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่างหรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังจากแสงสว่าง ซึ่งจะมีค่าน้ำหนักเข้มมากขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง

4. บริเวณเงาเข้มจัด (Hi - Shade) เป็นบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด หรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมาก ๆ หลาย ๆ ชั้น จะมีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด

5. บริเวณเงาตกทอด (Class Shadow) เป็นบริเวณของพื้นหลังที่เงาของวัตถุทาบลงไป เป็นบริเวณเงาที่อยู่ภายนอกวัตถุ และจะมีความเข้มของค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง น้ำหนักของพื้นหลัง ทิศทาง และระยะของเงา

ภาพ 67 ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 1

พื้นผิว ผู้สร้างสรรค์ใช้การระบายสีด้วยลักษณะลงตา ที่ทำให้เกิดพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ เช่น ผิวหนังของมนุษย์ พื้นผิวโลหะ พื้นผิวเครื่องประดับ ผ้า พื้นผิววัตถุที่มีความมันวาวและด้าน ให้มีความแตกต่างอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดลักษณะที่สะดุดตาและน่าสนใจขึ้นในงานศิลปนิพนธ์ โดยอาศัยการเลียนแบบจากภาพถ่ายวัตถุจริง

ภาพ 68 ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลงตาของผลงานภาพที่ 1

1.1.2 โครงสร้างทางวัตถุ

เป็นการสร้างผลงานทางทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรมในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (Realistic) บนระนาบ 2 มิติ แบบลงตา 3 มิติ ในลักษณะแบบรูปธรรมที่ใช้สีน้ำมันในการระบายลงบนผ้าใบ ซึ่งแสดงรายละเอียดทั้งทางด้านรูปทรงและด้านเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 1

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content)

1.2.1 เรื่อง เพศที่สามที่มีพฤติกรรมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

1.2.2 แนวเรื่อง เป็นการแสดงออกทางเพศของมนุษย์ในลักษณะเพศที่สาม เป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง ที่มีบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ภายนอกสะท้อนมาจากจิตได้สำนึกภายใน มีรสนิยมและความปรารถนาต่าง ๆ ที่เป็นค่านิยมที่ต่างจากผู้ชายทั่วไป เช่น ชื่นชอบเครื่องประดับและสิ่งของที่สวยงาม ซึ่งมีการแสดงออกผ่านเพศสภาพอย่างเปิดเผย แม้จะถูกมองว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่ก็สามารถดำรงชีวิตเป็นอิสระในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.2.3 เนื้อหาภายนอก เป็นเรื่องของเพศที่สามหรือผู้สร้างสรรค์ที่เป็นผู้ศึกษาทำงานศิลปะ มีความชอบในสิ่งของเครื่องใช้ที่สวยงาม ชอบสีสันของผ้าที่สะดุดตา และมีการนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นต้นแบบการวาดรูปตนเองในชีวิตประจำวัน

1.2.4 เนื้อหาภายใน เป็นการแสดงถึงเนื้อหาทางพุทธิปัญญา (Intellectual Content) มีคุณลักษณะทางรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบของศิลปะ ว่าเป็นการประกอบกันของ รูปทรงอย่างมีความคิด มีขั้นตอนที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผน เกิดความประสานกลมกลืน ของทัศนธาตุ รูปทรงมีสัดส่วนลงตัว ให้ความรู้สึกสง่างาม ดึงงาม มีคุณค่าทางรูปธรรมที่มีพร้อม ทั้งความงามทางรูปทรง องค์ประกอบ และกลวิธีที่สมบูรณ์ รวมทั้งคุณค่าทางความเป็นจริงและ คุณค่าทางศิลปะ

ในผลงานภาพนี้มีเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของ ทัศนธาตุต่าง ๆ ประกอบขึ้นในรูปทรงที่เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง ที่ให้อารมณ์สุนทรีย์ภาพ เป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ เป็นลักษณะจิตวิสัย เป็นพลัง ให้ความรู้สึกส่วนตัว เป็นบุคลิกภาพ การแสดงออกของผู้สร้างสรรค์ โดยแสดงถึงเนื้อหาภายใน ดังนี้

แผนภาพ 3 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1

ผลงานภาพนี้มีเนื้อหาศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism) เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความงามหรือสุนทรียภาพทางรูปทรงเป็นหลักการสำคัญ “แก่นแท้” ของศิลปะก็คือ “ความงาม” อันมาจากการเลียนแบบธรรมชาติโดยที่ผู้สร้างสรรค์จะสอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อ เครื่องมือ วิธีการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในตัวศิลปินในการสร้างสรรค์ โดยให้ผู้ดูอาศัยประสบการณ์ที่มีมาประกอบในการตีความเพื่อประเมินคุณค่า โดยนำเอาธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และศึกษาวิธีการ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้ในผลงานศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม

2. การวิเคราะห์ทางกลวิธีการสร้างสรรค์

การสร้างผลงานภาพนี้ เป็นผลงานจิตรกรรม (Painting) คือ ศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรืออนุหนา แต่สามารถเขียนลงตาให้เห็นว่ามีความลึกหรืออนุได้ ความงามของผลงานจิตรกรรมนี้เกิดจากการใช้ทัศนธาตุที่เกิดจากการระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยการใช้พู่กันและแปรงมาระบายให้เกิดเป็นภาพ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีน้ำมัน (Oil color) มาดอบสนองกลวิธีการวาด เพราะเป็นสีที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเขียนง่าย มีความคงทน สามารถปล่อยให้แห้งแล้วกลับมาเขียนทับอีกได้ ภาพจากการเขียนด้วยสีน้ำมันทำให้ดูสมจริงเพราะมีความหนาแน่นของสีมากกว่าสีชนิดอื่น แม้ว่าจะมีคุณสมบัติที่บดแสง แต่ก็สามารถเขียนสิ่งที่ต้องการให้ใสได้ ในการระบายสี ผู้สร้างสรรค์ควบคุมสีและเครื่องมือด้วยทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรค์เอง ผลงานการระบายสีจึงมีความงาม เหมือนจริง และสมบูรณ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตน ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังใช้วิธีการเขียนแบบทิ้งร่องรอยของฝีแปรง (Painterly style) ลงบนผลงานในบางส่วนด้วยเนื้อสีที่มีความหนืดของสีน้ำมัน เวลาเขียนจึงต้องผสมน้ำมันลินสีด (Linseed oil) เพื่อให้เขียนง่ายขึ้นโดยเขียนลงบนผ้าใบที่เรียกว่าแคนวาส (Canvas)

3. การวิเคราะห์สัญลักษณ์

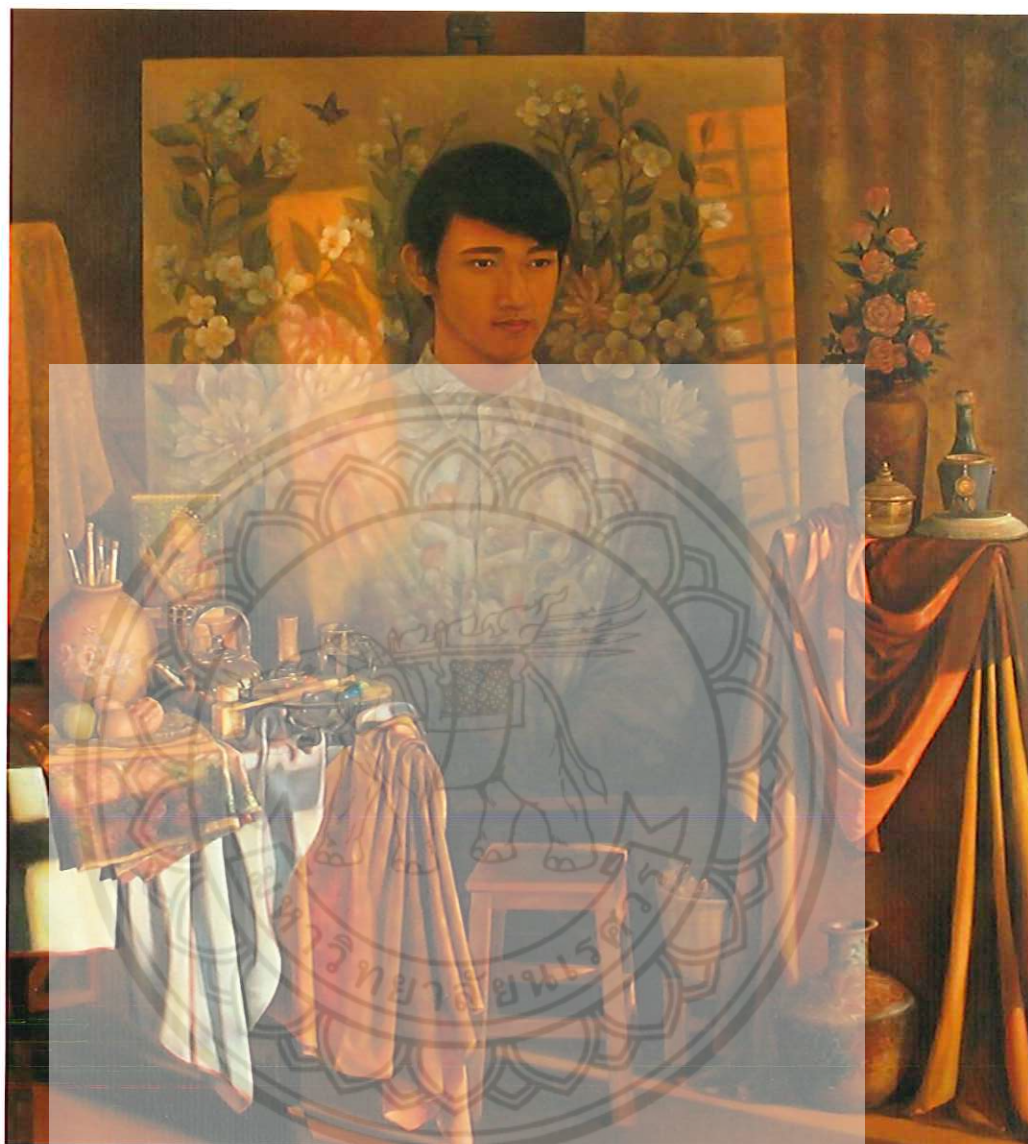
ศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม มีการกำหนดสิ่งที่ใช้เพื่อแทนความหมายอีกสิ่งหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ สัญลักษณ์ในงานศิลปะ ซึ่งใช้ในการสื่อความหมายหรือแนวความคิดให้เข้าใจไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 3 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 1

สัญลักษณ์	ความหมาย
	ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงบุคลิกของผู้หญิงที่มีความอ่อนโยน นุ่มนวล งดงามดังกลีบดอกไม้อันเป็นลักษณะของผู้สร้างสรรค์ที่เป็นเพศที่สาม
	เครื่องประดับ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงรสนิยมความเป็นหญิงในตัวของผู้สร้างสรรค์ ที่มีความชื่นชอบในสิ่งประดิษฐ์ที่ประดับอย่างงดงามและมีคุณค่า
	ผ้าสีเส้นที่สดใส เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นเพศที่สามที่มีความร่าเริงและเป็นสีเส้นให้สังคม
	กิจกรรมขณะกำลังวาดภาพ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอุปนิสัยของผู้สร้างสรรค์ที่ทำงานวาดภาพเป็นหลักในชีวิตประจำวัน

การสร้างสรรค์ผลงานภาพแรก เป็นสิ่งที่เกิดจากการแสดงออกของอารมณ์ ปัญญา และทัศนคติ รวมทั้งทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรค์ เป็นผลงานที่สื่อให้ผู้ชมเกิดจินตนาการ มีคุณค่าทางความงามซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบอย่างมีสุนทรียภาพ ผ่านกระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะ โดยสร้างผลงานผ่านจินตภาพตามความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนในการทำงาน ผลงานภาพนี้ใช้ระยะเวลาที่พอสมควรในการสร้างสรรค์จนสำเร็จ ซึ่งภายในผลงานมีสีเป็นทัศนธาตุที่เด่นชัด แต่ด้วยสีเส้นที่มีความขัดแย้งกันจนมากเกินไป ทำให้เกิดจุดเด่นที่มากตามไปด้วย ผู้สร้างสรรค์จึงนำมาพัฒนาเพิ่มเติมในภาพต่อไป

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

ภาพ 69 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 2

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 2

ขนาด 155 × 170 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง (Form)

1.1.1 โครงสร้างทางรูป

สี เป็นปรากฏการณ์ของแสงที่ส่องกระทบวัตถุ สะท้อนเข้าสู่ตามนุษย์ ถ้าไม่มีแสงจะมองไม่เห็นสี สีแต่ละสีมีอยู่ในวัตถุต่าง ๆ และมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์

ผู้สร้างสรรค์ใช้สีต่าง ๆ มากมายในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งสีวรรณะร้อนและวรรณะเย็น ในการสร้างเอกภาพให้กับผลงานภาพที่ 2 และสีเหล่านั้นยังแสดงความรู้สึกที่แตกต่างกันอีกด้วย การสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 2 มีสีที่ใช้ในผลงาน ประกอบด้วย

ภาพ 70 สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 2

สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อน ความอบอุ่น ความสดใส มีชีวิตชีวา ตื่นเต้น ร่าเริง ชูดฉลาด มีความเป็นวัยรุ่น มีการปลดปล่อย ผู้สร้างสรรค์ใช้สีส้มเพื่อสร้างความประสานกลมกลืนระหว่างสีน้ำตาลกับสีเหลืองในผลงาน

สีแดง ให้ความรู้สึกร้อน มีพลัง กระตุ้น ทำทนาย มีความตื่นเต้น เร้าใจ มีความทะเยอทะยาน มีความอุดมสมบูรณ์ มีความมั่งคั่ง ความรัก ความสำคัญ เป็นสีวรรณะร้อนที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้แทรกผสานไปกับสีในวรรณะเดียวกันให้เกิดความกลมกลืนในผลงาน

สีเหลือง ผู้สร้างสรรคใช้สีเหลืองเพื่อให้เกิดความรู้สึกสดใส สะดุดตา โดดเด่น มีความร่าเริง เบิกบาน สดชื่น สนุกสนาน มีความสุขสว่างและมีอำนาจบารมี

สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกเข้มแข็ง น่าเชื่อถือ มั่นคง ความเป็นธรรมชาติ อบอุ่น ผู้สร้างสรรคใช้สีน้ำตาลเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้สีของผลงานเป็นเอกภาพ

สีฟ้า ให้ความรู้สึกเย็นสบาย ปลอดภัย กว้าง สะอาด มีความสว่าง เบา รู้สึกปลอดภัย ความเป็นอิสระ มีเสรีภาพ เป็นธรรมชาติ เป็นสีวรรณะเย็นที่ผู้สร้างสรรคนำมาแทรกในบางส่วนของผลงาน เพื่อให้เกิดความขัดแย้งกับสีวรรณะร้อนในผลงาน

สีเขียว ใช้เป็นสีที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ ให้ความรู้สึก สงบ ร่มรื่น ความสุขุม การผ่อนคลาย เป็นสีที่ช่วยประสานระหว่างสีเหลืองกับสีน้ำเงินในผลงานให้ไม่ตัดกันจนเกินไป

ภาพ 71 วรรณะสีในผลงานภาพที่ 2

ที่มา: <http://goo.gl/BZB1mK> (11/12/2558)

สีวรรณะร้อน คือ สีที่ให้ความรู้สึกร้อน การต่อสู้ดิ้นรน ความมีชีวิต ความรุ่งโรจน์ โอ้อำ ความรัก มีพลัง แทนเวลาในช่วงกลางวัน เป็นวรรณะสีที่ผู้สร้างสรรคใช้เป็นวรรณะสีหลักเพื่อแสดงถึงแสงแดดในเวลาบ่ายที่มีความอบอุ่น โดยผู้สร้างสรรคใช้สีวรรณะร้อนประมาณร้อยละ 80 ของผลงาน

สีวรรณะเย็น คือ สีที่ให้ความรู้สึกสงบ สดชื่น สันติ มีความเยือกเย็น มีความคิดฝัน เช่น สีน้ำเงิน สีเขียว สีฟ้า เป็นต้น เป็นวรรณะสีที่ผู้สร้างสรรคนำมาประกอบในบางส่วนทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น โดยผู้สร้างสรรคใช้สีวรรณะร้อนประมาณร้อยละ 20 ของผลงาน

และมีการใช้สีแบบเอกรงค์ในบางส่วนของภาพ โดยใช้สีเพียงสีเดียวแล้ว
ลดค่าน้ำหนักอ่อน - เข้มในระยะต่าง ๆ ให้เกิดมิติในภาพ

ภาพ 72 การใช้สีแบบเอกรงค์ในผลงานภาพที่ 2

เส้น ผู้สร้างสรรค์ใช้เส้นมานำเสนอผ่านรูปทรงเพื่อสร้างการเคลื่อนไหว และสร้างรูปทรงของวัตถุที่แตกต่างกัน รูปลักษณะของเส้นในผลงานนั้น ไม่ว่าจะเป็เส้นที่ปรากฏตามสายตา (Visual Elements) หรือเส้นที่ปรากฏในความคิด (Conceptual Elements) ก็ตาม สามารถทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เส้นจึงถ่ายทอดความรู้สึกให้ผู้อื่นสัมผัสได้เป็นอย่างดี เส้นที่เกิดขึ้นในผลงาน ประกอบด้วย

เส้นแนวตั้ง (Vertical Line) เป็นเส้นที่เดินทางในแนวตั้ง ให้ความรู้สึก สมดุล มั่นคงหนักแน่น แข็งแรง สูงสง่า พุ่งขึ้น จริงจัง และเสียบขีวม

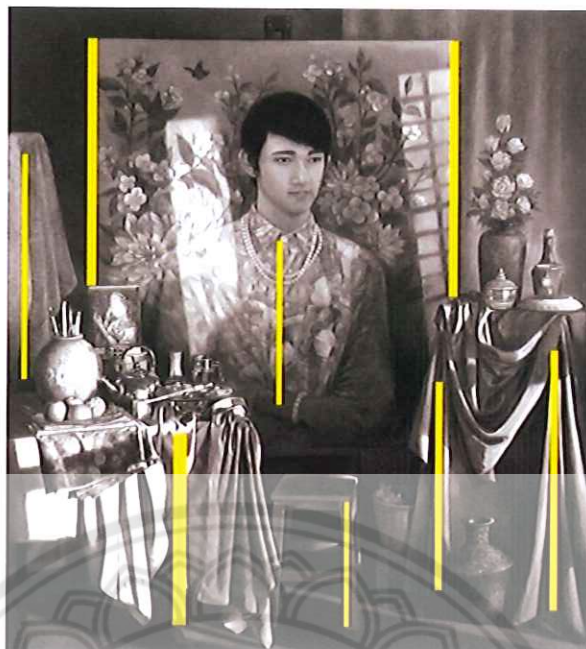
เส้นแนวนอน (Horizontal Line) เป็นเส้นที่เดินทางตามแนวนอน ให้ ความรู้สึกในทางราบ กว้าง พักผ่อน เที่ยบ เหย สงบ และนิ่ง

เส้นแนวเฉียง (Diagonal Line) เป็นเส้นที่ใช้เชื่อมประสานระหว่างเส้น นอนกับเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในภาพ

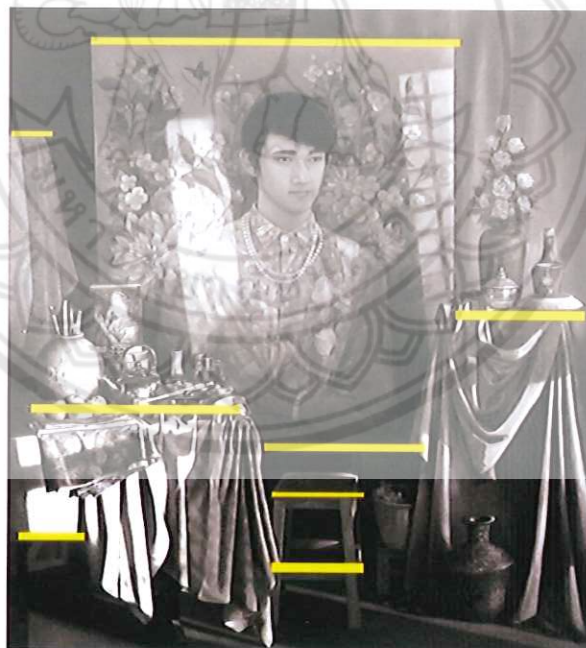
เส้นโค้ง (Curved Line) เส้นโค้งให้ความรู้สึกมีการเคลื่อนไหว เส้นโค้ง มีหลายลักษณะ มีทั้งโค้งแบบเส้นที่ไปในทางเดียว และโค้งแบบเป็นคลื่นต่อเนื่องกัน เส้นลักษณะ นี้จะให้ความรู้สึกสบาย สุภาพ เปลี่ยนแปลงได้ เลื่อนไหลต่อเนื่อง คลายความกระด้าง มีความ กลมกลื่นในการเปลี่ยนทิศทาง เข้ายวน และมีความนุ่มนวล

เส้นซิกแซก (Zigzag Line) เป็นเส้นคดที่หักเหโดยกะทันหัน เปลี่ยน ทิศทางอย่างรวดเร็ว ให้ความรู้สึกรุนแรง ตื่นเต้น และสะดุดตา

เส้นในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ จะแทรกผสมกลมกลื่นไปกับรูปร่าง รูปทรงในผลงาน

ภาพ 73 เส้นแนวตั้งในผลงานภาพที่ 2

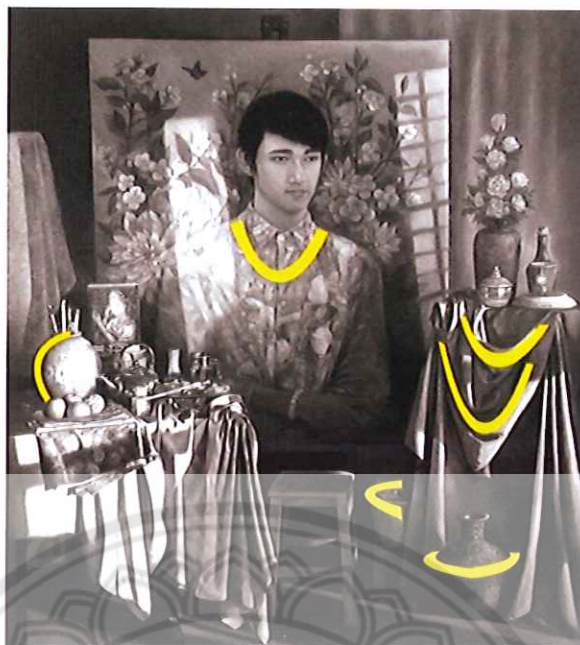
ภาพ 74 เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 2

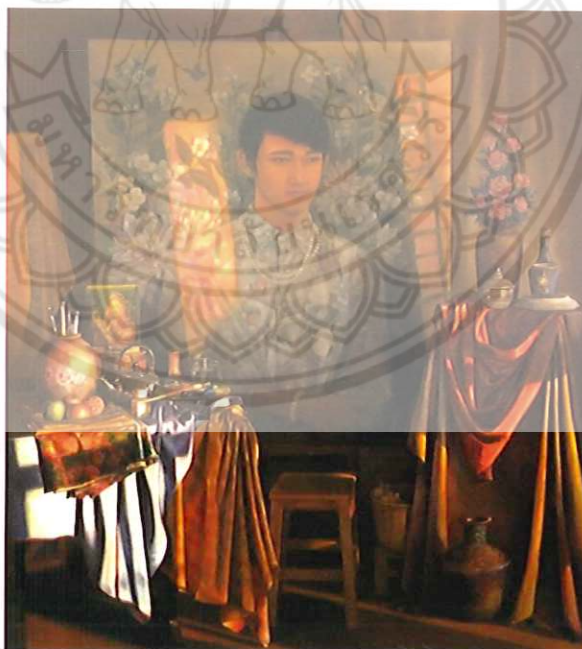
ภาพ 75 เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 2

ภาพที่ 76 เส้นซิกแซ็กในผลงานภาพที่ 2

ภาพ 77 เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 2

ภาพ 78 เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 2

ค่าน้ำหนักแสงเงา ผู้สร้างสรรค์นำค่าน้ำหนักแสงเงาในระดับต่าง ๆ มาสร้างมิติให้เกิดความรู้สึกเป็น 3 มิติ แก่วัตถุในภาพ และใช้สร้างมิติแห่งความรู้สึกด้านระยะใกล้ไกลของวัตถุในภาพให้เกิดความแตกต่างระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง มีความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยแสงเงา ทำให้เกิดความกลมกลืนประสานกันของภาพ โดยมีค่าน้ำหนักแสงเงา 5 ระดับ คือ

1. บริเวณแสงสว่างจัด (Hi - light) เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดแสงมากที่สุดจะมีความสว่างมากที่สุด

2. บริเวณแสงสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่ได้รับแสงสว่างรองลงมาจากบริเวณแสงสว่างจัด เนื่องจากอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงออกมา และเริ่มมีค่าน้ำหนักอ่อน ๆ

3. บริเวณเงา (Shade) เป็นบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่างหรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังจากแสงสว่าง ซึ่งจะมีค่าน้ำหนักเข้มมากขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง

4. บริเวณเงาเข้มจัด (Hi - Shade) เป็นบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด หรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมาก ๆ จะมีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด

5. บริเวณเงาตกทอด (Class Shadow) เป็นบริเวณของพื้นหลังที่เงาของวัตถุทาบลงไป เป็นบริเวณเงาที่อยู่ภายนอกวัตถุ และจะมีความเข้มของค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง น้ำหนักของพื้นหลัง ทิศทาง และระยะของเงา

ภาพ 79 ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 2

พื้นผิว ผู้สร้างสรรคใช้การระบายสีด้วยลักษณะลวงตา ที่ทำให้เกิดพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ เช่น ผิวหนังของมนุษย์ พื้นผิวโลหะ พื้นผิวเครื่องประดับ ผ้า พื้นผิววัตถุที่มีความมันวาวและด้าน ให้มีความแตกต่างอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดลักษณะที่สะดุดตาและน่าสนใจขึ้นในงานศิลปนิพนธ์ โดยอาศัยการเลียนแบบจากภาพถ่ายวัตถุจริง

ภาพ 80 ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลวงตาของผลงานภาพที่ 2

1.1.2 โครงสร้างทางวัตถุ

เป็นการสร้างผลงานทางทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรมในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (Realistic) บนระนาบ 2 มิติ แบบลวงตา 3 มิติ ในลักษณะแบบรูปธรรมที่ใช้สีน้ำมันในการระบายลงบนผ้าใบ ซึ่งแสดงรายละเอียดทั้งทางด้านรูปทรงและด้านเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 2

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content)

1.2.1 เรื่อง เพศที่สามที่มีพฤติกรรมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

1.2.2 แนวเรื่อง เป็นการแสดงออกทางเพศของมนุษย์ในลักษณะเพศที่สาม เป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับตัวผู้สร้างสรรคเอง ที่มีบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ภายนอกสะท้อนมาจากจิตใต้สำนึกภายใน มีรสนิยมและความปรารถนาต่าง ๆ ที่เป็นค่านิยมที่ต่างจากผู้ชายทั่วไป เช่น ชื่นชอบเครื่องประดับและสิ่งของที่สวยงาม ซึ่งมีการแสดงออกผ่านเพศสภาพอย่างเปิดเผย แม้จะถูกมองว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่ก็สามารถดำรงชีวิตเป็นสี่ส้นในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.2.3 เนื้อหาภายนอก เป็นเรื่องของเพศที่สามหรือผู้สร้างสรรคที่เป็นผู้ศึกษาทำงานศิลปะ มีความชอบในสิ่งของเครื่องใช้ที่สวยงาม ชอบสีสันของผ้าที่สะดุดตา และมีการนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นต้นแบบการวาดรูปตนเองในชีวิตประจำวัน

1.2.4 เนื้อหาภายใน เป็นการแสดงถึงเนื้อหาทางพุทธิปัญญา (Intellectual Content) มีคุณลักษณะทางรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบของศิลปะ ว่าเป็นการประกอบกันของรูปทรงอย่างมีความคิด มีขั้นตอนที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผน เกิดความประสานกลมกลืนของทัศนธาตุ รูปทรงมีสัดส่วนลงตัว ให้ความรู้สึกสง่างาม ดึงงาม มีคุณค่าทางรูปธรรมที่มีพร้อมทั้งความงามทางรูปทรง องค์ประกอบ และกลวิธีที่สมบูรณ์ รวมทั้งคุณค่าทางความเป็นจริงและคุณค่าทางศิลปะ

ในผลงานภาพนี้มีเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุต่าง ๆ ประกอบขึ้นในรูปทรงที่เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง ที่ให้อารมณ์สุนทรีย์ภาพเป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ เป็นลักษณะจิตวิสัย เป็นพลัง ให้ความรู้สึกส่วนตัว เป็นบุคลิกภาพการแสดงออกของผู้สร้างสรรค์ โดยแสดงถึงเนื้อหาภายใน ดังนี้

แผนภาพ 4 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

ผลงานภาพนี้มีเนื้อหาศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism) เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความงามหรือสุนทรียภาพทางรูปทรงเป็นหลัก การสำคัญ "แก่นแท้" ของศิลปะก็คือ "ความงาม" อันมาจากการเลียนแบบธรรมชาติโดยที่ผู้สร้างสรรค์จะสอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญในการใช้สื่อ เครื่องมือ วิธีการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในตัวศิลปินในการสร้างสรรค์ โดยให้ผู้ดูอาศัยประสบการณ์ที่มีมาประกอบในการตีความเพื่อประเมินคุณค่า โดยนำเอาธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และศึกษาวิธีการ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้ในผลงานศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม

2. การวิเคราะห์ทางกลวิธีการสร้างสรรค์

การสร้างผลงานภาพนี้ เป็นผลงานจิตรกรรม (Painting) คือ ศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรือขนาน แต่สามารถเขียนลงตาให้เห็นว่ามี ความลึกหรือขนานได้ ความงามของผลงานจิตรกรรมนี้เกิดจากการใช้ทัศนธาตุที่เกิดจากการระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยการใช้พู่กันและแปรงมาระบายให้เกิดเป็นภาพ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีน้ำมัน (Oil color) มาตอบสนองกลวิธีการวาด เพราะเป็นสีที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเขียนง่าย มีความคงทน สามารถปล่อยทิ้งไว้แล้วกลับมาเขียนทับอีกได้ ภาพจากการเขียนด้วยสีน้ำมันทำให้ดูสมจริงเพราะมีความหนาแน่นของสีมากกว่าสีชนิดอื่น แม้ว่าจะมีคุณสมบัติที่บดแสง แต่ก็สามารถเขียนสิ่งที่ต้องการให้ใสได้ ในการระบายสี ผู้สร้างสรรค์ควบคุมสีและเครื่องมือด้วยทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรค์เอง ผลงานการระบายสีจึงมีความงาม เหมือนจริง และสมบูรณ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตน ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังใช้วิธีการเขียนแบบทิ้งร่องรอยของฝีแปรง (Painterly style) ลงบนผลงานในบางส่วนด้วยเนื้อสีที่มีความหนืดของสีน้ำมัน เวลาเขียนจึงต้องผสมน้ำมันลินสีด (Linseed oil) เพื่อให้เขียนง่ายขึ้นโดยเขียนลงบนผ้าใบที่เรียกว่าแคนวาส (Canvas)

3. การวิเคราะห์สัญลักษณ์

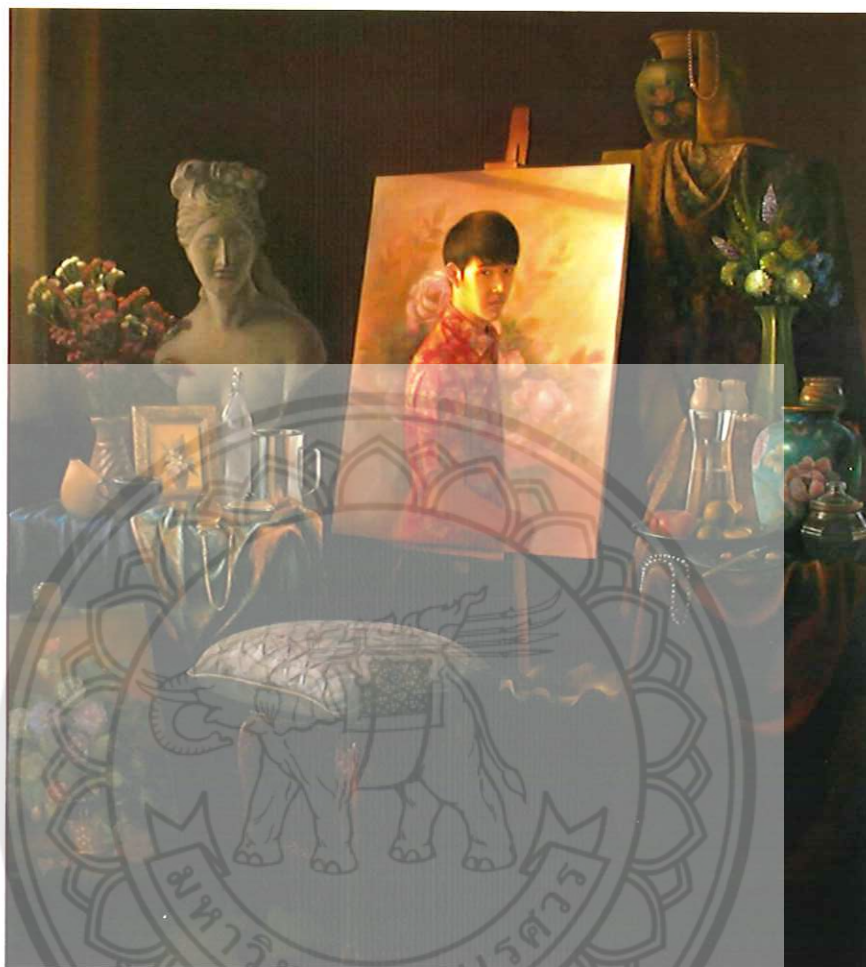
ศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม มีการกำหนดสิ่งที่ใช้เพื่อแทนความหมายอีกสิ่งหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ สัญลักษณ์ในงานศิลปะ ซึ่งใช้ในการสื่อความหมายหรือแนวความคิดให้เข้าใจไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 4 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 2

สัญลักษณ์	ความหมาย
	<p>ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงบุคลิกของผู้หญิงที่มีความอ่อนโยน นุ่มนวล งดงามดังกลีบดอกไม้อันเป็นลักษณะของผู้สร้างสรรคที่เป็นเพศที่สาม</p>
	<p>วัตถุที่สวยงาม เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงรสนิยมความเป็นหญิงในตัวของผู้สร้างสรรคที่มีความชื่นชอบในสิ่งของที่งดงามและมีคุณค่า</p>
	<p>ผ้าสีส้มที่สดใส เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นเพศที่สามที่มีความร่าเริงและเป็นสีส้มให้สังคม</p>
	<p>กิจกรรมขณะกำลังวาดภาพ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอุปนิสัยของผู้สร้างสรรคที่ทำงานวาดภาพเป็นหลักในชีวิตประจำวัน</p>

การสร้างสรรคผลงานภาพนี้มีความสมบูรณ์มากกว่าชิ้นแรก เนื่องจากมีความชัดเจนในเรื่องของแสงเงา รวมทั้งทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรคที่มีเพิ่มขึ้น ผลงานชิ้นนี้จึงมีคุณค่าทางความงามซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบในการแสดงทัศนธาตุ ผ่านกระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะที่เพิ่มมากขึ้น โดยสร้างผลงานศิลปะอย่างมีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการนำวัตถุสวยงาม เช่น เครื่องประดับ แก้ว แจกัน ผ้าที่มีลวดลายดอกไม้มาเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเป็นหญิง มาจัดวางในผลงาน และมีดำเนินการอย่างเป็นระบบตามขั้นตอนมากขึ้น เป็นการสร้างสรรคงานที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้สร้างสรรคได้เป็นอย่างดี และมีการพัฒนาผลงานที่ดีขึ้น

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ภาพ 81 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 3

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 3

ขนาด 140 × 160 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง (Form)

1.1.1 โครงสร้างทางรูป

สี เป็นสิ่งที่มีผลในทางจิตวิทยา คือ มีอำนาจให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตา สายตาจะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึก

ตามอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น ร้อน ตื่นเต้น เศร้า สีมีความหมายอย่างมาก เพราะผู้สร้างสรรค์ใช้สีเป็นสื่อสร้างความประทับใจในผลงานศิลปะ และสะท้อนความประทับใจนั้นให้บังเกิดแก่ผู้ดูมนุษย์เกี่ยวข้องกับสีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เพราะทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้นล้วนแต่มีสีสันทันที่แตกต่างกันมากมาย สีเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเพื่อประโยชน์กับตนเองและผู้สร้างงานจิตรกรรม เพราะ ถ้าได้ศึกษาเรื่องสีดีพอแล้ว งานศิลปะก็จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 3 ประกอบด้วย

ภาพ 82 สีที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 3

สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกอบอุ่น ได้พักผ่อน ผู้สร้างสรรค์ใช้ร่วมกับสีส้ม สีเหลือง และสีแดงเพื่อสร้างความประสานกลมกลืนในผลงาน เพราะถ้าใช้สีน้ำตาลเพียงสีเดียว อาจทำให้เกิดความรู้สึกหดหู่ได้

สีเหลือง เป็นสีแห่งความเบิกบาน ไร้อารมณ์ และเรียกร้องความสนใจ ให้ความรู้สึกแจ่มใส ร่าเริง มีความสนุกสนาน การแผ่กระจาย มีอำนาจบารมี รู้สึกมีชีวิตชีวาขึ้น ผู้สร้างสรรค์นำมาแสดงร่วมกับสีในวรรณะร้อนเพื่อเน้นในส่วนที่เป็นจุดเด่นบนผลงาน

สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อน อบอุ่น ความสดใส มีชีวิตชีวา ความคึกคะนอง การปลดปล่อย ความเปรี๊ยะ การระวัง เป็นสีที่เราความรู้สึก ผู้สร้างสรรค์ใช้สีส้มเพื่อให้เกิดความขัดแย้งด้วยสีในผลงาน

สีแดง เป็นสีที่สร้างความตื่นเต้น และกระตุ้นสมอง สีแดงปานกลาง แสดงถึงมีความสุขภาพดี ความมีชีวิต ความรัก ความสำคัญ สร้างความรู้สึกรุนแรง ให้ความรู้สึกร้อน กระตุ้น ทำท่าย เคลื่อนไหว ตื่นเต้น ไร่ใจ มีพลัง เป็นสีวาระร้อนที่ผู้สร้างสรรคนำมาแสดงบนผลงานให้ประสานกลมกลืนไปกับสีในวาระเดียวกัน

สีเขียว ใช้เป็นสีที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ ให้ความรู้สึกร่มรื่น สงบ สุขุม การผ่อนคลาย เป็นสีที่ช่วยประสานสีเหลืองกับสีน้ำเงินให้ไม่ตัดกันจนเกินไป

สีม่วง ให้ความรู้สึก มีเสน่ห์ น่าติดตาม ไร่ลับ ซ่อนไร่ มีอำนาจ มีพลังแฝงอยู่ ความรัก ความสงบ ความสูงศักดิ์ เป็นสีที่ปลอบโยน และช่วยลดความเครียด เป็นสีที่ผู้สร้างสรรคสร้างเป็นจุดเด่นและขัดแย้งกับสีเหลืองในผลงาน

สีฟ้า ให้ความรู้สึกสงบ สุขุม สุภาพ ละเอียด สง่างาม สูงศักดิ์ สามารถลดความตื่นเต้น ผู้สร้างสรรคใช้สีฟ้าเพื่อให้เกิดความขัดแย้งกับสีสีวาระร้อนในผลงาน

สีเทา เป็นสีที่ผู้สร้างสรรคนำมาสร้างให้ความรู้สึก สงบ เงียบ สุขุม สุขุม ถ่อมตน และใช้เป็นสีของวัตถุมันวาวที่เป็นโลหะ

ภาพ 83 วาระสีในผลงานภาพที่ 3

ที่มา: <http://goo.gl/nl345K> (11/12/2558)

สีวาระร้อน หมายถึง ชุดสีที่ประกอบด้วย สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง และสีม่วงแดง สีวาระร้อนให้ความรู้สึกตื่นตา มีพลัง อบอุ่น สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจได้ดี สีวาระร้อนนี้ สภาพโดยรวมจะมีความกลมกลืนของสีมาก จึงมีการนำสีในวาระเย็นมาประกอบกันเพื่อทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น ผู้สร้างสรรคใช้สีวาระร้อนประมาณร้อยละ 80 ในผลงาน

สีวรรณะเย็น หมายถึง ชุดสีที่ประกอบด้วยสีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียว น้ำเงิน สีน้ำเงิน และสีม่วงน้ำเงิน สีเย็นให้ความรู้สึกสุขภาพ สงบ ลึกลับ เยือกเย็น ในทางจิตวิทยาสีเย็นมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกหดหู่และเศร้า สีวรรณะเย็นมักจะใช้คู่กับสีวรรณะร้อน เพื่อให้ผลงานดูน่าสนใจมากขึ้น ผู้สร้างสรรค์ใช้สีวรรณะเย็นประมาณร้อยละ 20 ในผลงาน

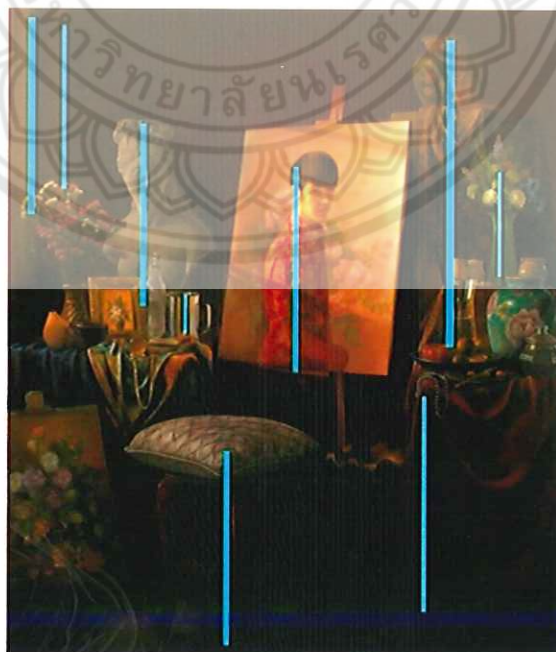
เส้น ผู้สร้างสรรค์นำเส้นมานำเสนอผ่านรูปทรงเพื่อสร้างความขัดแย้งและความประสานกลมกลืนให้เกิดขึ้นในผลงานที่ 3 เส้นในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ จะแทรกผสมกลมกลืนไปกับรูปร่างรูปทรงในผลงาน ประกอบด้วย

เส้นแนวตั้ง (Vertical Line) เป็นเส้นที่เดินทางในแนวตั้ง ให้ความรู้สึกสมดุล มั่นคง หนักแน่น แข็งแรง สูงสง่า พุ่งขึ้น จริงจัง และเจียบขีมิ

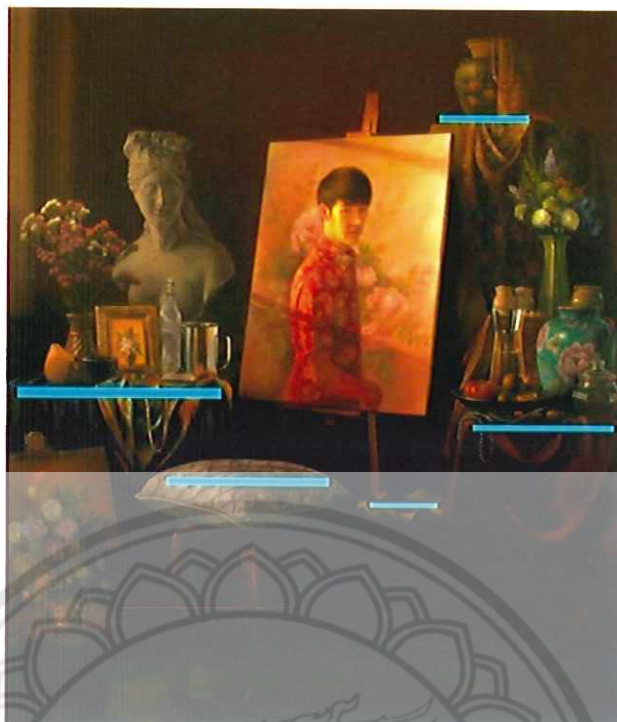
เส้นแนวนอน (Horizontal Line) เป็นเส้นที่เดินทางตามแนวนอน ให้ความรู้สึกในทางราบ กว้าง พักผ่อน เจียบ เจย สงบ และนิ่ง

เส้นแนวเฉียง (Diagonal Line) เป็นเส้นที่ใช้เชื่อมประสานระหว่างเส้นนอนกับเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในภาพ

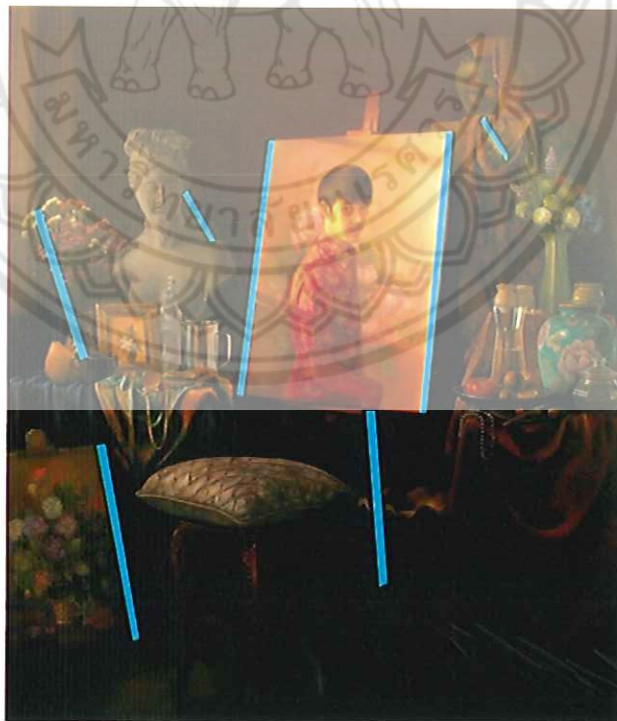
เส้นโค้ง (Curved Line) เส้นโค้งให้ความรู้สึกมีการเคลื่อนไหว สบายสุขภาพ เปลี่ยนแปลงได้ เลื่อนไหลต่อเนื่อง คลายความกระด้าง มีความกลมกลืนในการเปลี่ยนทิศทาง เข้ายวน และมีความนุ่มนวล

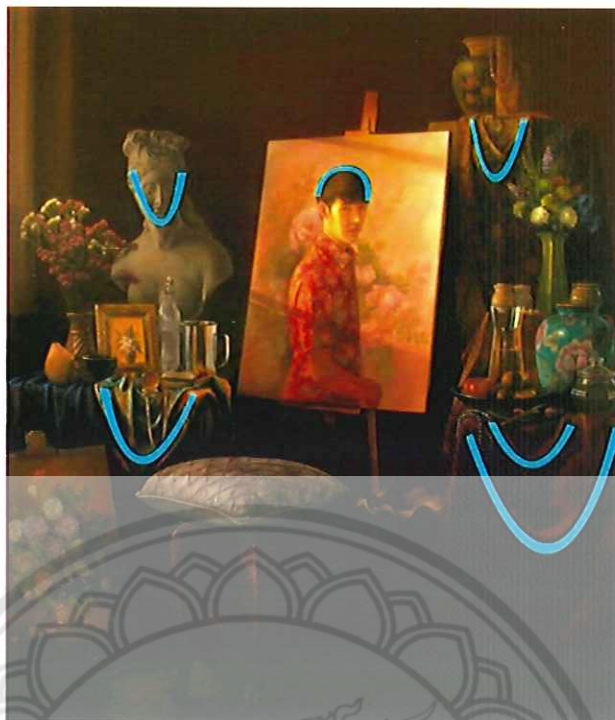
ภาพที่ 84 เส้นแนวตั้งในผลงานภาพที่ 3

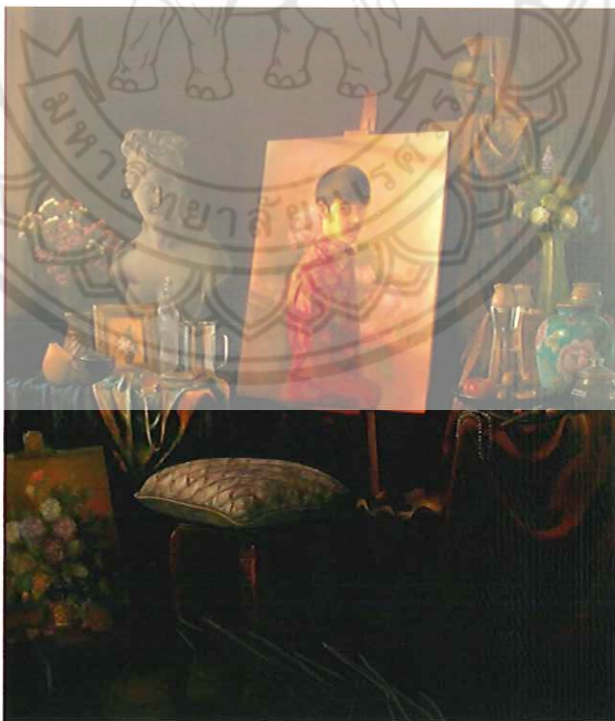
ภาพ 85 เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 3

ภาพ 86 เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 3

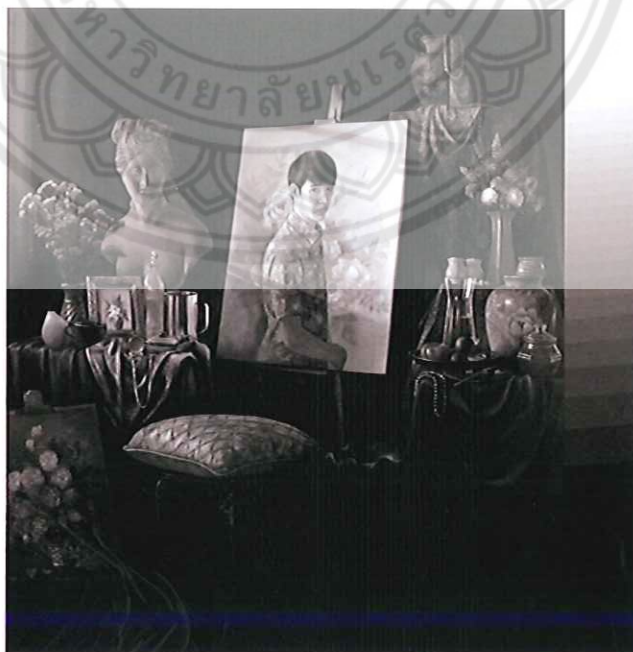
ภาพ 87 เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 3

ภาพ 88 เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 3

ค่าน้ำหนักแสงเงา ผู้สร้างสรรค์นำค่าน้ำหนักแสงเงาในระดับต่าง ๆ มาสร้างมิติให้เกิดความรู้สึกเป็น 3 มิติ แก้ววัตถุในภาพ และใช้สร้างมิติแห่งความรู้สึกด้านระยะใกล้ไกลของวัตถุในภาพให้เกิดความแตกต่างระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง มีความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยแสงเงา ทำให้เกิดความกลมกลืนประสานกันของภาพ โดยมีค่าน้ำหนักแสงเงา 5 ระดับ คือ

1. บริเวณแสงสว่างจัด (Hi - light) เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดแสงมากที่สุดจะมีความสว่างมากที่สุด
2. บริเวณแสงสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่ได้รับแสงสว่างรองลงมาจากบริเวณแสงสว่างจัด เนื่องจากอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงออกมา และเริ่มมีค่าน้ำหนักอ่อน ๆ
3. บริเวณเงา (Shade) เป็นบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่างหรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังจากแสงสว่าง ซึ่งจะมีค่าน้ำหนักเข้มมากขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง
4. บริเวณเงาเข้มจัด (Hi - Shade) เป็นบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด หรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมาก ๆ หลาย ๆ ชั้น จะมีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด
5. บริเวณเงาตกทอด (Class Shadow) เป็นบริเวณของพื้นหลังที่เงาของวัตถุทาบลงไป เป็นบริเวณเงาที่อยู่ภายนอกวัตถุ และจะมีความเข้มของค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง น้ำหนักของพื้นหลัง ทิศทาง และระยะของเงา

ภาพ 89 ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานจิตรกรรมภาพที่ 3

พื้นผิว ผู้สร้างสรรค์ใช้การระบายสีด้วยลักษณะลงตา ที่ทำให้เกิดพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ เช่น ผิวหนังของมนุษย์ พื้นผิวโลหะ พื้นผิวเครื่องประดับ ผ้า พื้นผิววัตถุที่มีความมันวาวและด้าน ให้มีความแตกต่างอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดลักษณะที่สะดุดตาและน่าสนใจขึ้นในงานศิลปนิพนธ์ โดยอาศัยการเลียนแบบจากภาพถ่ายวัตถุจริง

ภาพ 90 ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลงตาของผลงานภาพที่ 3

1.1.2 โครงสร้างทางวัตถุ

เป็นการสร้างผลงานทางทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรมในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (Realistic) บนระนาบ 2 มิติ แบบลงตา 3 มิติ ในลักษณะแบบรูปธรรมที่ใช้สีน้ำมันในการระบายลงบนผ้าใบ ซึ่งแสดงรายละเอียดทั้งทางด้านรูปทรงและด้านเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 3

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content)

1.2.1 เรื่อง เพศที่สามที่มีพฤติกรรมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

1.2.2 แนวเรื่อง เป็นการแสดงออกทางเพศของมนุษย์ในลักษณะเพศที่สาม เป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง ที่มีบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ภายนอกสะท้อนมาจากจิตใต้สำนึกภายใน มีรสนิยมและความปรารถนาต่าง ๆ ที่เป็นค่านิยมที่ต่างจากผู้ชายทั่วไป เช่น ชื่นชอบเครื่องประดับและสิ่งของที่สวยงาม ซึ่งมีการแสดงออกผ่านเพศสภาพอย่างเปิดเผย แม้จะดูมองว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่ก็สามารถดำรงชีวิตเป็นสีสันในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.2.3 เนื้อหาภายนอก เป็นเรื่องของเพศที่สามหรือผู้สร้างสรรค์ที่เป็นผู้ศึกษาทำงานศิลปะ มีความชอบในสิ่งของเครื่องใช้ที่สวยงาม ชอบสีสันของผ้าที่สะดุดตา และมีการนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นต้นแบบการวาดรูปตนเองในชีวิตประจำวัน

1.2.4 เนื้อหาภายใน เป็นการแสดงถึงเนื้อหาทางพุทธิปัญญา (Intellectual Content) มีคุณลักษณะทางรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบของศิลปะ ว่าเป็นการประกอบกันของรูปทรงอย่างมีความคิด มีขั้นตอนที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผน เกิดความประสานกลมกลืนของทัศนธาตุ รูปทรงมีสัดส่วนลงตัว ให้ความรู้สึกสง่างาม ดึงงาม มีคุณค่าทางรูปธรรมที่มีพร้อมทั้งความงามทางรูปทรง องค์ประกอบ และกลวิธีที่สมบูรณ์ รวมทั้งคุณค่าทางความเป็นจริงและคุณค่าทางศิลปะ

ในผลงานภาพนี้มีเนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุต่าง ๆ ประกอบขึ้นในรูปทรงที่เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรง ที่ให้อารมณ์สุนทรีภาพเป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ เป็นลักษณะจิตวิสัย เป็นพลัง ให้ความรู้สึกส่วนตัว เป็นบุคลิกภาพการแสดงออกของผู้สร้างสรรค์ โดยแสดงถึงเนื้อหาภายใน ดังนี้

แผนภาพ 5 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ผลงานภาพนี้มีเนื้อหาศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism) เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความงามหรือสุนทรียภาพทางรูปทรงเป็นหลัก การสำคัญที่เป็น "แก่นแท้" ของศิลปะก็คือ "ความงาม" อันมาจากการเลียนแบบธรรมชาติ โดยที่ผู้สร้างสรรค์จะสอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญในการใช้สี เครื่องมือ วิธีการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของผู้สร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ โดยให้ผู้ดูอาศัยประสบการณ์ที่มีมาประกอบในการตีความเพื่อประเมินคุณค่า โดยนำเอาธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และศึกษาวิธีการ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้ในผลงานศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม

2. การวิเคราะห์ทางกลวิธีการสร้างสรรค์

การสร้างผลงานภาพนี้ เป็นผลงานจิตรกรรม (Painting) คือ ศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรืออนุหนา แต่สามารถเขียนลงตาให้เห็นว่ามีความลึกหรืออนุได้ ความงามของผลงานจิตรกรรมนี้เกิดจากการใช้ทัศนธาตุที่เกิดจากการระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยการใช้พู่กันและแปรงมาระบายให้เกิดเป็นภาพ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีน้ำมัน (Oil color) มาตอบสนองกลวิธีการวาด เพราะเป็นสีที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเขียนง่าย มีความคงทน สามารถปล่อยให้แห้งแล้วกลับมาเขียนทับอีกได้ ภาพจากการเขียนด้วยสีน้ำมันทำให้อุสมจริงเพราะมีความหนาแน่นของสีมากกว่าสีชนิดอื่น แม้ว่าจะมีคุณสมบัติที่บดแสง แต่ก็สามารถเขียนสิ่งที่ต้องการให้ใสได้ ในการระบายสี ผู้สร้างสรรค์ควบคุมสีและเครื่องมือด้วยทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรค์เอง ผลงานการระบายสีจึงมีความงาม เหมือนจริง และสมบูรณ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตน ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังใช้วิธีการเขียนแบบทิ้งร่องรอยของฝีแปรง (Painterly style) ลงบนผลงานในบางส่วนด้วยเนื้อสีที่มีความหนืดของสีน้ำมัน เวลาเขียนจึงต้องผสมน้ำมันลินสีด (Linseed oil) เพื่อให้เขียนง่ายขึ้นโดยเขียนลงบนผ้าใบที่เรียกว่าแคนวาส (Canvas)

3. การวิเคราะห์สัญลักษณ์

ศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม มีการกำหนดสิ่งที่ใช้เพื่อแทนความหมายอีกสิ่งหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ สัญลักษณ์ในงานศิลปะ ซึ่งใช้ในการสื่อความหมายหรือแนวความคิดให้เข้าใจไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 5 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 3

สัญลักษณ์	ความหมาย
	<p>ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงบุคลิกของผู้หญิงที่มีความอ่อนโยน นุ่มนวล ดงามดั่งกลีบดอกไม้อันเป็นลักษณะของผู้สร้างสรรคที่เป็นเพศที่สาม</p>
	<p>เครื่องประดับ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงรสนิยมความเป็นหญิงในตัวของผู้สร้างสรรค ที่มีความชื่นชอบในสิ่งประดิษฐ์ที่ประดับอย่างงดงามและมีคุณค่า</p>
	<p>วัตถุที่สวยงาม เป็นวัตถุที่มีความคงทนแข็งแรงแต่ถูกแต่งเติมด้วยลวดลายที่อ่อนโยน เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความ เป็นหญิงที่แฝงอยู่ในเพศสภาพของเพศชาย ที่มีความร่าเริง และเป็นสีสันให้สังคม</p>
	<p>กิจกรรมขณะกำลังวาดภาพ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอุปนิสัยของผู้สร้างสรรคที่ทำงานวาดภาพเป็นหลักในชีวิตประจำวัน</p>

การสร้างสรรคผลงานภาพที่ 3 นี้ เป็นการสร้างสรรคผลงานต่อเนื่องจากเดิม ซึ่งมีการเขียนภาพวัตถุให้มีความเหมือนจริงยิ่งขึ้น ด้วยทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรคที่มีเพิ่มขึ้น ผลงานชิ้นนี้จึงมีคุณค่าทางความงามซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบของสุนทรียภาพ ผ่านกระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะ โดยสร้างผลงานศิลปะอย่างมีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ตามระบบอย่างเป็นขั้นตอน เป็นการสร้างสรรคงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความงาม มีการปฏิบัติงานตามแผน และมีการพัฒนาผลงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ภาพ 91 ผลงานศิลปนิพนธ์ ภาพที่ 4

หมายเหตุ: ชื่อผลงาน ชญานนท์ นุ่มแน่น หมายเลข 4

ขนาด 125 X 165 เซนติเมตร

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ

1.1 การวิเคราะห์รูปทรง (Form)

1.1.1 โครงสร้างทางรูป

สี เป็นปรากฏการณ์ของแสงที่ส่องกระทบวัตถุ สะท้อนเข้าสู่ตามนุษย์ ถ้าไม่มีแสงจะมองไม่เห็นสี สีแต่ละสีที่มีอยู่ในวัตถุต่าง ๆ และมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์

ผู้สร้างสรรคใช้สีต่าง ๆ มากมายในการสร้างสรรคผลงาน ทั้งสีวรรณะร้อนและวรรณะเย็น ในการสร้างเอกภาพให้กับผลงานภาพที่ 4 และสีเหล่านั้นยังแสดงความรู้สึกที่แตกต่างกันอีกด้วย การสร้างสรรคผลงานภาพที่ 4 มีสีที่ใช้ในผลงาน ประกอบด้วย

ภาพ 92 สีที่ใช้ในการสร้างสรรคผลงานจิตรกรรม ภาพที่ 4

สีน้ำตาล ให้ความรู้สึกอบอุ่น ได้พักผ่อน ผู้สร้างสรรคใช้สีน้ำตาลเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้สีของผลงานเป็นเอกภาพ โดยใช้ร่วมกับสีส้ม สีเหลือง และสีแดงเพื่อสร้างความประสานกลมกลืนในผลงาน เพราะถ้าใช้สีน้ำตาลเพียงสีเดียว อาจทำให้เกิดความรู้สึกหดหู่ได้

สีส้ม ให้ความรู้สึกร้อน ความอบอุ่น ความสดใส มีชีวิตชีวา ความคึกคะนอง การปลดปล่อย ความเปรี้ยว การระวัง เป็นสีที่เร้าความรู้สึก ผู้สร้างสรรคใช้สีส้มเพื่อให้เกิดความขัดแย้งด้วยสีในผลงาน

สีเหลือง เป็นสีแห่งความเบิกบาน เร้าอารมณ์ และเรียกร้องความสนใจ ให้ความรู้สึกแจ่มใส ร่าเริง มีความสุขสว่าง การแผ่กระจาย มีอำนาจบารมี รู้สึกมีชีวิตชีวาขึ้น ผู้สร้างสรรคนำมาแสดงเพื่อเน้นในส่วนที่เป็นจุดเด่นบนผลงาน

สีม่วง ให้ความรู้สึกมีเสน่ห์ น่าติดตาม เร้นลับ ซ่อนเร้น มีอำนาจ มีพลังแฝงอยู่ ความรัก ความสงบ ความสูงศักดิ์ เป็นสีที่ปลอบโยน และช่วยลดความเครียด เป็นสีที่ผู้สร้างสรรคสร้างความขัดแย้งกับสีเหลืองในผลงาน

สีแดง เป็นสีที่สร้างความตื่นเต้น และกระตุ้นสมอง ในผลงาน สีแดง ปานกลางแสดงถึง การมีสุขภาพดี ความมีชีวิต ความรัก ความสำคัญ สร้างความรู้สึกรุนแรง ให้ความรู้สึกร้อน กระตุ้น ทำทนาย เคลื่อนไหว ตื่นเต้น ไร่ใจ มีพลัง เป็นสีวรรณะร้อนที่ผู้สร้าง สรรค์นำมาแทรกในบางส่วนของผลงานให้ขัดแย้งกับสีตรงข้ามกัน

สีเขียว ใช้เป็นสีที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ ให้ความรู้สึกร่มรื่น สงบ สุขุม การผ่อนคลาย เป็นสีที่ช่วยประสานสีเหลืองกับสีน้ำเงินให้ไม่ตัดกันจนเกินไป

สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึกสงบ สุขุม สุภาพ หนักแน่น เกร็งขมิ้ม เอาการ เอางาน ละเอียด รอบคอบ สง่างาม มีศักดิ์ศรี สูงศักดิ์ เป็นระเบียบ และถ่อมตน เป็นสีวรรณะ เย็นที่ผู้สร้างสรรค์นำมาแทรกในบางส่วนของผลงานเพื่อให้เป็นจุดเด่นและขัดแย้งกันในผลงาน

ภาพ 93 วรรณะสีในผลงานภาพที่ 4

ที่มา: <https://goo.gl/Td83pq> (11/12/2558)

สีวรรณะร้อน หมายถึง ชุดสีที่ประกอบด้วย สีส้มเหลือง สีส้ม สีส้มแดง สีแดง และสีม่วงแดง สีวรรณะร้อนให้ความรู้สึกตื่นตา มีพลัง อบอุ่น สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจได้ดี สีวรรณะร้อนนี้ สภาพโดยรวมจะมีความกลมกลืนของสีมาก จึงมีการนำสีในวรรณะเย็นมาประกอบเพื่อทำให้ผลงานมีความน่าสนใจมากขึ้น ผู้สร้างสรรค์ใช้สีวรรณะร้อนประมาณร้อยละ 70 ในผลงาน

สีวรรณะเย็น หมายถึง ชุดสีที่ประกอบด้วยสีเขียวเหลือง สีเขียว สีเขียวน้ำเงิน สีน้ำเงิน และสีม่วงน้ำเงิน สีเย็นให้ความรู้สึกสุขภาพ สงบ ลึกลับ เยือกเย็น ในทางจิตวิทยาสีเย็นมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกหดหู่และเศร้า สีวรรณะเย็นมักจะใช้คู่กับสีวรรณะร้อนเพื่อให้ผลงานดูน่าสนใจมากขึ้น ผู้สร้างสรรค์ใช้สีวรรณะเย็นประมาณร้อยละ 30 ในผลงาน

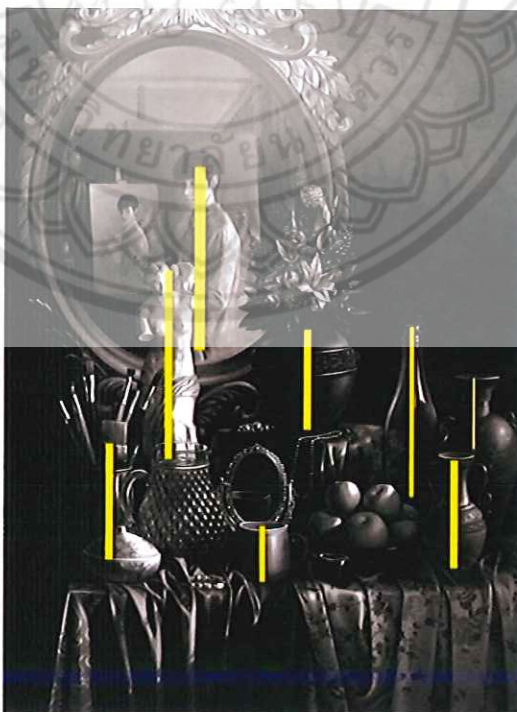
เส้น ผู้สร้างสรรคใช้เส้นมานำเสนอผ่านรูปทรงเพื่อสร้างการเคลื่อนไหว และสร้างรูปทรงของวัตถุที่แตกต่างกัน รูปลักษณะของเส้นในผลงานนั้น ไม่ว่าจะเป็นเส้นที่ปรากฏตามสายตา (Visual Elements) หรือเส้นที่ปรากฏในความคิด (Conceptual Elements) ก็ตาม สามารถทำให้เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เส้นจึงถ่ายทอดความรู้สึกให้ผู้อื่นสัมผัสได้เป็นอย่างดี เส้นลักษณะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในผลงานจะแทรกมสานกลมกลืนไปกับรูปร่างรูปทรง ประกอบด้วย

เส้นแนวตั้ง (Vertical Line) เป็นเส้นที่เดินทางในแนวดิ่ง ให้ความรู้สึก สมดุล มั่นคง หนักแน่น แข็งแรง สูงสง่า พุ่งขึ้น จริงจัง และเจียบขรึม

เส้นแนวนอน (Horizontal Line) เป็นเส้นที่เดินทางตามแนวนอน ให้ ความรู้สึกในทางราบ กว้าง พักผ่อน เรียบง่าย สงบ และนิ่ง

เส้นแนวเฉียง (Diagonal Line) เป็นเส้นที่ใช้เชื่อมประสานระหว่างเส้น นอนกับเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวในภาพ

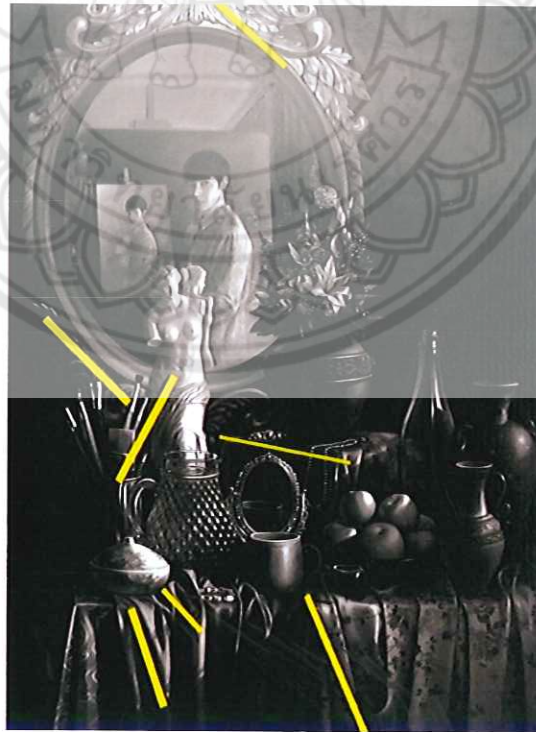
เส้นโค้ง (Curved Line) เส้นโค้งให้ความรู้สึกมีการเคลื่อนไหว เส้นโค้ง มีหลายลักษณะ มีทั้งโค้งแบบเส้นที่ไปในทางเดียว และโค้งแบบเป็นคลื่นต่อเนื่องกัน เส้นลักษณะ นี้จะให้ความรู้สึกสบาย สุภาพ เปลี่ยนแปลงได้ เลื่อนไหลต่อเนื่อง คลายความกระด้าง มีความกลมกลืนในการเปลี่ยนทิศทาง เข้ายวน และมีความนุ่มนวล

ภาพ 94 เส้นตรงแนวตั้งในผลงานภาพที่ 4

ภาพ 95 เส้นแนวนอนในผลงานภาพที่ 4

ภาพ 96 เส้นแนวเฉียงในผลงานภาพที่ 4

ภาพ 97 เส้นโค้งในผลงานภาพที่ 4

ภาพ 98 เส้นที่ผสมกลมกลืนกับรูปร่างรูปทรงในผลงานภาพที่ 4

ค่าน้ำหนักแสงเงา ผู้สร้างสรรค์นำค่าน้ำหนักแสงเงาในระดับต่าง ๆ มาสร้างมิติให้เกิดความรู้สึกเป็น 3 มิติ แก่วัตถุในภาพ และใช้สร้างมิติแห่งความรู้สึกด้านระยะใกล้ไกลของวัตถุในภาพให้เกิดความแตกต่างระหว่างรูปทรงกับที่ว่าง มีความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยแสงเงา ทำให้เกิดความกลมกลืนประสานกันของภาพ โดยมีค่าน้ำหนักแสงเงา 5 ระดับ คือ

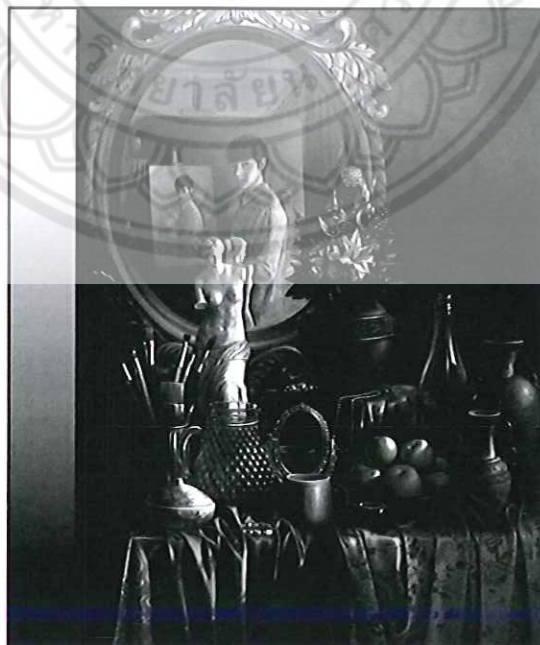
1. บริเวณแสงสว่างจัด (Hi - light) เป็นบริเวณที่อยู่ใกล้แหล่งกำเนิดแสงมากที่สุดจะมีความสว่างมากที่สุด ในวัตถุที่มีผิวมันวาวจะสะท้อนแหล่งกำเนิดแสงออกมาให้เห็นได้ชัดเจน

2. บริเวณแสงสว่าง (Light) เป็นบริเวณที่ได้รับแสงสว่างรองลงมาจากบริเวณแสงสว่างจัด เนื่องจากอยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงออกมา และเริ่มมีค่าน้ำหนักอ่อน ๆ

3. บริเวณเงา (Shade) เป็นบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่างหรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังจากแสงสว่าง ซึ่งจะมีค่าน้ำหนักเข้มมากขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง

4. บริเวณเงาเข้มจัด (Hi - Shade) เป็นบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด หรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมาก ๆ จะมีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด

5. บริเวณเงาตกทอด (Class Shadow) เป็นบริเวณของพื้นหลังที่เงาของวัตถุทาบลงไป เป็นบริเวณเงาที่อยู่ภายนอกวัตถุ และจะมีความเข้มของค่าน้ำหนักขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง น้ำหนักของพื้นหลัง ทิศทาง และระยะของเงา

ภาพ 99 ค่าน้ำหนักแสงเงาในผลงานภาพที่ 4

พื้นผิว ผู้สร้างสรรค์ใช้การระบายสีด้วยลักษณะลงตา ที่ทำให้เกิดพื้นผิวของสิ่งต่าง ๆ เช่น ผิวหนังของมนุษย์ พื้นผิวโลหะ พื้นผิวเครื่องประดับ ผ้า พื้นผิววัตถุที่มีความมันวาวและด้าน ให้มีความแตกต่างอย่างชัดเจน เพื่อสร้างความขัดแย้งให้เกิดลักษณะที่สะดุดตาและน่าสนใจขึ้นในงานศิลปนิพนธ์ โดยอาศัยการเลียนแบบจากภาพถ่ายวัตถุจริง

ภาพ 100 ความแตกต่างของพื้นผิวในลักษณะลงตาของผลงานภาพที่ 4

1.1.2 โครงสร้างทางวัตถุ

เป็นการสร้างผลงานทางทัศนศิลป์ประเภทจิตรกรรมในลักษณะที่เหมือนจริงตามธรรมชาติ (Realistic) บนระนาบ 2 มิติ แบบลงตา 3 มิติ ในลักษณะแบบรูปธรรมที่ใช้สีน้ำมันในการระบายลงบนผ้าใบ ซึ่งแสดงรายละเอียดทั้งทางด้านรูปทรงและด้านเนื้อหาในการสร้างสรรค์ผลงานภาพที่ 4

1.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content)

1.2.1 เรื่อง เพศที่สามที่มีพฤติกรรมอันเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน

1.2.2 แนวเรื่อง เป็นการแสดงออกทางเพศของมนุษย์ในลักษณะเพศที่สาม เป็นพฤติกรรมในลักษณะเดียวกับตัวผู้สร้างสรรค์เอง ที่มีบุคลิกภาพและอัตลักษณ์ภายนอกสะท้อนมาจากจิตใต้สำนึกภายใน มีรสนิยมและความปรารถนาต่าง ๆ ที่เป็นค่านิยมที่ต่างจากผู้ชายทั่วไป เช่น ชื่นชอบเครื่องประดับและสิ่งของที่สวยงาม ซึ่งมีการแสดงออกผ่านเพศสภาพอย่างเปิดเผย แม้จะถูกมองว่าแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่ก็สามารถดำรงชีวิตเป็นอิสระในสังคมได้อย่างปกติสุข

1.2.3 เนื้อหาภายนอก เป็นเรื่องของเพศที่สามหรือผู้สร้างสรรคที่เป็นผู้ศึกษาทำงานศิลปะ มีความชอบในสิ่งของเครื่องใช้ที่สวยงาม ชอบสีสันทันของผ้าที่สะดุดตา และมีการนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นต้นแบบการวาดรูปตนเองในชีวิตประจำวัน

1.2.4 เนื้อหาภายใน เป็นการแสดงถึงเนื้อหาทางพุทธิปัญญา (Intellectual Content) มีคุณลักษณะทางรูปแบบที่แสดงองค์ประกอบของศิลปะ ว่าเป็นการประกอบกันของรูปทรงอย่างมีความคิด มีขั้นตอนที่เป็นระบบระเบียบ มีการวางแผน เกิดความประสานกลมกลืนของทัศนธาตุ รูปทรงมีสัดส่วนลงตัว ให้ความรู้สึกสง่างาม ดึงงาม มีคุณค่าทางรูปธรรมที่มีพร้อมทั้งความงามทางรูปทรง องค์ประกอบ และกลวิธีที่สมบูรณ์ รวมทั้งคุณค่าทางความเป็นจริงและคุณค่าทางศิลปะ

ในการสร้างสรรค์ผลงานภาพนี้มีเนื้อหาที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบของทัศนธาตุต่าง ๆ โดยแสดงถึงเนื้อหาภายใน ดังนี้

แผนภาพ 6 แสดงเนื้อหาภายในของผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ผลงานภาพนี้มีเนื้อหาศิลปะเป็นภาษาแห่งความงาม (Formalism) เป็นศิลปะที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างสรรค์ผลงานที่มีความงามหรือสุนทรียภาพทางรูปทรงเป็นหลัก การสำคัญที่เป็น “แก่นแท้” ของศิลปะก็คือ “ความงาม” อันมาจากการเลียนแบบธรรมชาติ โดยที่ผู้สร้างสรรค์จะสอดแทรกความคิดเห็น ความรู้สึก ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญในการใช้สี เครื่องมือ วิธีการ ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของผู้สร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ โดยให้ผู้ดูอาศัยประสบการณ์ที่มีมาประกอบในการตีความเพื่อประเมินคุณค่า โดยนำเอาธรรมชาติมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ และศึกษาวิธีการ ซึ่งเป็นผลสะท้อนให้เกิดการเรียนรู้ในผลงานศิลปะนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม

2. การวิเคราะห์ทางกลวิธีการสร้างสรรค์

การสร้างผลงานภาพนี้ เป็นผลงานจิตรกรรม (Painting) คือ ศิลปะที่แสดงออกด้วยการขีดเขียน การวาด และระบายสี เพื่อให้เกิดภาพ เป็นงานศิลปะที่มี 2 มิติ เป็นรูปแบบไม่มีความลึกหรืออนุหนา แต่สามารถเขียนลงตาให้เห็นว่ามีความลึกหรืออนุได้ ความงามของผลงานจิตรกรรมนี้เกิดจากการใช้ทัศนธาตุที่เกิดจากการระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยการใช้พู่กันและแปรงมาระบายให้เกิดเป็นภาพ ผู้สร้างสรรค์ใช้สีน้ำมัน (Oil color) มาตอบสนองกลวิธีการวาด เพราะเป็นสีที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากเขียนง่าย มีความคงทน สามารถปล่อยให้แห้งแล้วกลับมาเขียนทับอีกได้ ภาพจากการเขียนด้วยสีน้ำมันทำให้อุสมจริงเพราะมีความหนาแน่นของสีมากกว่าสีชนิดอื่น แม้ว่าจะมีคุณสมบัติที่บดแสง แต่ก็สามารถเขียนสิ่งที่ต้องการให้ใสได้ ในการระบายสี ผู้สร้างสรรค์ควบคุมสีและเครื่องมือด้วยทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรค์เอง ผลงานการระบายสีจึงมีความงาม เหมือนจริง และสมบูรณ์อันเป็นลักษณะเฉพาะตน ทั้งนี้ ผู้สร้างสรรค์ยังใช้วิธีการเขียนแบบทิ้งร่องรอยของฝีแปรง (Painterly style) ลงบนผลงานในบางส่วนด้วยเนื้อสีที่มีความหนืดของสีน้ำมัน เวลาเขียนจึงต้องผสมน้ำมันลินสีด (Linseed oil) เพื่อให้เขียนง่ายขึ้นโดยเขียนลงบนผ้าใบที่เรียกว่าแคนวาส (Canvas)

3. การวิเคราะห์สัญลักษณ์

ศิลปะนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม มีการกำหนดสิ่งที่ใช้เพื่อแทนความหมายอีกสิ่งหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงาน คือ สัญลักษณ์ในงานศิลปะ ซึ่งใช้ในการสื่อความหมายหรือแนวความคิดให้เข้าใจไปในทางเดียวกัน ดังนี้

ตาราง 6 แสดงสัญลักษณ์ในผลงานภาพที่ 4

สัญลักษณ์	ความหมาย
	ดอกไม้ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงบุคลิกของผู้หญิงที่มีความอ่อนโยน นุ่มนวล งดงามดังกลีบดอกไม้อันเป็นลักษณะของผู้สร้างสรรค์ที่เป็นเพศที่สาม
	วัตถุที่สวยงาม เป็นวัตถุที่มีความคงทนแข็งแรงแต่ถูกแต่งเติมด้วยลวดลายที่อ่อนโยน เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นหญิงที่แฝงอยู่ในเพศสภาพของเพศชาย ที่มีความร่าเริงและเป็นสีสันให้สังคม
	ผ้าสีสันทึบดิส เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงความเป็นเพศที่สาม ที่มีความสดใส และดึงดูดสายตาจากผู้คนที่พบเห็น
	กิจกรรมขณะกำลังวาดภาพ เป็นสัญลักษณ์แสดงถึงอุปนิสัยของผู้สร้างสรรค์ที่ทำงานวาดภาพเป็นหลักในชีวิตประจำวัน
	กระจกเงา เป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนความเป็นตัวตนและสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้สร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานภาพนี้มีความสมบูรณ์มากกว่าทุกชิ้นที่ผ่านมา เนื่องจากในการสร้างสรรค์ผลงานมีการพัฒนาและเพิ่มสัญลักษณ์ในการสื่อความหมาย เช่น กระจกเงาที่นำมาใช้ในการสะท้อนตัวตน รวมทั้งทักษะความชำนาญของผู้สร้างสรรค์ในการเขียนวัตถุที่มีความเหมือนจริงมากขึ้น จึงเลือกนำเสนอวัตถุมาเป็นจุดนำสายตา และมีการคัดเลือกวัตถุให้เหมาะสมก่อนทำภาพแบบร่าง ผลงานชิ้นนี้จึงมีคุณค่าทางความงามตามหลักสุนทรียะ ซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบในการจัดวางทัศนธาตุ ผ่านกระบวนการถ่ายทอดผลงานทางศิลปะอย่างมีระบบ มีระเบียบ เป็นขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ

บทที่ 5

บทสรุป

การสร้างสรรคศิลป์นิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม เป็นการสร้างผลงานศิลปะทางทัศนศิลป์ ตามขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์และการศึกษาค้นคว้าของการวิจัยแบบสร้างสรรค ผ่านการคิด วิเคราะห์ และทำความเข้าใจ ทำให้เกิดการเรียนรู้จากการสร้างผลงาน และเกิดการพัฒนาทางด้านประสบการณ์ในการทำงาน การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ที่บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ การสร้างสรรค์ศิลป์นิพนธ์ ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม ทั้ง 4 ภาพ เป็นการสร้างผลงานทางทัศนศิลป์ ตามกระบวนการสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ มีระเบียบ มีขั้นตอนในการดำเนินการ และเป็นการศึกษาค้นคว้าผ่านการคิด วิเคราะห์ ทำความเข้าใจ เกิดการเรียนรู้ในการสร้างผลงานที่มีคุณค่าทางสุนทรียภาพ และเกิดการพัฒนาทางด้านประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ที่ได้บรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน ของการสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ และนำไปสู่การบันทึกข้อมูลผลของการสร้างสรรค์งานอย่างเป็นระบบตามกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรคในรูปแบบเอกสารภาคศิลป์นิพนธ์

2. เกิดกระบวนการเรียนรู้และมีความเข้าใจในรูปแบบและเนื้อหาของการสร้างสรรค์งานทางทัศนศิลป์ในรูปแบบงานจิตรกรรม อย่างมีลำดับขั้นตอน

3. สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ที่แสดงถึงสภาวะทางพฤติกรรมและรสนิยมของเพศที่สาม ในเพศสภาพของตน ให้บุคคลอื่นรับรู้ด้วยสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างน่าสนใจ

จากการสร้างสรรค์ศิลป์นิพนธ์ชุดนี้ ผลที่ได้รับนั้น ทั้งหมดล้วนอาศัยกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค ในการบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ โดยการสร้างสรรค์ศิลป์นิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม มีการสร้างสรรค์ผลงานที่มีกระบวนการแบบในประเภทจิตรกรรม จำนวน 4 ภาพ ซึ่งเป็นผลงานจิตรกรรมในลักษณะรูปธรรม บนระนาบ 2 มิติ แต่แสดงภาพปรากฏขึ้นในลักษณะแบบลวงตา 3 มิติ ที่แสดงเรื่องราวของสภาวะทางจิตใจมนุษย์ที่เป็นเพศที่สาม ในการแสดงอัตลักษณ์ผ่านสัญลักษณ์ที่แสดงถึงพฤติกรรมและความปรารถนาต่าง ๆ ใน

จิตใจ อันเป็นรสนิยมที่เพศที่สามคิดว่ามีคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตของตนในสังคม ด้วยสภาพการณ์ในขณะที่เพศที่สามกำลังวาดภาพ ซึ่งเป็นช่วงเวลาหนึ่งในชีวิตประจำวันของตน โดยผู้สร้างสรรค์ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านกลวิธีอย่างเป็นเอกภาพ ที่มีเนื้อหาในเชิงบวก ที่แสดงถึงความสุข ความร่าเริง ในการดำรงชีวิตที่มีรสนิยมตรงข้ามกับเพศสภาพ โดยใช้ทัศนธาตุเป็นเครื่องมือในการสื่อแสดงถึงสาระแห่งความรู้สึก อันเป็นผลที่แสดงคุณค่าทางความงามทั้งทางด้านรูปแบบและทางด้านเนื้อหาจากทัศนธาตุที่ปรากฏ ประกอบกับเนื้อหาที่มีความสัมพันธ์กันด้วยกลวิธีการระบายสีน้ำมันบนผ้าใบ ที่เกิดจากความตระหนักหนักในการทำงานของผู้สร้างสรรค์

ในการดำเนินการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงนั้น ทำให้เห็นพัฒนาการในการสร้างผลงานของผู้สร้างสรรค์ แม้จะมีการศึกษาข้อมูลและวางแผนแล้ว แต่ยังประสบกับปัญหาในการดำเนินการสร้างสรรค์ เนื่องจาก การสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ มีระยะเวลาการทดลองการสร้างผลงานก่อนศิลปนิพนธ์ค่อนข้างน้อย ทำให้รูปแบบงานและการนำกลวิธีมาใช้ในการสร้างสรรค์นั้น ยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร จึงต้องมีการพัฒนาผลงานศิลปนิพนธ์ให้ดีขึ้นด้วยศักยภาพของผู้สร้างสรรค์ในขั้นต่อไป

ผู้สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ จะช่วยสร้างความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ที่น่าเสนอแนวความคิด และเข้าใจการจัดวางองค์ประกอบและทัศนธาตุในการสร้างให้เกิดเป็นผลงานทางศิลปะ อันเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาศิลปะ ทั้งนี้ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ จะช่วยให้เกิดการสื่อสารกับผู้คนในสังคม ว่าพฤติกรรมของเพศที่สามเป็นเรื่องปกติที่มนุษย์สามารถแสดงออกได้ ตามที่บุคคลนั้นคิดว่ามีคุณค่าสำหรับการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม เพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับการแสดงตัวตนหรืออัตลักษณ์ทางเพศของมนุษย์ และเกิดความเข้าใจในเพศที่สามมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ มีข้อมูลครบถ้วน แต่อาจจะไม่สมบูรณ์เพียงพอในทางด้านกลวิธี เนื่องจากผู้สร้างสรรค์อาศัยประสบการณ์การทำงานแบบเฉพาะตนสำหรับการดำเนินงานในระยะเวลาที่จำกัด ทำให้ผู้สร้างสรรค์ต้องใช้ความเพียรพยายามอย่างมากสำหรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ผู้สนใจในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ชุด จินตภาพแห่งอัตลักษณ์ของเพศที่สาม ควรจะศึกษาการสร้างสรรคงานในลักษณะจิตกรรมสีน้ำมันเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรคงานศิลปะอย่างครบถ้วน และเกิดประโยชน์ต่อรสนิยมการเรียนรู้ทางด้านศิลปะต่อไป

๑

๒

๓

๔

บรรณานุกรม

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (2556). **สุนทรียศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. (2549). **ศิลปวิชาการ 2 : ศิลปะคืออะไร**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : มูลนิธิศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี อนุสรณ์.
- จี. ศรีนิวาสน. (2545). **สุนทรียศาสตร์ปัญหาและทฤษฎีเกี่ยวกับความงามและศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (19 กุมภาพันธ์ 2557). **วิพากษ์“ความเป็นหญิง” ของหญิงในร่างชาย**. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. สืบค้นเมื่อ 28 กรกฎาคม 2558, จาก http://www.sac.or.th/main/content_detail.php?content_id=782.
- นฤพนธ์ ดั่งวิเศษ. (2553). **แนวคิดทฤษฎีเรื่อง“ความหลากหลายทางเพศ”**. ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. สืบค้นเมื่อ 11 สิงหาคม 2558, จาก http://www.sac.or.th/main/content_detail.php?content_id=180.
- Pilaiwan.Mint [นามแฝง]. (2 สิงหาคม 2555). **ศิลปะบารอกและรอกโกโก**. Western Art. สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2558, จาก <http://pilaiwandpu02.blogspot.com/2012/05/baroque-and-rococo-art.html>.
- COMPOSITION OF ART. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2558, จาก http://www.teacher.ssru.ac.th/sahapop/file.php/1/art_element.pdf.
- Preede [นามแฝง]. (18 กันยายน 2554). **องค์ประกอบศิลป์**. I love arts. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2558, จาก <https://preede.wordpress.com/2011/09/18/องค์ประกอบศิลป์>.
- Watcharee [นามแฝง]. (11 กันยายน 2553). **ทัศนธาตุ**. รักศิลป์. สืบค้นเมื่อ 16 ตุลาคม 2558, จาก http://ruksinrspa.blogspot.com/2010/09/blog-post_4703.html.
- Absolute [นามแฝง]. (29 พฤศจิกายน 2550). **ความรู้สึกเกี่ยวกับสีในเชิงจิตวิทยา**. Oknationblog. สืบค้นเมื่อ 17 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.oknation.net/blog/absolute/2007/11/29/entry-1>
- สุรชาติ เกษประสิทธิ์. **เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา 707122 พื้นฐานองค์ประกอบศิลป์**.

ภาคผนวก ก คำนิยามของศิลปะ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้นิยามของศิลปะว่า ศิลปะ คือ ฝีมือ ฝีมือทางการช่าง การแสดงซึ่งอารมณ์ สะเทือนใจ ให้ประจักษ์เห็น

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2530 นิยามความหมายของศิลปะว่า ศิลปะ คือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่าง ๆ ให้ปรากฏซึ่งสุนทรีย์ภาพความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความพอใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา และกล่าวว่า ศิลปะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ วิจิตรศิลป์ (Fine Art) กับประยุกต์ศิลป์ (Applied Art)

อริสโตเติล (Aristotle) ปราชญ์ในยุครีกโบราณ นิยามความหมายของศิลปะว่า ศิลปะ คือการเลียนแบบธรรมชาติ

ตอลสตอย (Leo Tolstoi) นักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงชาวรัสเซีย นิยามความหมายของศิลปะว่า ศิลปะคือการถ่ายทอดความรู้สึกของมนุษย์ออกมา

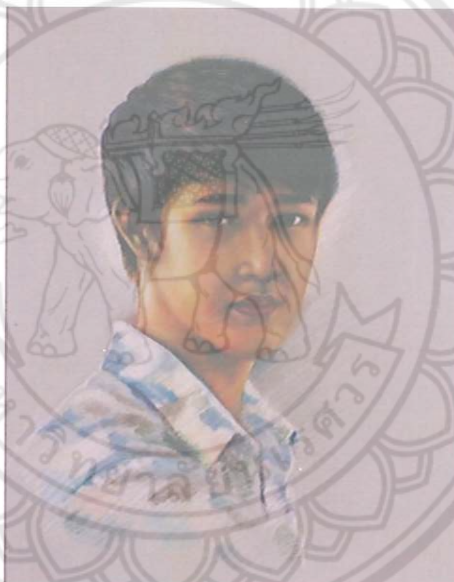
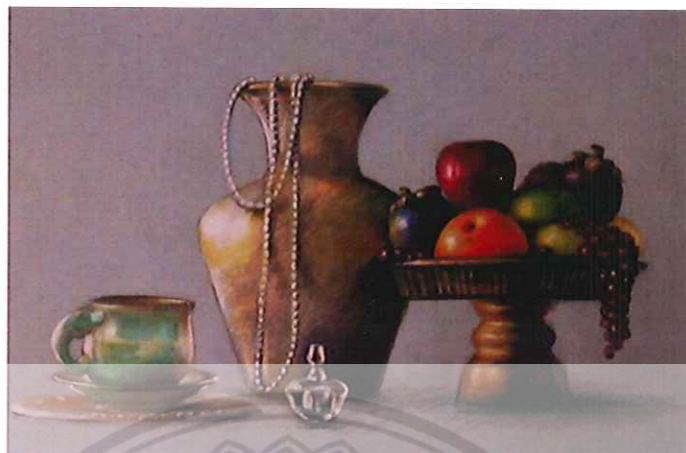
ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี (C. Feroci) ศิลปินชาวอิตาลีเลียนผู้มาวางรากฐานการศึกษาศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทย ให้นิยามความหมายของศิลปะว่า ศิลปะคืองานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้ความพยายามด้วยมือและความคิด

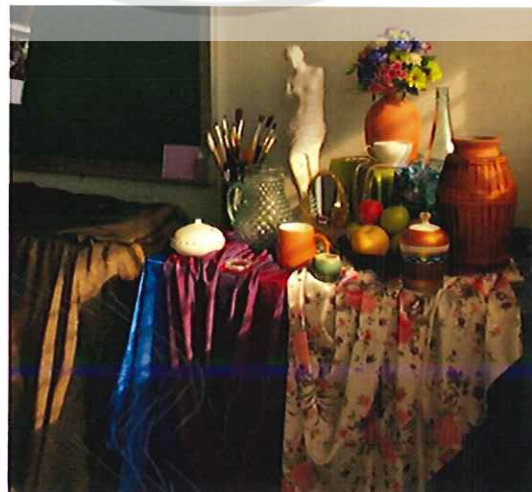
ศิลปะ คือ การถ่ายทอดความรู้สึกหรือแสดงความรู้สึกเป็นรูปทรง (Art is the transformation of Feeling into form) ความรู้สึกที่เกิดขึ้นมาจากสิ่งเร้า 2 ประการ คือ สิ่งเร้าภายนอกและสิ่งเร้าภายใน

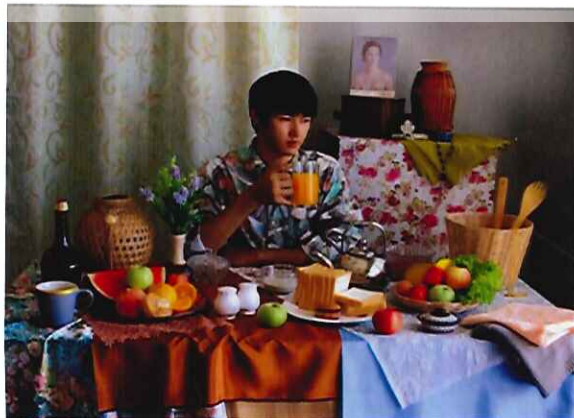
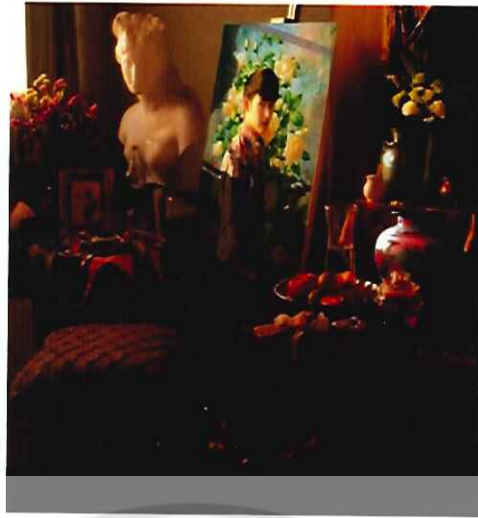
ศิลปะ คือ สื่อภาษาชนิดหนึ่ง (Art is The Language) สื่อ เป็นตัวกลางที่สามารถชักนำเชื่อมโยงให้ถึงกัน หรือสามารถทำการติดต่อกันได้

ศิลปะ คือ การแสดงบุคลิกลักษณะของศิลปิน (Artist the Expression of Great Personality) บุคลิกภาพเป็นลักษณะคงที่ของบุคคล หรือแนวโน้มที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะที่เหมือนหรือแตกต่างกันของพฤติกรรมทางจิตวิทยา เช่น ความนึกคิด ความรู้สึก และการกระทำ ในช่วงเวลาหนึ่ง และบุคลิกภาพ เป็นแบบแผนที่เป็นเอกลักษณ์ (Unique) ที่ประกอบกันขึ้นของบุคคล เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของมนุษย์ทุกคน และไม่มีใครเหมือนใครได้เลย เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลงานศิลปะ ก็คือ เครื่องบันทึกพฤติกรรมอันเป็นบุคลิกภาพเฉพาะของศิลปินนั่นเอง

ภาคผนวก ข ภาพระหว่างการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล ชญานนท์ นุ่มแน่น
วัน เดือน ปี เกิด 26 กันยายน พ.ศ. 2536
ที่อยู่ปัจจุบัน 60/8 ต.กำแพงดิน อ.สามง่าม จ.พิจิตร 66220
โทร 0993835128
E-mail chaya2609@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2558 ศป.บ. (ออกแบบทัศนศิลป์) มหาวิทยาลัยนเรศวร

รางวัลที่ได้รับ

- พ.ศ. 2558
นิสิตผลการเรียนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2557 มหาวิทยาลัยนเรศวร
นิสิตผลการเรียนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2557
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
เข้าร่วมโครงการกำแพงศิลปะเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพ
รัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ
นิสิตดีเด่นด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พ.ศ. 2557
นิสิตผลการเรียนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยนเรศวร
นิสิตผลการเรียนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2556
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พ.ศ. 2556
นิสิตผลการเรียนดีเด่นประจำปีการศึกษา 2555
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร